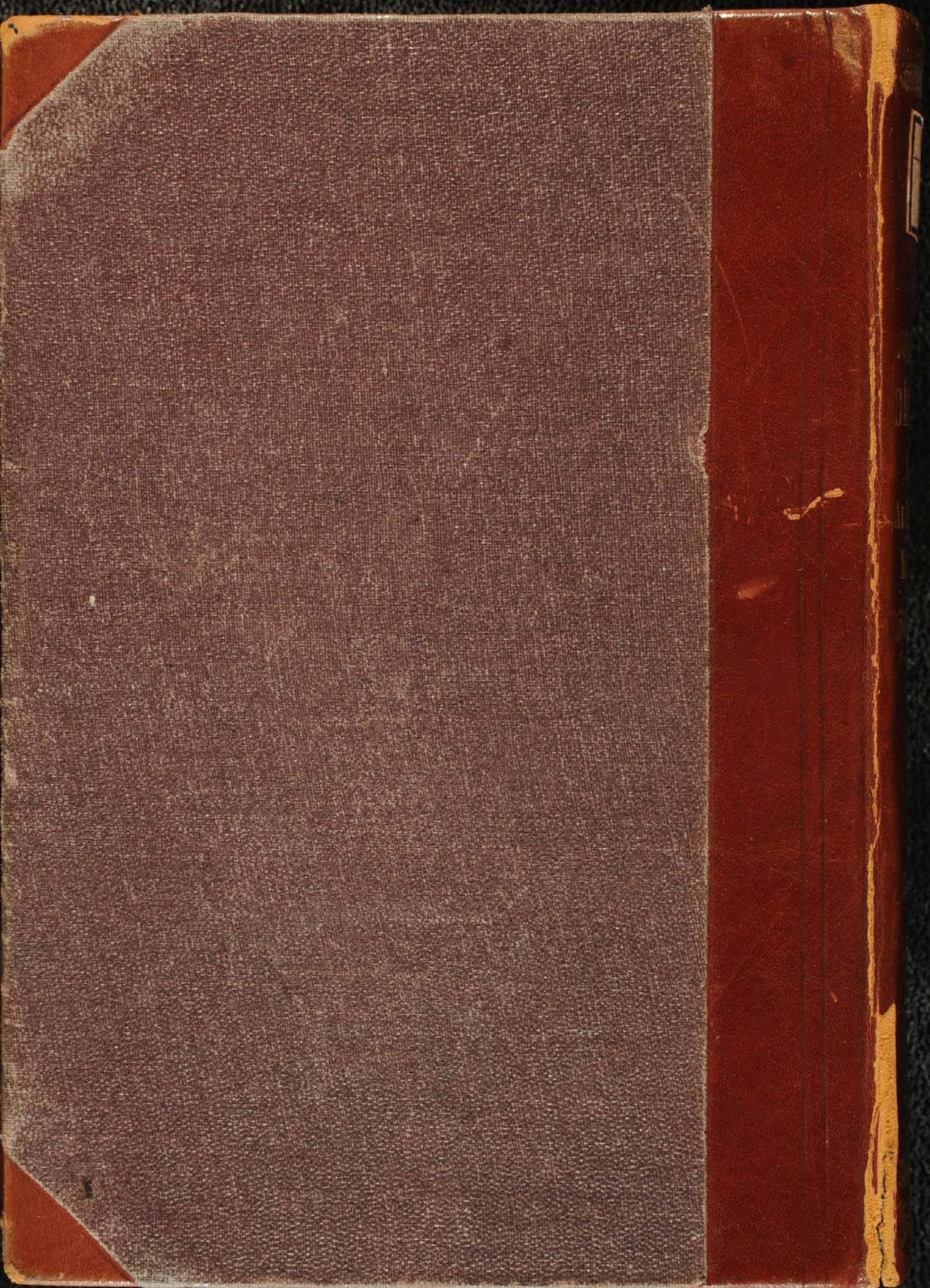

10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25

10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25

RMK. I.

80

DÁVID FERENCZ

Könyvetske

Az igaz keresztény

Keresztiségről

Colosvár

1570.

Székelyi Miklós

1799.

Symb.

Vagyon ISTEN az Egbeu - - - -

Ez igen ritka Könyv. Egy Anna
Barristrának munkája, és van
dedicálva egy Dr. Socinianus
nak, David Forennek.

Erdélyi Ekleziái Historiájának
világosítása. — F. Andrii Nyelvi

Emel ből fordította Wilim Sándor
Varsoviai orvos Dr. Német nyelvi
re, és David Forennek küldvén
egy lázok, hogy ez a Wolff's fidi
totta Magyarra, és ki is nyoma
sattara Holczi által.

Handwritten notes in cursive script, including the word 'Könyv' and other illegible characters.

KÖNYVETSKE
Az igaz keresz-

TYÉNI KERESZTSÉG
RÓL, ES A PAPA ANTI
christusnac Maymozá
✠ Isaról: ✠

A fent irásbol nagy munkával
rendre egybe gyűtöttet, és őfue
Hörzetettet: ~~Handwritten scribbles~~

NEMELLY IAMBOR TV
dos emberec által, kic annac vtanna
Martiromsagot fenuettenec also
Németorhágban:

Az isten valasztotnac tanyitassara
és fel épitéssére.

IEREM. III.

Sanczatoe wy vgarat magatoknac,
Es ne vessetec többet a teuis-
sec közébe.

1570.

2 3
A TISZTELENDŐ ÉS
ISTENTŐL TANITATOTT DA-
uid Ferentznec, A meg feszült Iesus
Christusnac, az Isten Fianac Evan-
geliomanac hirdetőié nec, à diczire-
tes Erdeli Fejedelemnec vduaraban,
Istennec kegyelmesseget és Be-
kesseget, azon Iesus Chris-
tusban, mű Wrunc-
kban.

Szerelmes attyamfia az Wiban:
Miért hogy nallunc volt à tiszte-
lendő Gyulai Farckas, ki ennekem
sóc vigasztalo dolgokat beszélt,
Tudni illic, Miképpen à mindenha-
to Wr Isten, à mű Wrunc Christus Ie-
susnac fent atya, icies dolgokat cze-
lekőfic Erdelben és Magyarorszag-
ban, az ő fēt Euangeliom által, An-
nyira, hogy az ő, és az ő áldot fent
fianac, à meg feszült nec, tista esmere-
ti nyiluan predicaltatic, az Egyhaz-
beli fent lelek nec tista értelméuel
egyetemben, Melly dolgon ennekē,

A 2

és

és à több keresztyén atyafiaknac nagy lelki öreműnc vagyon: Miért hogy mű ittigen, tū pedig amot, à fent Euangeliom által, az Istenec, az Iesus Christus atyanac, és az ő megfűlt fíanac, à mű Wrunc Iesus Christusnac, az igaz Messiasnac, igaz esmeretiben réfessé lestecc à mennyei örökűgnec, az öröcké való bodogfágban.

Ennec okaért, ferelmes atyafia, Miért hogy műnket is meg réfessűt à mindenható Isten, az Iesus Christusnac fent Attya, az ő kegyel mességénec aiándékiual, az ő kegyes akarattya ferént: Es műnekűnc itt è helyen, àhol én lakom, egy predicatorunc sinczen, ki az Istenec igeiét és igaz tanyitáffat műnekűnc predicallana, Hanem oluassaffal kel műnenmagunknac à fent írásbol lelki vigasztalást vennűnc, Ezért közben vőttem egy írást előmben, melyet egybe gyűjtöttenecc also Nemetor-

3
metorfágban valami keresztyeni tudos atyafia és Martiromoc, à mű Wrunc Iesus Christusnac Keresztesgeről, És az Antichristusnac maymozassarol: Est az írást ezokaért előmbe vűrűn, Flandriai nyelvűből tiffa Nemet nyelvűre fordítottam. Kűldöttem pedig est teneked, ferelmes atyafia, ez végre, hogy afit ki nyomtattassad tū nallatoc: Mert à köny vnyomtatoc műnallunc minnyáian babanassoc, és gyűldlic az Wrnac igassagat. E reménségben vadioc kedig, Hogy ha te ferelmed ki nyomtattya, előfer afit meg látuan, és meg iobbituan, Hogy itt è tartományokban, és egyéb orfagokban is, az Istenec valastotinal igen hasznos és gyűmölcszes leszen, kic à Nemet és à Magyar nyelvűt tudíac. A iambor és tudos emberec, kic est az írást egybe gyűjtöttenecc also Nemetorfágban, igen io hasznaiat vöttéc az ő munkaioknac. Mert

A 3

az

az igazságnac vallásában alhatatatos-
son meg maraduán, à Martiromság-
nac fent coronaiával sockan ő közü
lec meg coronastattanac, Es az ál-
dot Istennec, à mű Wrunc Christus
Iesus attyánac, Es az ő áldot meg fe-
sült fent Fianac igaz esmeretiben
kimultanac ez világból. Mert amà
Babiloniai nagy Parázna, az vn-
dogságos Antichristus meg ötte az
artatlanokat. Te fereled ennékē,
vgy mint esmeretlennec, meg bo-
czasson, hogy erre mertem ferele-
det inteni. Mert az én buzgo lelki
kérésfagom, Hogy mindē emberec
íuthatnának az Wrnac igei: nec és i-
gasságánac esmeretire: Es hogy iga-
zan meg esmerhetnec az egy igaz
és bizony Istent, à mű Wrunc Iesus
Christusnac fent atyát, Es ennec az
ő áldot meg fesült Fiát, az igaz Mes-
siaszt, Melly tíftra esmeretben czac ál
az örök élet, Iohan. 17.

Erre is kérlec, ferelemes attyamfia,
Hogy

4
Hogy ha valami irást adtatoc ki vg-
yan ezen vduösséges dolgokrol, ho-
gy te fereled műnekűnc azzok-
ból rést tegyen, akar Nemet, s akar
deác nyeluen legyenec, Keresztényeni
hálaadással vesűc azzokat te ferele-
medtől, és kéf pénzec meg fűzett-
yűc, valakinec mondia fereled, ho-
gy az arrát le tegyűc.

A mindenható Isten legyen tū ve-
letec, Es meg tarczoz tūteket, hogy
ő áldot Neue meg fenteltettessűc tū
általatos, és mű általunc, Hogy örö-
ckē vduözülhessűnc: Amen. Irtam
ezeket Warsouianban, 1569.
estendőben, 19, napian
Augustusnac.

A meg fesült Iesus Christusban, az
Istennec Fiaban te ferelemes attyad
fia:

Wilini Sandor,
Oruos etc.

A 4 Sommaia

SOMMAIA

E KÖNYVETSKENEC,
mellyben meg mutatatic, minemű
cikeleket foglallyon be, Es
hány Rézből
fügien.

Öt Rézbe vagyon foglalua ez
è Könyuetske:

Első részében: Miert hogy à Pa-
pásfoc, és à Papázóc, kic à kis gy-
ermeczkeknek keresztelést iaually-
ac, és igaznac mondíac lönni, három
calumniat és ellen vettést főképpen
tamaftnac és vetnec az igaz Tani-
toc ellen, kic az igaz keresztényi Ke-
restséget vallyac, Christus Wrunk-
nac főrzesse, és az Apastoloknac ta-
nyirassoc és példaioc ferent: Ezekre
ezokaért è calumniakra és ellen vet-
téssékre találfi è könyuetskenec első
részében igaz és à fent írásból vött
feleleteket, Mellyeckel meg mutat-
tuc,

ELSŐ RÉSZE:

tuc, és meg bizonyítottuc, Hogy ha-
mis calumniac azoc, és heiba valo
patuaroc.

A második részében, Tanosagod^{2.}
vagyon az igaz keresztényi Kereszt-
ségről, Hány fele legyen: Mint főr-
zette legyen aſt az Isten Fia, à mű
Wrunc Iesus Christus: Es mint tanyi
tottac legyen az Apastoloc, és mint
éltenecc legyen vele. Annac vtanna
arrol is vagyon tanosagod, Mint kel-
lyen à mű Wrunc Iesus Christusnac
tanyitáſtat, és az Apastoloknac pel-
daiát köuetni, Es miképpen kellyen
igazan à Keresztéggel élni. Annac
vtanna arrol is tanosagod vagyon,
Mi végre főrzette legyen à mű W-
runc Christus Iesus à Keresztéget,
Es miczoda okokból, Es miczoda
végekre: Annac vtanna, Miczodat
akart ielenteni, Es miczodákra akar
ta inten: ^{2.} ~~Q~~zzokat, kic meg keresztel
kődnecc: Touábba, Miképpen meg
keresztelkőthesséc az ember igazan,
A 5 Christus

E K Ö N Y V E T S K E N E C

Christus Wrunknac főrzesse és tanyitassa, és az Apastoloknac példaioc ferént,

3. Harmadic részében, Solunc à Kereftégnec gonof értelméről, es aual valo gonof czelekódettről, auagy életiről: Holot kiualt képpen az Wr Istennec igeiéből tanyitást tesunc à Papa Antichristus Kereftége ellen, Holot ieles okokat famlalunc elő, Miert nem illic à Kereftég à kis gyermeckecköz, Es mi okaért nem kellyen meg kereftelni azzokat.

4. Negyedic részében, Igaz magyarázattal meg ellenzic, és viska veriuc à fent irásbol ki vött külemb külemb fele mondássokat, és példakat, mellyeket à papássoc, és à à Pápázóc előnkbe vetnec, és mellyeckel az igaz tudomány ellen tamadnac, akar uan meg óltalmazni az Antichristusnac Kereftégét, mellyen meg kereftelic à kis gyermekczeket.

5. Ottodic részében, Két kérdéiről
vagyon

ELSŐ RÉSZ.

vagyon à fő: Elsőről, Ha az igaz Kereftég főkégé à Kereftyén embernec, auagy nem? Masodickrol: Ha főkégé wyonnan kereftelni azzokat, Kic az Antichristus alat meg kereftelköttenec?

AZ ELSŐ RÉSZ.

Personác.

MESTER és TANYITVANY.

TANYIT. Iay, igen meg haborttam: Nem tudom miczoda tanácsot vegyec magamnac: Az én fűleim az oskolara neueltenec engemet, Es arra fántanac, hogy vgyan tannollyac, E végre, Hogy én is annac vtanna folgállyac az Ministeriomban az Istennec, és az ő fent Gyűlekőzetinac: De latom, Hogy à predicatoroknac igen nagy munkaioc, és igen nehez vgyec vagyon, Es igen keues à köfenet melete: Minnec okaért est gondoltam magamban,

E KÖNYVETSKE NEC

ban, Hogy el hagyom à Scolát, és vargáua lebec.

MEST. Milet, io tanyitányom? Mert látom, Hogy igen gonof keduó vagy, Es meg haborottal tellyességgel: Mond meg, Mi lelt, Es Miért haborottal meg?

TANYIT. E lelt engemet, io Mester wram, Hogy én elhagyom az oskolát, Es vargáua lebec. Mert én aſt el nem ſenuethetném, à mit látoc, Hogy à ſegény predicatoroc el ſenuednec.

MEST. E ne legyen, ſemmi képpen. Mert igen iol tudod, Hogy à te iambor ſüleid az oskolaba ſántanac tégedet, Hogy ott igen tanoluan, annac vtanna az Iſtennec Gyűlekőzetinec ſolgály az Miniſteriomban. Eſt az ő akarattyokat meg ne ſegied: Mert gonof lelki eſmereted tamadna belőle, Es meg nem menthetnéd magadat az Wr Iſten előt. Ezokaért, Elne had az oskolat, Hanem

ELSŐ RESZE.

nem igen tanóly, Es vgyedet hadt, az Wr Iſtenre, Es váry ő tőle. Ne^{37.} gondol aual, Hogy ez világ olly igen halaadattlan: Mert ez világ vac, és az ő gonof vtából nem tud ki térni, Hanem mindenkoron háttal fordul az Wr Iſtēhöz, mint à mű Wrunc Ieſus Chriſtus ez viſſafordultságrol pananſolkodic, az ő ſent Attyánac ſoluán: En ides Attyam: Ez^{10h.17.} világ nem eſmert tégedet. Ez az oka, Hogy az élő Iſtennec nagy haragia ſál ez világra, és ſinettlen forog è nagy büntötéſſekben, méglen annac vtanna öröc pokolra ſál, és vgyan el karhozic: Miért hogy meg nem eſmeri az ő meg latogatáſſa napiát. De mond meg ennekem, ſerető tanyitányom, Miczoda oc az melly ollyan igen el vdegenűt az oskolától, és az Miniſteriomtól?

TANYIT. Vgyan czac ez, Hogy az iambor predicatoroc minden munkat teſnec, ſolgálnac és predicalnac

E KÖNYVETSKE NEC

calnac minden hiw fggel: De ez vilagnál semmi beczületec ninczen, és meg nem köfeni senki. A kegyelmes Isten à predicatoroc által nagy munkáual kiföpprette az emberrec közzül az vndoc Papaságot, és à nagy foc babanassagokat és baluány imadássokat: Utolfor kezdette immár az ő áldot fent igéiéuel à tanyitást, ő maga és az ő áldot fent Fianac esmeretiről, Es à Sacramento mockrol, auagy fent Ieleckről, Az Wrnac Vaczoraiarol, és à Kereftség-ről, aht is meg tiftituán vilagofon lönkben adia mint à fénes napot: à kegyelmes Wr Istenec est ő iotétét nem hogy io neuen ven- az Istentől, és halakat adnánac ő egi rólla: Hanem meg haborodnac és meg indulnac érötte az emberec, fitkozódnac és átkozodnac, és ennyi eretnekezést kiálnac az fegény iámbor predicatorokra, hogy vgyan irtozom belé: Est pedig nem
czac

ELSŐ RESZE,

czac à Papáffoc műuelic, Hanem az- zoc fő képpen, kie az euangeliomot finettlen forgatnac fiaiokban, és az- zal erőffen düczekődne, Hogy őc Catholicussoc, és igen ieles tudos ke restyéne. Főképpen pedig mostan műuelic aht, mikor az iámbor pre- dicatoroc tanyittyac az embereket az Istenec és az ő áldot fent Fia- nac esmeretire, Es à kereftség-ről va- lo igaz tudományát elő hozzác és predicallyác, meg vetuén az Anti- christustol talált és fözret kereftse- get, Mellyel meg büuelic à fegény ártatlan gyermekczeket, és az ő vn- doksagos orfagába befentelic es be áktattyác fegényeket.

MEST. En ides tanyituányom, Igy kel enne lönni, Es eyeb képpen nem lehet. Az ördeg lakic à Pápa Antichristusban: ő amaz örös fel Luc. 11. fegyuerkezet vitez, ki meg őrizi és meg őltalmazza az ő varát: Nem ő- remest engedi, hogy meg fogiác ő- tet,

Matt. 24.

E KÖNYVETSZKENEC
et, és meg fofác minden fegyueré-
től és raggadománytól. Ez az oka,
hogy minden tehetségével arra vgye
közic, Hogy az ő orsagat meg oltal-
masfassa, melly orsag az Antichri-
stusnac vndoklagos orsaga és biro-
dalma, melly rakua Istenelen talál-
manyockal, főrzéseckel, üfsteletö-
ckel, vndoc baluány imadáfsockal és
babonafágockal. Ebből vagon e-
zokaért ez, Hogy annyira kel az i-
gaz predicatoroknac tuffakodni, Es
hogy ennyi munkalkodáfsockban
forgolodnac, es ennyit kel fened-
niec. De akar mint tuffakodianac és
vesfédienec az emberec, és akar mint
rugodozzanac az istennec igéie és
igassága ellen, Azért az élő Isten az
ő tekéllat akarattyát véghöz vifí, az
ő mindenható Lelke által. Mert az
Isten Fia nem tehet hibát az ő befé-
diben. ő mondia est: Valamelly pa-
lantot nem plantált az én Atyám,
Az nyilván ki faggattatic.

Matt. 15.

De

9
ELSŐ RESZE,

De kerleccégeder, Mond meg en-
nekem, Mit mondnac az emberec,
haluán, Hogy az iambor predicato-
roc az Istenec igéieből, meg vetic
az Antichristusnac Ke-
reftségét?

AZ ELSŐ CALVM-
niarol.

TANIT. Előfer est vetic elő:
Míuel hogy ez é tudomány, auagy
tanyitas, melly meg veti és karhofs-
tattya a gyermeköknecc kerestségét,
nem wy tudomány, Hanem igen ré-
gi heretnekség és Anabaptistásac
auagy vifíba kerestelködés, Melly
igen gyakorta tamadot legyen az an-
nya fentegy hazban: De az annya
fent egy haz mindenkoron meg itél-
té és karhofsattata, mint heretneksé-
get, és olly tudományt, melly mindē
haborusagot és nyughatatlansagot
B eleitől

E KÖNYVETSKE NEC

eleitől fogva börtet az emberek kö-
zet, Sinte mint mostan is az vtolsó
vdben, hol az Isten meg nyilatko-
tatta az ő euangeliomat: Miképpen
est meg láthatyak à Szaboc királyá-
nac historiában, és oliuashatyac az
Münster városnac el vesséssene
lött dolgaiban. Ezekből ezokaért
est vesic ki, és est mondiác, Hogy
nem kel est tudományt semmikép-
pen el senuedni, es iaualni: Hanem
erössen kel kárhostatni, és mint go-
nos heretnekséget meg kel vetnyi.

MEST. Tudom, io tanyituan-
om, Hogy az emberek olyan mo-
don patuarkodnac. Mert midőn az
emberec el tauoznac az Wt Istennec
igeiétől, Es be estenec babonasagok-
ba, és baluanyozásokban, mellyek-
ben igen gyönyörketetic magokat,
Es mellyeknec igen örülne és örüen-
dőznec, Mindenkoron keresnec va-
lami rongyokat, mellyeckel befede-
zée

ELSŐ RESZE.

zéc az ő gonos vgyeket, és mellyek-
ckel bépiczéc és meg menzéc ma-
gokat, czac hogy ne kellyen enged-
niec az Wt Istent igazsaganac: Mos-
tan is sinte azonképpen czeleköd-
nec, Es az élő Istennec, és az ő áldog
sint Fianac igazsaga ellen tamatta-
nac: Minden hituanfogokat elő ke-
resnec, és loc patuarkodásokat ta-
mastnac, Czac hogy az ő vndoc té-
uelygesséket be fedhesséc, Es mago-
kat meg menthesséc. Innét költöttéc
ezeket ez calumniakat, Első, Hogy
à mű tudományunc, melly az Wt
Istennec igéiből meg veti à gyerme-
kőknek kereszteleését, mint Antichri-
stus léleményét, régi heretnekség le-
gyen, mellyet az annya sntegyház
régén el kárhostatta volna:

Itt esedbe ved, io tanyituan-
om, Hogy igazat mondnac benne à Pá-
pázóc, Hogy ez à mű tudományunc
nem wy és mostani, hanem igen régiz:

B 2

De

E KÖNYVETSZKENEK

De hogy tévelygés és Eretnekség
volna, Abban nem igazat mondna.

Az Heret-
nekség, Mi-
czoda le-
gyen.

Mert az heretnekség, gonos és té-
uelgő tudomány, emberektől talál-
tatott, az WR Istenec igéie köüül, a-
uagy az WR Isten igéienec gonos
magyarazással, az fent írásnac de-
réc értelme ellen, Melly tudományal
meg backstatic a keresztényeni fent
gyülekezetenec egyenelsége és bé-
kelsége, melly öneki vagyon az Je-
sus Christusban, az Istennel.

Eph. 4.

Olly régi ezokaért ez a műtudo-
mányunc, finte mint az Antichris-
tusnac keresztisége. Mert midőn Vi-
ctor Papa, az Affricabeli, találta es
meg paranczolta volna, Hogy a
gyermeköket kellene keresztelni,
(Mert az előt az Apostoli mód fe-
rént, czac az öreg embereket, kic az
WR Istenec igéiet meg tanoltac, és
az ő igaz hitekről vallást törttenec,
azokat keresztetéc meg) Ottan soe
iámbor

Anno Do-
mini 193.

NB. Az
papa
falatna

ELSŐ RESZE.

iámbor tudos keresztényen ferfiac ta-
mattanac a Papa börtzesse ellen, és
nem iaualtac, hanem karhostattac
ast, mint hamissat, és Isten ellen va-
lót. De miért hogy a Papa immar az
ördeg nyergében vlt vala, és immar
hatalmas vala, az iámbor keresztényen
tudos népec, nem mehettene elő az
ő ügyeközetökben, Mert az embe-
rec terméset herént örülne az ha-
mítségac, és keduelic a hazugsá-
got: Ezokaért keduec lön a Papaiest diligit.
börtzeshöz, és ast iauallyac vala, 2. Thef 2.
Meg vetuen a soc iámbornac inté-
sét, mellyet műuelne vala az Isten-
nec igéieből: Mert Mundus gaudet
& vult decipi: örily örüendez neki
az világ, mikoron meg czallyac őtet.

NB

Ecképpen lepte be ezokaért a fő-
társégne oráia mind ez vilagot, és
bemerült az hamisságban, az Isten
fianac fenyegetésse herént. Mert az
elő Isten akara ez vilagot meg bün-
tötni

B 3

tötni

Ioan: 7. 13.

Mundus

quod suum

est diligit.

2. Thef 2.

Immitit es-

ficacia illu-

sionis, vt

credant

mendacio.

Ioh. 9. 12.

E KÖNYVETSZKÉNEC

tötni az ő halaadatlanságaért, a Pa-
pa Antichristussal, és annak vndok-
sagos és iszonyu orszagaua, Melly
Matt. 24. Babilonnac, az az, egybe zurzaua-
es. 23. **S** rasnac, és minden ioknac el pusztul-
sának neuestetic a bent irasban, Mi-
ért hogy az Istenec bent Fiat, a nű
Wrunc Christus Iesust, meg vtálta,
és az ő Euangeliomat meg vetette
Ioh. 3. **S** vala, Mellyet ő küldet vala ez világ-
Matt. 20. ra, az egész emberi nemzetec val-
Luc. 19. sagára és vduezitéssere: Miképpen ő
Ioh. 7. 8. meg fenyegette ez vilagot, Nem
czac az ő áldot bent Fianac általa,
Hanem az ő Apastoli által is, Kéualt
képpen bent Pál által: 2. Theff. 2.

Ennec okaért így kellett lőnni, és
így kellett meg bünteteni ez vilag-
nac az ő visbafordultságaért, és ha-
laadattlan voltaért, az vndoc Anti-
christusnac orszagaua, az Babilon-
nal, Es egyéb nem lehetet benne:
Exod. 34. Mert noha az Isten kegyelmes és ir-
galmas

ELSŐ RESZE.

galmas, De azért vgyan igen igaz is, Gal. 6.
Es nem hádia magát meg vtálni és
meg czuffolni.

Nem igazat mondac ezokaért az
calūniatoroc, Hogy a kerebtyéni an-
nya bent egyház régen ítélte és kar-
hoztatta legyen a mű igaz tudoma-
niunkat: Nem: Ha nem az ördegnec
templóspia, a Papa Antichristus, az
ő pilésses seregével művelte azt. Me-
rt az Isten Fia ie gyese ackoron im-
már reytokban volt, Mert igen keue-
sen valának immaron az igaz kerebty-
yéne, Nem külemben mint bent Il-
lyes propheta vdeiében, Mikorő az
Isteni Gyülekezet titkon vala, An-
nyira, hogy Illyes nem lattya vala,
hogy vala ki Istennes volna, Hanem
arról panaszolkodic, Hogy czac egye-
dül maradt meg: Maga az Isten
3. Reg. 19. azt felele neki, Hogy még het ezer
ROM. 11. férfiat tartot volna magának, kic ter-
det nem haytottanac volna az vndoc

B 4 baluány,

baluány, az Baal előtt. Olyan képen vala dolga az Apostoloknak v. deiec után czac hammar a keresztényi annya fent egyháznak is. Hamisan kenic ezokaért a Calumniatoroc est az annya fent egyházra, Hogy az itélte és kárhóztatta volna a mi igaz tudományunkat a keresztiség felől, mellyel az W. Istennek igéiből meg vettyűt az apro gyermeköknek keresztiségeket.

Apoc. 17.

N

Annac okaért az veres Babilonai Kurua, mellyről hol fent Iános az Apocalipsisban, az itélte és kárhóztata az Istennek igazságát, és a kergette és meg ölte a Szenteket, és vgya meg részegült azzoknac véreuel, Miért hogy nem akartac diczirni és iaualni az ő szerzésit, Es ecképpen meg nem maradhattanac az iambor predicatoroc, kic meg vetettéc a Pápai léleményeket, és azzoc közet a gyermekeknek keresztiségét is.

Ő melly

Ő melly igen bolondul czelekőst nec ezokaért a mostani emberec, Kic ket az W. Isten az ő fent igéienc általa meg akaria mentenyi az átkozot Antichristustól, és az igaz keresztiségnek igaz értelmét akaria elekben adnyi, és azt akaria esmet helyére állapotni: De őc euel az Calumnial, és többöckelis ellene támadnac, és az ő kegyelmes io akarattyár meg vetic, s nem akarnac az ő v. d. uel LUC. 19. séges meg latogatásnac napiat meg esmerni.

Hogy pedig visszakerestelkedés nec és olly tudomannac mondiac az igazságot, melly által ez v. to. so. v. d. ben soc zur zauar, egyenetlenség, egybe vesszés, botrankozás zc tamadot legyen az Euāgelium allat, Ez is binte ollyā rongyos ellen vetés, mint binte az első. Mert az igaz Anabaptistac (Mert vóltanac hamissak is, Gonoszlátroc, Fejedelemség v. talóc, Haboruság tamasztoc, Paraznac etc,

Hamis Anabaptistac is vóltanac.

E KÖNYVETSZKÉNEC

Kiknec nem fogluc m̄i parttyokat,
 Lám az Apastoloc közet is Iudas
 volt) Iambor és s̄ent emberec volta-
 nac, kic meg ertuén az W̄r Istenec
 igeiét, à Papat Antichristusnac es-
 mertéc lónni, és minden ő emberi lé-
 leményeket meg vtaltác és meg ve-
 tettéc, A többi közet à kis gyermek-
 czeknec keresztségét is. Ezeket igen
 meg gyűlölte az őrdég, Miért hogy
 az ő vndoksagos Antichristusnac
 országat meg kezdettéc haborítani és
 szaggatni: Es czoda képpen kezdette
 azzokat v̄ldözni és kergetni: Es az
 ő Pápaia, és Papiái Barati által à Fe-
 iedelmeket meg gyontatuán, meg
 bolondítot nagy sokokat közüzlec,
 kic soc ezereket meg őltenecc à s̄en-
 tekben, külemb külemb fele r̄itte-
 netes halálockal, É s̄in allat, M̄iuel
 hogy Anabaptistác, paráznác, habo-
 rusagtamaštóc etc, Maga őc s̄egé-
 nyec nem azzoc vóltanac, Hanem
 Isten

Az Anti-
 christus ha-
 borgatta
 az igaz A-
 nabaptista-
 kat. ✠

ELSŐ RESZE.

Isten félő s̄ent iamboroc, és igaz ke-
 resztyénecc, Kiknec iambor társai v-
 gyan mostan is azzoc.

E s̄t pedig nem czac à Papánac pi-
 lésses serege m̄iuelte: Hanem azzok
 is, kic igen dűczökednec à s̄ent E-
 uangelionnac neuéuel, Es vgy lótt,
 Hogy egynyiháni parazna és habo-
 rusag tamaštó lator ért, minnyaián à
 soc iamboroc, kegyetlen v̄ldezés-
 ben voltanac, és meg őletettenecc, Né-
 czac férfiac, Hanem soc ezer ártatlā
 a s̄honyiallatoc és leanzók is. Mert
 valakic à papanac rétes Istenét meg
 vtaltác, és à gyermeköknecc keresz-
 tégét meg vetettéc, Azzokat mindia-
 rást meg eretnekestéc, s̄idalmaštác,
 átkoštác, kergettéc és meg őltéc: A-
 nabaptista, vgy mondottác, Ezoka-
 ért meg kel őlni. Ez ellen nem tehe-
 tet senki: Maga meg hallod ennec v-
 táanna, Minemű s̄entséges igaz ke-
 resztyéni tudomány legyen az igaz

Mint Ty-
 gurumban,
 witebergbe
 és egyébüb.

Ana:

E KÖNYVETSZKENEC

Anabaptistafság.

Mit tehetnec segényec, Ha az ör-
deg ő közikben is hintötte volt az
ő maguát, egy nyihány képmutato
és gonof latrokat? Mit tettett ar-
ról sent Peter, sent Ianos és a több
Apostoloc, Hogy ludas orw és a-
rulo, és az Miclos Diaconus paraz-
na lator lön közetec?

Ennec okaért a fele calumniackal
nem kellene senkinec palástot keres-
ni magánac: Mert hogy ez a tudo-
many, Istenec igazsága legyen, aht
ennec vtánna è könyuetskebe meg
hallod, és meg tanolod, Ha Istenec
országában valo vagy, hogy öröklé-
gűl biriad a mennyei bo-
dogfagot.

A MASODIC CA-
lumniaról.

TANYIT. Most veszem esem-
be az emberek nec vac bolondfago-
kat,

1. Pet. 3.

ELSŐ RESZE,

kat, Muel hogy aht, a mi igaz, io és
vduességes, az ő vndoc caulumniac-
kal visssa magyarazzac, és el fedezic.
Talám a több ellen mondassockal is
sinte aht czeleködne. Mert est mō-
diac, Hogy az Anabaptistafság (v-
gy hiyac az igaz keresztényeni tudomá-
nyt) olly tudomány, Melly egyenest
ellenközic az Isten Fianac szörzesse-
uel, és az Apostoloknac tanyitafsa-
ual és példaiával, Mert aht mōdiac a
Papázoc, Hogy Christus Wrunc ő-
maga szörzette a gyermeksek nec ke-
restségét, Es hogy az Apostoloc
meg kereszteltéc őket, Es hogy azzoc
az első annya sent egyházat arra ta-
nyitottac. Est igen visic, és bizon-
nac mondiac lōnni.

Origenes
super 6. cap
ad Roma.

MEST. Tudom, Hogy est az
ag hurattlan lantot pengetic, De
nem olly könnyen bizonyithattyac
est, a mint mondiac. Igē félec, Hogy
a meg bizonyításban vgy iarnánac,
mine

M

B mint amà iambor, Ki egy solymot í-
gen diczir vólt à népeknek, Es miko-
 ron latni oda mentenec vólna, Te-
 hát egy Kackuc. Igen mondiác, Ho-
 gy az à keresztség Christus Wrunc-
 nac szörzesse, Es hogy az Apostoloc
 éltenec vele, es őc meg kereszteltéc à
 gyermekczeket: De nyilván kackuc,
 Az az, Az Wr Istennec igéből
 meg nem bizonyíthatyác: Mert nē
 található sohult à szent irásban arról
 való bizonyfagot, Egy példát sem mu-
 tathatnac sohult, Hogy vala ha az
 Apostoloc között vagy egyik gyer-
 mekczet keresztelt vólna.

TANYIT. Azt mondiác, Ho-
 gy az igében rekesztötte be Chris-
 tus Wrunc à gyermekczeket, Miko-
 ron ezt mondia az ő Apostolinac:
 Keresztellyétec minden poganokat:
 Mert à gyermekczec is Poganoc,
 vgy mondnac.

MEST. Azt bokrác mondani:
 Vay

Matt. 28.

Vay ki vac az, Ki à rosta által nem
 lát. A kinec szöme vagon, és à ki-
 nec meg nem dultác tellyességgel à
 feyét, az vgyan keves munkáual
 megértheti, Miczoda népekről szö-
 lyon itt Christus Wrunc, Tudni illic
 Nem à gyermekczekről, Hanem az
 öreg népekről, kiknek annyira valo
 ebec és okolságoc vagon, hogy hal-
 gathattyac, és meg tanolhattyác az
 Wr Istennec Euangeliomat, és hihet
 nec annac, Es arról vallást tehetnec,
 és őmagoc kéuanhattyác à keresz-
 tét: Mert melete vagon az Ma-
 gyarazat az igékben: Mert így szö Matt. 28.
 Christus Wrunc: Mennyetec à széles Mar. 16.
 vilagra ki, Es predicállyatoc az E-
 uangeliomot minden teremter állat-
 nac, Tanyiczatoc minden pogano-
 kat, Hogy azzokat meg tarczác, mel-
 lyeket en paranczoltam tünktec:
 Ez igec vtán vgy veti annac vtánna
 à keresztségéről valo igéket, Es meg
 keresztel-

E KÖNYVETSZKENEC

kereftelylet ec őket: Valaki hiyend,
és megkereftelkedic, v duezül. La-
todé miczoda népekről föl Christus
Wrunc? Nē gyermekczékről: Mert
azzokat nem tanyithatni: Azok
nem tarthatyác Christus Wrunknac
paranczolattyát, és nem hihetnec:
Mert nem halhatyác az Isteneci-
geiét, Semmit sem tudnac etc. Ezo-
kaért à Papázóc méltatlan visic
ez igeket à gyermekczékre: Mert
Christus Wrunc nem tesen azzok-
ról semmi emléközeter.

TANYIT. Aft mondiác, Hogy
az Apastoloc az hazasembereket
megkerefteltéc mint hazi néppec-
kel auagy czaládgyockal, Es hogy
azzoc közet gyermekczécc is volta-
nac.

MEST. Vgy vagyon, Hogy à
gazdakar minden czaládiocckal az
Apastoloc megkerefteltéc: Mert
mind sent Lucác, mind sent Pál
emléközeter

ELSŐ RESZE.

17

emléközeter tesnec rólla: De hogy Afto. 16.
gyermekczécc voltanac volna köze. 1. Cor. 1.
tec, kiket megkerefteltéc volna az Rom. 16.
Apastoloc, Aft nem talallyuc à sent
írásban: A Papázoc töttéc aft hozà:
Ezokaért itt semmi helye ninczen.

Azoktól, kiket megkerefteltec
az Apastoloc, hitet kéuántanac az
Apastoloc, és az igaz hitnec nyilván
valo vallását: Arra az hitnec vallás-
sára megkerefteltéc annac vtánna
őket. Es hogy sent Lucáz föl à tem. Afto. 8.
letztartoról, kit sent Pál és Silas ke. Afto. 16.
restelénec, aft mondia felöle: Hogy
à kereftelégnecc vtánna, nagy öröm-
mel dűczekedet aual, Hogy mint ő,
mind az ő egész czaládía hiw lött vol-
na. Mert minnyaián hallottác vala
az Euangeliomot sent Pál és Silas-
ról, és aft meg tanoluán, vgy hitenec
vaia az Wr Istenbe, à Iesus Christus
által.

Sent Pál pediglen à Romabeliek
C nec

E KÖNYVETSZKENEK

ROM. 16. Nec iruán, est mōdia: Kőşenemetert
mondiaoc Priscillanac és Aquila-
nac, à kic ennekem segítōim à Chri-
stus Iesusban, Es à Gyűlekőzetnec,
melly az ő házokban vagyon.

1. Cor. 1. 3. Aşt mondia pedig şent Pal, Ho-
gy meg keresztele à Stephane egész
1. Cor. 16. hazát: De arról az hazról, auagy az
Stephane haza népéről aşt mondia
annac vtánna: Tudiatoc atyámfiái,
Hogy az Stephane családja az el-
sőc, auagy fengei az Achaia tarto-
mánnac: Es hozza teşen şent Pál: Kic
magokat aianlottac és tellieséggel
oda şántac à Şenteknec şolgalattya-
ra.

Ezeket immar mind egybe vessed,
Es hozd mellé annac vtánna à gyer-
mekczeket, Es laşd meg, Ha illenec
ezec mind à gyermekekhez. Hitec
ninczen à gyermekőknek, Vallást
sem tehetnec arról: Örömmel sem
duczekőhetnec semmiről, Mert sem
mit

ELSŐ RESZE.

mit nem ertnec, Senki sem mondhat
valamit ő nekic: Kőşenemetert sem
mondhatnac ő nekic: Mert nem fo-
gathattyác: A Şenteknec şolgalat-
tyára sem adhattyac magokat: Mert
őnekic kel şolgálni: őc kedig nem
şolgalhatnac senkinec. Nem kel ezo-
ezokaért ezeket erteni à gyermek-
czekről, Hogy az Apastoloc à gaz-
dakot meg kereszteleu minden cza-
ládiokkal, à gyermekczeket meg ke-
resztelec volna: Hanem, Erteni kel
à hiuekről, Kic meg tanoltac az A-
pastoloktol az Euangeliomot, Es kic
az ő hitekről vallást törttenec, Es na-
gy örömmel az Istenec è nagy io-
tétéről hálát adtanac, Es kic az ő ha-
laadassokat meg mutattac eucl, Ho-
gy à Şenteknec, Az az, Az Apas-
toloknac, és az ő tanyitványoknac, à
Predicatoroknac nagy feretettel
şolgaltanac: Ezeket keresztelec az
Apastoloc: Mert ezec à csaladoc,
C 2 kikirol

E KÖNYVETSZKENEC

kikről hol sient Lucácz és sient Pal:
Nem à kis gyermekczec, kikben sem
mí értelem ninczen.

Ezekből immár esedbe veheted,
io tanyituanyom, Hogy ez is czac e-
gy reues calumnia, Hogy à Papázoc
est mondiác, Hogy Christus Wrunc
sörzette volna à gyermekeknek ke-
restséget, és hogy az Apastoloc élte-
nec vele. A Christusra és az Apasto-
lokra kenicest é lelemént az iámbo-
roc: Maga egy bizonyagot sem ad-
hatnac elő arról az egész sient iras-
bol: Es nyiluan valo régi iras vagyō
rólla, Hogy nem Christus Wrunc,
sem az Apastoloc sörzettéc est à
korestséget, Hanem Christus W-
runc vtan mayd két saz estendōuel
sörzé Victor Papa: Mert arra pa-
ranczolatot ada ki, Hogy egyarant
kellene keresztelni mind ōregeket,
és mind gyermekczeket: Ackoron
sünéc

NB
A, 193

ELSŐ RESZE.

sünéc meg az Apastoli keresztiség, és Anno. 193.
sient Léleknek aiandékinac meg adá ^{vide Polio}
sa, Mint ennec vtanna meghallod. ^{dorum, Pla-}

TANYIT. Egyet valnacké à ^{tinam,}
Papásloc az Papázóckal, auagy fel ^{Chronicam}
papásóckal à gyermekeknek kereszt- ^{Philipp}
sége felől:

MEST. Nem. Mert à papásloc
tagadiác, Hogy Christus Wrunc sör-
zette legyen à gyermeköknek kereszt-
ségét, Auagy, Hogy az Apastoloc
éltenece volna vele: Hané a sient mond-
iác, Hogy az Annya sient egyhaz ^{Vide}
sörzötte. Es eucl a sient akariác meg bi ^{Locos Come}
zonyítani, Hogy az annya sient egy- ^{munes Eckij}
háznac, az az, A Papanac, és annac ^{Latomum.}
pilésses seregének, hatalma legyen
azon, Hogy wy hitnec ágait, és
mindent sörzeshesse: Maga ez à tiste
ség es hatalom czac egyedül az aldot
Istené, és az ō áldot sient Fiaé vol-
na.

A Papázóc visfontac est mond.
C 3 iác,

NB

E KÖNYVETSKE NEC

Nác, Hogy nem az annya szentegyház
 főzötte legyen a gyermeköknek ke-
 reftlegét: Hanem az Isten Fia öma-
 ga, Es hogy az Apastoloc éltene-
 vele. Mellyic mond immar igazat
 közetec: Ha ömagoc nem férnec e-
 gybe rayta, Hogy hogy hihetünc mŕ
 ö nekic. De mŕ ne hidiünc: Mert
 ninczen soholt a szent irásban bizon-
 sagoc rólla: Es a Papassoc ömagoc
 vallyác, hogy ninczen soholt semmi
 bizonyág a szent irásban a kereftel-
 ról, Hanem, hogy az annya szent egy-
 haz főzette. De nem szabad senki-
 nec, Istenec, és a mŕ Wrunc Iesus
 Christusnac háta meget szentsegeket
 főzzeni, auagy hitnec ágait talalni.
 Minden palántnac, mellyet a mŕ
 menyei Attyánc nem plantált, ki-
 kel saggatani.

Matth. 13.

Hogy pedig a gyermekec kereft-
 ségec emberi lelemény és főrzés le-
 gyen, azt meg mondiác az Cronica
 íróc,

ELSO RESZE.

20
 íróc, Platina, Polydorus és többen. ^{Lásd meg}
 Mert Victor Papa az Affricabeli ^{Philip. Mea}
 a főrzés és paranczola, Hogy annac ^{lanth. wy}
 vtanna egy aránt meg kereftelne- ^{Cronicaiat.}
 mind a gyermeköket, s mind az ö-
 rögeket: Sőt az hammar kereftléget **N**
 is ö főrze, Hogy a fűkfignec vde-
 ien, mikor ö betegec volnánac a gyer-
 mekec, ne varnác az regzet v döt, a
 nagy fombator, és pünkeltne- som-
 battiát, Hanem Hogy mindiarást
 meg kereftelne- öket, akar minemŕ **N**
 vízből, Hogy a kereftlégnélkül
 meg ne hálnánac a gyermekec, es el-
 ne karhoznanac.

Eddig még meg maradot vala
 nyihol nyihol az Apastoli igaz ke-
 reftség: De ez az Antichristus tel-
 lyességgel meg fosita a kereftyéni
 Gyöleközeter tölle: Es akkorö meg
 főnnéne- tellyességgel az ezodala-
 tos aiandékoc, mellyekel meg ékés-
 litötte vala mind eddig az Isten az-

C 4

zokar,

zokat, kic az Apostoli módra meg keresztelkedének. Mert az Isten szent Leiket ad valancik, melly meg mutatya vala magát ő bennec, külemb külemb fele aiandekokkal. De ennec vtanna mind meg szüntene.

Es miért hogy meg szüntene vala mind az aiandekoc, Hogy meg ne vtálnac a keresztynec a Papa Antichristusnac szörzést, a gyermekek nec keresztlegét: Azért szörzene an nac vtanna a töb Papac külemb külemb fele cerimoniakat hozza. Syluester Papa sido modra szörze, Hogy a Pispekec a Keneter és Christmát szentelnének, Hogy aual meg kenéc az wy vitezeket, a gyermeköket, a keresztelésbe, mint az ő testamentomban szoktác vala Istentől szörzet kenettel meg kenni a Királyokat és az Istennec Prophetait. Az szentelt olayal azokaért keresztet csinállanac a keresztelésben a gyermeknec melly-
ére,

Exo. 30. 40.
1. Reg. 10.
16.

ére, és a határa, Aht ielentuén aual, Hogy ez bñueléssel és kénseritessel ki vstéc volna a gonosb feletet, az ördeget belöle, Es a szent olayal csinált körestekkel vgy fegyuerkeztetéc volna őtet fel, Hogy soha többer az ördeg nem falharna beleie.

Hogy pedig erős sissac volna a feiebe a viadalra, Hogy vitez módra vihatna az ördeg ellen, Ezért szörze Syluester Papa, Hogy a szent Christmabol keresztet csinálnanac a gyermekek nec homlokára.

Aual sem elégédéc meg a szentleges Syluester: Hanem aht szörze, Hogy mikoron a gyermek hat vagy het estendős volna, Ackoron elmet a Pispec eleybe hoznác, Es a Pispec Christmabol esmet keresztet csinálna a homlokán, Aht kedig szép gyolczal be kötéc, Confirmacionac neuező: A Magyaroc Bermalásnac neuestéc, De ne hidied, Hogy ingyen mü-
ueléc

E KÖNYVETSZKENEC

ueltéc legyen: Mert à kereftelésben
à komác penft hántanac, Abbol ré-
féc volt à Papoknac és Deakoknac
A gyermektől kedig à bűléc egy
tyukot küldöttene, az à Papé volt:
Egy kenyeret, az à Deaké volt: és
egy gyórttyát, Ez egyházé volt. A-
zonkeppen à bérmalás melet is.

Higinus Papa börtette à Koma-
kat, Hogy azoc kezessé lőnnéne,
és felelnéne à gyermek felől etc. La-
todé immár, Melly foltos
marha az gyermekök
nec kereftelésé:

AZ HARMADIC CA-
lumniarol.

TANYIT. A mint esembe
vessem, nagy vakságban vadnac még
mostan is az Euangeliomofoc, kiket
te Papázóknac neuezed. Meg cza-
latkosztanac valamikeppé, és soc Pa-
pai dolgoc közet meg tartottac à
gyer-

ELSŐ RESZE,

mekőkne kereftelését is.
dig, Hogy az jámbor, tu-
reptyénferfiac meg feddig
la, Czac hogy bégnyentől r-
maszhasác magokát, aht az
stusnac börtzését nem bég-
ni az Isten Fiara, à mű W
Christusra, és annac artatt-
lira: De fenhetic kenheti
Azért kin vagyon à ha-
immár varga Borraba
à bekernye. Kérlec
rem, Ne nehezzely
ellen verés vagy
nec à Papázóc: I-
is olyan calumnia
töbi: De mind az
ly arra is. Eft mo-
à tñ tudomantoc
gyermekekne K-
onac tudomanya:
tec torkokat à be-
nec, Es ördegi

N

N

Bismarck
foltos
Könyv,

ÖNYVETSZKENEK

yatoc őket à mennyei bo-
l, Miért, hogy nem akaria-
neg kereszteni. Est vetic
szidalmazassockal harmad

7. Io tanyitványon, Had
nac az emberek: Mű nem
rol, Igy vagyon ezeknek
t azzoknac, kic meg fesi-
runc Iesus Christust. A-
öröguén Christus W-
én idés Attyam: Bo-
est à vétket: Mert
zelekesnec. Ezek-
gyon dolgoc: Ha-
dnac és atkozod-
c, Mit művelnec,
yitványom: Had
Borrobas, Azért
b: Am bator sit-
hogy gonost ne
neg tanyitlac, mint
zkeknek dolgot és
állapattyoc,

ELSŐ RESZE,

állapattyoc, Es miképpen nem ves-
nec el, és el nem kárhoznac, Noha
meg nem keresztelec őket, Es vgyan
kereszteletlen meghalnac.

Hogy kedig est meg ertheszic, és
meg tanólhassuc elő kel vennunc
à mű első szüleünkenc, Adamnac és
Euanac az ő példaiokat, Es arrol
kel gondolkodnunc. Mert miképpē
azokban eredetet vót à Bűn az enge-
dettlenységben, à ionac es gonostnac
esmeretiben, Es miképpen az együ-
gyűségből és tudatlansagbol, à meg
esmert gonossagba hákianac: Sinte
azonképpen vagyon à gyermekök-
nec mostan is dolgoc. Mert noha
minnyaián az egy bűnes Adamtol
vesnec eredetet, és terméset serént
bűnbe fogantatnac és születetnec: De
mind ez által est az eredet bűnt à
kegyelmes Isten nem tulaydonyitya
őnekic, Az ő szerelmes sient Fiaért,
à mű Wrunc Iesus Christus ért, Ki

A gyerme-
kőkenc alla-
pattyokrol
à keresztség
előt.

Erczed az
valasztatock
rol.

Ioh. 1.

az

E KÖNYVET SZKENEK

1. Tim. 2. az Istennek ártatlan Baránya, mel-
 1. Iohan. 2. ly elvéfi ez világnak Bűnét: Mert ő
 Eph. 1. 2. a mű Közbe járonc, ki minket meg
 Matth. 3. békéltöttet az ő mennyei ſent At-
 tyauál.

Ezokaért a gyermekczec előfer-
 ſinte olyan állapotban vadnac, mint
 Adam és Eua valánac a Bűnec e-
 lőtte, Tudni illic, Együgyűségben és
 tudatlanságban, Nem tudván, sem
 gonoszt, sem iót.

De mihelt fel huzakodnac, és er-
 telemre jutnac, meg esmeruén a iót
 és gonoszt, és immar meg változic a-
 maz első együgyűség és tudatlan-
 ság, Es meg ſegic az Istennek cleyk-
 ben adot akarattyat és paranczolat-
 tyát, mellyel vétkőſſec leſnec az Iſtē
 előt, és meg terhőlic magokat az ő
 haragiáual, Ottan immár vődő, és az
 el rendelt alkotmatofſſag el érközet,
 Hogy ſóllyanac nekic, Es eleykben
 adiac az Iſtennec törüenyét, Hogy
 abbol

ELSŐ RÉSZE.

abbol meg ertuén az Iſtennec akarat-
 tyat a bűn ellen, meg esmeriéc, és
 eſekben vegyéc az Iſten kemény ha-
 ragiát ő ellenec, Hogy penitenciará
 intetteſſenec, Es hogy bűnek nec na-
 gy voltát meg esmeruén, ſűuek ſe-
 rént ſánnyc és bányac azokat, és
 lelki teredelmefſſeggel meg vallyac
 azzokat az Iſtennec előtte.

Az vtán érközic a ſűkfég, Hogy
 predicallyc nekic az Euangelio-
 mot, Hogy abból vehetteſſenec vigafſ-
 taláſt, Hogy a pœnitentia auagy a
 meg terés igaz legyen, Abbol mon-
 dom, Hogy igaz hittel, az az, Lelki
 bizodalommal vehetteſſec, és meg fok-
 haſſac az Euangeliomot.

Ennec okaért, bator ne pananſol-
 kodianac, ſe calumnialkodianac a
 Papáſſoc, Műuel hogy a mű tudo-
 mányunc, melly az Iſtennec ſent i-
 gaſſága, kegyetlen és Pharaonac tu-
 dománya, melly öröc kárhozattra
 itellye

Elő predicacio, a Törvényec hirdetteſſe.

Masodic predicacio, Az Euangeliomnac hirdetteſſe.

E KÖNYVETSZKENEC

itéllye a gyermekzeket, és meg foß-
 fa õket a mennyei bodogsagtol:
 Mert mü az Istenec kinyilatkofta-
 tot akarattyabol aßt vallyuc, Hogy
 a gyermekzecz kellemetesszec az Wr
 Istenec, Es hogy öröcké vduözül-
 nec. Vduözül nec kedig az Atya
 Istenec nagy és kimondhatlan ke-
 gyelmességéböl, a mü Wrunc Iesus
 Christusnac általa: Kiaz õ sient ha-
 lalának általa eltörlötte és el vötte
 mind ez egész világnac bünét: Anny-
 ira, Hogy immár az öregec, az õ
 pœnitentia tarto hitekben, A gyer-
 mekczech pedig az õ együgyü völtök
 ban és artatlanságokban keduesszec
 és kellemetesszec az Atya Wr Isten-
 nec, az õ áldot sient Fianac, a mü
 Wrunc Iesus Christusnac általa.
 Mert az kegyelmes Atya Wr Isten
 sereti és kedueli õket az õ serelmes
 sient Fiaért, az Iesus Christus ért,
 mind addiglan, miglen kisdedec és
 az

A gyermek
 zecz kelle-
 metesszec az
 wr Istenec.

Rom. 5.

Ioh. 1.

Ioh. 3.

S

S

ELSŐ RESZE.

az õ terméset serént valo együgyü-
 ségekben vadnac, Es miglen felnö-
 nec, hogy annac vtanna az vndoc
 bünbe léterzednec, Ackoron esnec
 annac vtanna az Istenec haragiá-
 ban: Mert az Wr Isten sient és tista, *Leuit. 19.*
 Es halálra gyúlöli az Bünec vn- *1. Pet. 1.*
 docfagát. *Psal. 5.*

TÁNYIT. Vagyoné erröl az
 Wr Istenec ki ielentet akarattya:

MEST. Hogy nem volna: Az
 Wr Isten õmaga tefen erröl bizon- *Deut. 1.*
 sagot, Holot est mondia a Sidök-
 nac az igéretnec földéröl: A mü
 gyermekzeczec, kic felöl aßt monda-
 toc, Hogy rabba esnec: Es a mü
 fiaczkaitoc, kic még ez mai napon,
 sem iót, sem gonost nem ertnec, A-
 zoc menne be arra a földre, Mert
 azoknac adom, és azoc biriác aßt.
 Ezekböl ez igékböl nyiluan ki te-
 tzic, Hogy az öreg auagy felnöt Is-
 raelitác auagy Sidoc, nem mehet-

D

nec

B
W

E KÖNYVETSZKENEC

nek be az ígéretnec földőre, és nem bírhattác aſt az ő hitetlenlégek ért, és engedettlenlégec ért, Es hogy à fe-gény egyűgyű gyermekczec, kic sem iót, sem gonofit nem ert nec va-la, aſt megnyértéc, bementenec és birtác, az Atya Iſtenec nagy kegyelmeflegéből és io akarattyából, az ő áldot ſent Fiaért, à meg ígért Meſſiás ért.

Rom. 3.

A mint ezek nec volt dolgoc, ſinte azonképpen vegyon dolgoc az igaz Iſraelítaknac gyermekczec, Az az, Az hiueknec fiainac, auagy mag-zatinac is. Mert azzoc is örökségül nyeric és biriác az igaz ígéretnec földét, à mennyei bodogſagot, Az Atya Iſtenec tiſta irgalmeflagából, és kegyelmeflegéből, Az ő áldot ſent Fianac, à mű Wrunc Ieſus Chriſtusnac általa.

Gal. 3. 4.

Ez pedig ézert és abbol leſen, Ho-gy az Iſtenec ſent ígéreti, az Abra-ham patriarchanac maguarol adatot,

ELSŐ RESZE,

(mellyec à mennyei Saránac ſiai, Kic minnyáian abban az ígéletben be foglalua vadnac) erős és álhatatos Eph. 2. legyen, Iſtenec kegyelmeflegéből és valaſtaffabol, az Iſten Fianac, à Chriſtus Ieſusnac érdemében, Es nem az emberek nec czelekedetiből, auagy érdemekből.

Ide néz annac okaét az Iſtenec ígéreti, Mellyet tőt az Wr Iſten az Geo. 17. hiw Abrahamnac, Holot eſt mond-ia: Te Iſtened leſec, Es tevtánnad valo maguadnac Iſtene.

Mind ezekből immaron köuet-közic, Hogy az Atya Iſten az ő na-gykegyelmeflegéből, à hiuec gyer-mekczecinec Iſtene, Es az ő nagy ir-galmeflagabol keduébe vchi őket, és kegyelmes ő hozaioc.

Az Iſten Fia is vgyan ezent meg bizonyittya téteményével is. Mert Matt. 19. eſt iriác az Euangeliftác felőle, Ho-Mar. 10. gy eſt mondotta az ő tanyituanyi-Luc. 18.

E KÖNYVETSZKENEC

N nac: Had iöyeneç à gyermekczęc én hozzám: Mert olyanocké à mennyeknec orşága. Eşt is iriác touabba felöle: Hogy ölelgetuén, meg áldotta öket, àz ö áldot kezeit reaioc vetuén. Ezokaért ez à iele, Hogy az Isten Fia, à mü Wrunc Christus Iesus keduébe vötte à gyermekczęket, Es hogy az mennyorşagot meg igerte nekic.

N TANYIT. Miért müuelte ezeket à mü Wrunc Iesus Christus?

N MEST. Müuelte ezeket à gyermekczęckel az ö nagy kegyelmességéböl és irgalmassagából, Nem à környülmetylködés ért, Sem à Keresztsegért: Mert Christus Wrunc meg nem Keresztelte öket: Sem paranczolta senkineç, hogy meg keresztellyęc öket: Hanem az ö áldot kezét vetötte reaioc, és meg áldotta öket.

Ezec melet ezokaért meg ielenti

az

24
ELSÖ RESZE.

az Istē Fia, à mü Wrunc Iesus Christus, Miért és miczoda okbol keletetesec à gyermekczęc az Atya Istenec: Müuel hogy à gyermekczęket példaul adia elönkbe, Arra intuén münket, Hogy hasonloc legyünc azzokhoz. Mert eşt mondia az ö Matth. 18. tanyituanyniac: Hanem ha meg terteç, és olyanca lesteç mint à gyermekczęc, Be nem mentec az mennyeknec orşagaban. A ki ezokaért meg alázza magát, mint è gyermekcze, Ez nagyob à mennyeknec orşagaban.

N Miért hogy ezokaért à mü Wrunc Iesus Christus példaul adia mü nekünc, Es arra tanyit, Hogy meg alázzuc magunkat, és olyanoc legyünc mint à gyermekczęc: Minden ellen mondás nélkül köuetközic belöle: Elöfer ez: Hogy à gyermekczęc mind addig ártatlanoc, és az Isten elöt bünettlenec itilletnec,

D 3

miglen

miglen az ő tudatlanságokban és együgyűségekben vadnac. Masodfor, Hogy a gyermekczec Istenec keduében vadnac, Nem az ő artatlanságokból, (Mert természet ferent őc is részlec az Adarnac bűneiben, mellyekbe esset az ő engedtlenségénece általa) Hanē az ő jóiouoltabol és kegyelmességéből, az ő áldot fent Fiaért, a mű Wrunc Iesus Christus ért.

TANYIT.. Ha az Isten kedue-
li és fereti a gyermekczeket, Es ha
őuéc a menny ország, Mit keresz-
tel-nec tehát a bolondoc raytoc?

MEST. Igaz az, Hogy nagy
bolondfág. Mert ha a kegyelmes I-
sten az ő irgalmasságánac kezébe be-
foglalta őket, Es a menny országnac
örökiségéuel meg aiándekefta őket,
Miképpen Christus Wrunc nyiluan
mondia: Mű sűklég annac okaért
bolondoskodni velec, és meg keresz-
telni

telni őket, Hogy a keresztség-
nec általa Istenec keduébe iussanac, és v-
duözüllyenec: Holot immár Isten fe-
reti, és az ő kegyelmességéből, a Ie-
sus Christusban, késsen vduözitötte
őket?

Miczoda bolondfág ez is, őroc
kárhozatra itélni a gyermekczeket,
kit keresztelettlen meg halnac? Affe-
le bolond itélőc nyiluan meg vtál-
lyac mind az Istent őmagát, mind az
ő nagy kegyelmességét, Az Isten
Fianac, a mű Wrunc Christus Iesus-
nac érdeméuel egyetembe.

Mert műuel hogy immár a Chri-
stus Iesus eleget tött az Atya Isten-
nec az Adarnac Bűneért, és elvöt-
te mind ez egész világnac bűnét: Kö-
uetközic belőle, Hogy a gyermek-
czeknec nem tulaydonyitatic semmi A gyermek-
vétlég auagy bűn, Hanem czac az, czec meg-
melly Adamról ő reaioc szállot: Ho-
gy hogy itélhetne tehát a kegyelmes
Isten

Isten őket öröckárhozattra vdegen
 bünért: Kiczoda teheti vétőlé a gy-
 ermekczeget, Holot az áldot Isten-
 nec Fia az ő draga sient vérét ki on-
 totta ő éröttec, mellyel meg váltor-
 ta és vgyan magánac vötte őket: Ki-
 czoda akaria a gyermekczeget el kár-
 hoftatni, Kiknec az Istenec fia,
 az ő kegyelmességéből meg
 igerte kéßen a mennyeknec or-
 sagát: Kiczoda tagathattya meg az
 Istenec nyiluan valo sient irasat,
 Melly bizonsagot tesen erről, Hogy
 el vétöttet legyen az egész világnac
 büne az Adamnac vetküel egye-
 tembe: Es hogy el vétettet és meg-
 faggatattot legyen a kez irás, melly-
 et mű ellenűnc irtanac volt, adofitat-
 uán munket, Es hogy az Isten fia ašt
 fel seggefte a keresifara: Hogy im-
 már az Istenec kegyelmességēnc
 nagy volta, sockal meg halata az e-
 gész világnac büneit: Es hogy az élet
 dűcző-

Mtt. 19.

Rom. 5.

Iohan. 1.

1. Iohan. 2.

Col. 2.

Eph. 2.

Rom. 5.

2. Cor. 15.

dűczőséges győzedelmet vötte az ő
 rőc halalon, a mű Wrunc Iesus Chri-
 stusnac általa:

Ezokaért senki el nem kárhoftat-
 tya a gyermekczeget az eredet bün-
 ért, auagy az Adamnac vétkeért.
 Mert a ki ašt műveli: Az meg tagad-
 ia az irgalmas Atya Istenec az ő
 nagy kegyelmességét, Es az ő áldot
 sient Fianac, a mű Wrunc Christus
 Iesusnac vére hullassát, érdemét, és
 sient halálát. Mert ha a gyermek-
 czeget el kárhoznac az Adamnac ef-
 seti auagy vétkeért: Köuetközic be-
 löle, Hogy az Isten Fia heiaba holt
 meg éröttec: Es a mű adoflagunc
 fűzetetlen maradot, Mellyet a mű
 ides meg váltone megfűzetet mű e-
 rötűnc: Es felyül nē halatta az Isten-
 nec nagy kegyelmessége, a Bűnec
 az ő nagy voltat, mint mondiác az
 Apostoloc: Es az Iesus Christus-
 ban, a mű Wrunkban, az élet nem

Rom. 5.

Rom. 5. 9.

Eph. 2.

Iacob. 2.

D 5

vöt

E KÖNYVETSZKENEK

vőt győzedelmet és diadalmot az örök Halálon: De tauoly legyen ez.

TANYIT. Tehát vgyan bizonyosoc vagyunc ebben?

Rom. 11. MEST. Vgyan bizonyosoc:
 2. Tim. 2. Mert erőssen ál az Wr Istenec írás-
 Theff 4°. sa és igéie, melly meg nem seghettic.
 1. Pet. 1. Es ez tanubizonfagot tesen mind e-
 Rom. 5. zekről, Tudni illic, Az Istenec fe-
 1. Tim. 2. nekettlen mély és nagy irgalmassa-
 Tit. 2. 3. gáról, Mellyet meg mutatta az egész
 emberi nemzethöz az ő áldot sient
 Fiaban, à mű Wrunc Iesus Chris-
 tusban. A sient iras melet álnac az
 Afto. 4. 5. Apastoloc minnyáian, Kic egy aránt
 10. 13. 15. tanubizonfagot tesnec, az Isten, és
 Afto 8. az ő áldot sient Fia melet, Műuel
 Afto. 3. hogy az átoc el vérettet, à Bűnnel
 Gal. 3. egyetembe, az egész emberi nemzet-
 2. Cor. 5. től, à mű Wrunc Iesus Christusnac
 Gen. 3. 12. általa, Az áldot Istenec igéreti se-
 15. 21. 22. rént.

TANYIT. Mint vagyon ez?
 Lám

ELSŐ RESZE.

Lám az irás aßt vallyá, Hogy à gy-
 ermekczeknec termestec meg rom-
 lot az Adamnac eseti által, Es hogy
 à gonofra haylando?

MEST. Vgy vagyon vgyan: De
 ez el nem karhostattya őket: Mert
 ez romlás, és másolás nem tulaydony-
 itatic nekic, az Istenec kegyelmessé-
 ségéből, Mind addig, méglen tudat-
 tlanfagokban és együgyűségekben,
 és az iónac és gonofnac esmereti-
 nélkül vadnac: Hanem az Istenec
 keduében vadnac, és hereti őket az ő
 áldot sient Fiában, à mű Wrunc Ie-
 sus Christusban.

TANYIT. Mostan immár, vgy
 tetzic, esembe vessem à te tanyital-
 sodnac sommáiat: Ez à somma, és à
 merő igazság, Hogy mind à gyer-
 mekczec, s mind az örögec egy aránt
 vduözülne, Tudni illic, à io Isten-
 nec nagy kegyelmessége által, az
 vduözítő Iesus Christusban: A gy-
 ermekczec

E KÖNYVETSZKENEC

ermekczec az ő tudatlanságokban
és együgyűségekben: Az őregec pe-
dig, az ő penitentia tartó hit-
ben.

Acto. 15.
Eph. 2.

MEST. Ez a somma az egész
dolognac, lol veted eszedbe, Eckep-
pen tanyit múnket az Wr Isten ő-
maga, az ő fent igeiben. Ennec oc-
kaért est hozuc ki belőle, Hogy
nagy tudatlanság és gorombaság,
Hogy az emberc el hányác a szegény
gyermekczeket, mikor ő keresztség
nélkül, az ő együgyűségben és ár-
tatlanságokban meg bánac, Es né
a több hív keresztyénekel temetic
el őket, Hanem a főüenyec mellé, a-
uagy a parlagra ki visic őket: Maga
az Atya Istenec áldot fent Fia, az
ő draga fent vérét ki ontotta éröt-
tec, és aual meg váltotta és meg-
vötte őket, ő bolondsagnac bolond-
sága.

Apoc. 1. 5.
7. 22.

1 Pet. 1.

Apoc. 14.

Matt. 18. 19

TANYIT. A mint az Euan-
gelistác

ELSŐ RESZE.

gelistác irnac, Christus Wrunc igen Mar. 10.
keduelte a gyermekczeket: De talám Luc. 18.
a környülmeeködés ért ferette olly
igen őket?

MEST. Nem azért. Mert az Isten
ő maga ferette az Izrael fiainac
gyermekzeit mikoron még körny-
ülmetekedetlenec volnának, Mint
Moses iria. Deut. 1. Es noha testi kör-
nyülmeteködés nélkül volnának, és
sem jót, sem gonoszt még nem tud-
nának, Mind azon által az Isten az
ő kegyelmességéből nekic tulaydo-
nyita örökségül, az igéretnecc áldot
földét. Ha ezokaért a Sidóknac gy-
ermekzei keduében voltanac az Isten-
nec, Hogy hogy volna ez, Hogy
a hiueknec gyermekzeit né feret-
néie és keduelnéie, Noha finte hit-
nélkül vadnac, (mert semmit nem
ertnec, Az Wr Istenec igeiét sem
halgathattyác, Melly hallásból jár-
mazic a hit, az Istenec ménaianac
általa)

Deut. 1.

Rom. 10.

E KÖNYVETSZKENEC

általá) és meg nem kereszkelkedne?
Inkább kötelestetett volna az igazság és az vduóls'g az wy testamentomban a külső iel es sacramentomhoz, hogy nem mint az ő testamentomban? Auagy immár az wy testamentomban rövidébbé az áldot Istennec az ő kegyelmessége, Hogy nem mint az ő testamentomban? Hogy vgy nem szeretnéie immár a keresztyén hiueinec gyermekczét, mint azzoknac, kic az ő testamentomban voltanac? Tauolly legyen ez. Mert est mondia bent lanos: A törvény adatott Moses által: De a Kegyelem és az Igasság az Iesus Christus által lott: Melly mondás nyiluan azt ielenti, Hogy az Istennec kegyelmessége el bőuedet az wy testamentomban, Es el áradot a Iesus Christusbán, mind è féles vilagon.

Ennec okaért, Ha az irgalmas Isten

Ioh. 1.

ELSŐ RESZE,

ten az ő kegyelmességét a Sidokhoz annyira meg mutatta, Hogy szeretete es kedvelte az ő gyermekczeket, es azzokat öröckessé tötte az ígertnec földőben, Noha tudatlanoc, együgyűc, és környűlmetelkődettlenec valanac: Műuel inkább meg mutattya az ő kegyelmességét mű hozzanc, ő keresztyén hiueihöz, Es a mű gyermekczekhez, Es azzokat testi öröckessé a mennyei bodogsagnac, a mű Wrunc Iesus Christusbán, Kiben mű velűnc frigyét és bőuedet tött: Es nem nézi azt, Hogy együgyűc, tudatlanoc, és hűnkelű vadnac, és meg nem kereszkelköttenec: Holot a mű Wrunc Iesus Christus meg kereszkelte, meg keresztötte és meg mosta őket, az ő áldot bent vereben, és verénec általa.

Mind ezekből tegyenec immár a keresztyén oluassoc ítéletet, Ha mű tanyitunc kegyetlen tudománt, Auagy

Apoc. 15.

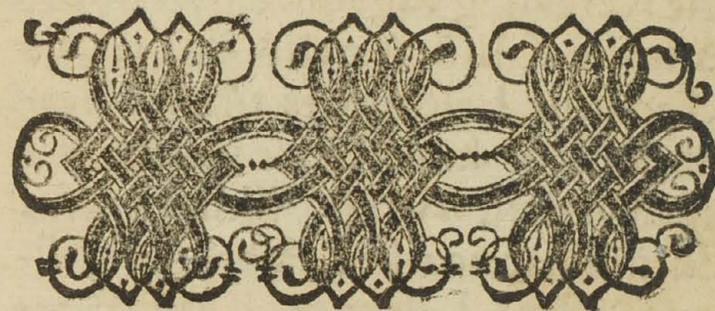
E KÖNYVETSZKENEC

uagy à Papás gyermek keresztelőc:
Ha mű rekehtyűc ki à gyermek-
czeket mennyorſagbol, Es ha mű
meg fohtyuc őket à mennyei bodog
sagtol, Vagy amazoc. Vgy tetzie,
hogy méltatlan vadolnac mſnker.

TANYIT. Vgyan gondolám,
Hogy így iaroc euel ez ellen vettes-
ſel is, mint à többiuel. Lám egyéb
nem volt, Hanem czac tiſta calum-
nia és hazug patuarofság. En halát
adoc immár az Iſtennec, Hogy meg
adta ertenem az ő ſent igallagat:
Kerem is ő ſent ſelleget, Hogy meg
örizzen benne, Hogy naprol napra
gyarapothaffam abbā, meglen az le-
hetſéges tekeletelſégre iuthaffac,
mellyet az kegyelmes Iſten tölſinc
kéuán, Hogy az ő, és az ő ſent Fia-
nac igaz eſmeretiben öröcké vduo-
zülheſſec, minden ő valaſtottiual:
Amen. Tenekedis, ſerelmes Meſte-
rem, köſenem à te hiw munkádat,
Hogy

ELSŐ RESZE.

Hogy olly keresztényi hiwséggel
mindenekre vallaſt tötte, és mindē,
képpen az Wt Iſtennec igeiéből ta-
nyitottál: Moſtan immar kezdiſinc è
könyuetskenec maſodic réſéhöz, Es
tanyicz meg immár engemet az i-
gaz keresztényi keresztſégre, Mi-
czoda és hány fele legyen
à keresztſég?

E À MASO:

Á MASODIC
RÉSZE É KÖN-
uetskenec.

MEST. Hogy az igaz kereszt-
tyéni Keresztég nec igaz érdelmére
iuthassunc, Az Wr Istenec igéjére
kel mennunc, Es abbol kel minde-
neket rendel meg tanólnunc.

Előber est ved esedbe, Hogy két-
fele Keresztég vagyon: Egyic belfő:
A másic Külső. Az első elől iar, Es
lesen srent Lélek nec és tűz nec álta-
la. A másic követkőzic vtanna, Es
lesen vizzel, A mŕ Wrunc Iesus
Christus nac neuében. A belfő neués-
tetic à srent Lélek nec Keresztége-
nec, Mellyet à srent iras tulaydonyit
tya à penitentia tarto hiw kereszt-
tyé- nek nec: Mert ecképpen sol Kereszte-
lő Ianos: En vizzel keresztellec pe-
nitencjara: De à ki én vtannam iő,
Az

Matt. 3.

Mar. 1.

Acto. 1.

Matt. 28.

Acto. 2.

Matt. 3.

Mar. 1.

Loc. 3.

Ioh. 1.

MASODIC RESZE.

34
Az erősb én nalamnal, Kinec nem
vagyoc méltó czac sariant is visselnē:
Az meg keresztel tūčeket Lélekel
és tűzzel.

Ezeket srent Ianos nac beszédit Luc. 24.
mondia ő maga Christus Wrunc is, Acto. 2.
mikor meg paranczola az ő ranyit-
uanyinac, Hogy el ne menné nec az
ő fel tamadássa vtan Ierusalem ből,
Hanem, hogy meg varnác az Atya-
nac igéretit, Mellyet (vgy monda)
hallottátoc én töllem: Mert Ianos
vizzel keresztelt: De tū meg
keresztelköttec srent Lélekel nem
soc nap mulua. E beszédeckel ast
ielenti à mŕ Wrunc Iesus Christus, Ioh. 14. 15.
Hogy à srent Lelket veendőc volná. Luc. 24.
nac, Es hogy hatalommal fel ölte. Acto. 2.
tendőc volnánac az magassagból,
à mŕ mennyei srent Atyánk nac a-
iándékozás sabbol: Melly meg lőt és
betellyessedet Christus Wrunc nac
mennybe menesse vtan Pinkest nap-
ián, Midőn Christus mennyekből
Acto. 2.

Num. 11.

Ioel. 2.

Acto. 2.

külde alla ő nekic az ő Atyanac ígeretit, Es mikoron minnyaian be telléne szent Lélecek.

Acto. 10. Sinte azonképpen Cornelius is először megkeresztelkedé szent Lélecek, mind az ő nemzetfégiuel és baratiual, Minec vtanna meghallotác volna szent Petertől az életnecei és Euangeliomát, Es hittet aht meg fogatác volna. Mert menyekből álla reaioc à szent Lélec, és wy nyelueckel kezdénece ők is folani: Es ez vala első kerestsegec à mŭ Wrunc Iesus Christusban.

Külső kerestsegec mi-czoda. TANYIT. Miczoda tehát à külső Kerestsegec?

Matt. 3. 28. Luc. 24. Acto. 1. MEST. A külső Kerestsegec vizzel leszen, és külső mossogatással. Es ez è Kerestsegec czac mutato iele à belső kerestsegec, melly szent Lélecek leszen, belől lélecken, az wy onnan sülerésben. Mert czac iedzés képpen mutattya meg à belső kerestsegec

kerestseget, holot az valasztottac à szent Lélecken általa meg teritötnece az igaz penitencia által, és igazocka leszen, à mŭ Wrunc Iesus Christusban valo hitnece általa.

TANYIT. A mint én ezekből esembe vessem, Nem illic minden embert ottan megkerestelni.

MEST. Bezeg nem illic. Mert à kerestsegec azzoknac tulaydonyitac à mŭ mennyei Atyánknac akarrattyabol, Es az ő áldot szent Fiának paranczolattyal, à szent Lélecken ereie és czelekedése által, nec teredelmességec vagyonszüekben, és bányc bányc bűneket, Kic igaz penitenciarara és meg iobulásra ternec, Kic igaz hittet hiszen az Euangeliomnac, és lelki bizodalommal fogadiac az Istennecei retit, Kic az ő igaz hitet felől nyilván valo vallást teszen, Kic magokat io keduel fel offerallyac és aianlyac

E KÖNYVETSZKENEC

Iyac az Wr Istenec az Iesus Chris-
tusban, Es az Wr Istenec folgalat-
tyaban léuén, Igassagnac és szentseg-
nec czeleködésre vgyeközne, Es
buzgo lelki keuánfággal ő magoc
keuányac és keric à keresztséget, Es
à keresztségnec vtánna álhatatossan
meg maradnac à Iesus Christusnac,
és minden ő szenteknec egyességébē:
Olyanokat kel à szent gyülekezet-
ben, Christus Wrunknac szörzesse
szérent, meg keresztelni.

TANYIT. Vagyone ennec à
te tanyitássodnac fundamentoma à
szent irásban?

MEST. Vagyon, Mert ezec è
dolgoz mind befoglaltattanac à mű
Wrunc Iesus Christusnac bebediben,
mellyeckel ő szörzette à Keresztséget.
Mert ecképpen szol az ő tanyitua-
nyinac: Tanyitsatoc minden népeket
meg tartani azzokat, mellyeket én
paranczoltam tőnektec, Es keresztel-
lyétec

Mat. 28.

MASODIC RESZE:

36

Iyétec őket. Szent Márknal pedig ec. ^{Mar. 16.}
képpen szol, Predicalljatoc az Euan-
geliomot minden teremtet allatok-
nac: A ki hiend, és meg keresztelkő-
dendic, vduözül: A ki kedig nem
hihen: Kárhozic.

Ezekben ez igékben szépen va-
gyon befoglalua à Christus Iesus
szörzésénec, à keresztségnec minden
miuolta, Mindē ahoz valo szükséges
dolgozokkal egyetembe, mellyec az i-
gaz keresztényeni szent czelekedethöz
keuántatnac. Mert à mű Wrunc Ie. ^{1. Cor. 2.}
sus Christus, az ő szent Atyánac ^{Ioh. 15.}
Bölcsésége: Annac okaért minden ^{Ioh. 16.}
dolgozat szépen szörzet, és éppen el ^{Ioh. 1. 3.}
rendelt, paranczolan mindennec az ^{1. Ioh. 2.}
ő módiát. Mert ő à mű vilagossa-
gunc, és minden vduözülendo ^{1. Cor. 15.}
embereknek vduözütőiec, és
mennyekből műnekűnc adatatot és
aianlatatott Wrunc és Feiedelműnc.
Valakic ezokaért az ő rendelésse szé-
rent meg keresztelkődne, Azoc iga-

zán kerehtelkődne, az igaz peniten-
ciara, és az igaz hittre, mellyet szioc-
kal is szabadon meg valnac.

Mert à mi Wrunc Christus Iesus
vgy sörzette à kerehtséget, Hogy
az Euangeliomnac predicalassa, és
az igaz hitt elötte iáron. Es est è
rendelést kel minden hiw kerehtyé-
nekne meg örizni, Es ninczen sen-
kinec arra valo hatalom, Hogy est à
rendelést meg bonthatnáia, auagy
meg masolhatnáia, Hanem meg kel
épen maradnia, Holot az Istenec i-
géie olly nyiluan valo vallást tesen
rólla, Hogy az élő Istenec Fia sör-
zesse. Keményen vagyon meg paran-
czoluan, Hogy az Istenec igéiehoz
semmit ne adiunc, Az ő sörzésiből
is el ne vegyűnc semmit, Hanem az
ő állapotokban meg maradianac
mind öröcké.

TANYIT. Ez immár az WR
Istenec igéieből nyiluan vagyon,
Hogy

Deut. 4.

Gal. 1.

Isa. 40.

1. Pet. 1.

Hogy ecképpen sörzette Christus
Wrunc à Kerehtséget: De vallyon
ollyan képpen éltenecké aual az A-
pastoloc Christus Wrunknac men-
nybe menésséne vtánna?

MEST. Bezeg vgy éltenecké ve-
le, à mint az ő ides Wroc és Meste-
rec sörzette. Inkáb tißber meg hól-
tanac volna egy nap, Hogy nem
mint czac leg küßeb sörzéset is az
ő Mesterekne elhattac auagy meg
maslottac volna: Miképpen ez az
Apastoloknac czelekedetekről irt
könywben, mellyet sient Lucacz irt,
igen siesen meg vagyon iruan.

Mert mikoron sient Peter, à sient ^{Acto. 230}
Léleknec meg aiándékozzástanac v-
tánna, pinkest napián az első predi-
caciót el végeste volna, Es à Sidóc
meg iyeduén aßt kérdenéc az Apas-
toloktól, Mit kellene czelekedniec?
Felele sient Peter, és monda: Vegye-
tec esetekbe magatokat, Es meg te-
rietec,

E KÖNYVETSZKENEC

rietec, Es ki ki mind megkerestel-
kődíéc az Iesus Christusnac neuére,
bűnek nec boczanatyára, Es véstitec
az szent Lélek nec aiándékat.

Acto. 8.

Azonképpen Mikoron az Can-
daces Kiralné aszonnac komornyí-
kia, à Philippus Apostolnac predi-
cacioia és tanyitassa által meg tért
és hiw lőt volna, Es kéuánna tőle à
kerestéget, Felele szent Philep ő ne-
kie: Ha szűed szerént hisz, Meg le-
het. Mikoron az vtán à Komornyic
vallást tőt volna, monduan: Hiszem
én, Hogy à Iesus Istennec Fia, és
Christus: Mindiarást à vízbe bal-
uán, Meg kerestele őtet Philep A-
pastol.

Acto. 10.

Szinte azon modon, Mikor szent
Peter Corneliusnac, és az ő rokon-
ságinac predicálotta volna az Euan-
geliomot, Mennyekből adatatéc
minnyaián nekic à szent Lélek, látha-
to aiándékokkal. Es monda Peter:
Ellene

MASODIC RESZE,

Ellene alhatté valaki, Hogy ezec
meg ne kerestelkődienec vizzel, kie
vettéc à szent Leiket, szinte mint mű-
nenmagunc? Es meg hadià, Hogy
meg kerestelnéc őket az Wrnac ne-
uében.

Acto. 9.

Azonképpen szent Pál is, Minec
vtanna az Damascusi vton le vere-
tettet volna à Christus Iesustol, Es
immár meg értötte volna Christus
Wruncakarattyát, Az vény iámbor
Ananiastol Damascusban, Es im-
már meg aiandekostatott volna szent
Lélekel etc, Annac vtanna vgy ke-
restelkődéc meg, Es segítségül hiua
az Wrnac neuét.

Acto. 16.

Szinte azzonképpen Pál es Silas,
Előszér predicallác az Euangelio-
mot à temletztartonac, és az ő egész
házánac. Es mikoron az Euangelio-
mot meg tanolta volna, és az ő egész
hazanépeuel hiw lőt volna, így meg
keresteldec őtet annac vtanna, Es ott
áluán

E KÖNYVETSZKENEC

áluán à temletztarto vigada nagy
öremmel, Miért hogy hiw löt vol-
na minden czaládiáual.

Acto. 19.

Mikoron kedig fent Pál tizenket
tanyitványt talált volna Ephesusbā,
Meg kerde tőlec, Ha vettéc volna
fent Leiket, Miért hogy hiuec vol-
nánac? Felelénecc azzoc ő neki: Aft
sem hallottuc mŕ, Ha vagyone fent
Lélec. Monda neki Pál Apastol:
Miczodára kerestelkötterec tehát?
Felelénecc azzoc: Ianos kerestfégére
kerestelköttrinc. Monda fent Pál:
Ianos kerestelt penitencianac kerest
féget, Es intuén à népet arra, Hogy
abban hinnénecc, ki ő vtánna iöuen-
dö volna, Az Wr Iesusban, Hogy az
volna az igaz Messias. Hogy est
hallottac volna, Meg kerestelkötde-
necc az Wr Iesusnac neuében, Es mi-
nec vtánna fent Pal kezeit vetette
volna reaioc, Véuéc á fent Leiket.

Ezekből à fent irásbeli példákból

immár

MASODIC RESZE.

immár nyiluan vagon, Mint cze-
leköttenec az Apastoloc à kerest-
lésben, Tudni illic, Hogy előber
meg tanyitottac à népeket, predical-
uán az Euangeliomot. A kic annac
vtánna meg tertenecc à predicacio-
bol, és penitenciará iöttenec, hiuén az
Euangeliomnac, Es hittekről vallást
iöttenec, Azzokat az ő hiteknecc
vallassára meg keresteltéc.

Ebből minden ellen mondás nel-
kül köuetkötzie, Hogy á mŕ Wtunc
Iesus Christusnac főrözesse és rende-
lése berént, és az Apastoloknac az ő
fentartassoc berént, az Euangeliom-
nac predicacioia elől megyen, és elől
menni kel az kerestfégnecc: Mert az
Euangeliomnac predicallásából ta-
mad az igaz penitencia, és az igaz
hit. Az vtan kel az igaz hitnecc à ke-
restfeggel meg mutattatni, és vgyan
meg peczeteltetni. Aft az igaz ke-
restfégget annac vtánna köuetic az

wy

Matt. 28.

Mar. 16.

Acto. 2. 8.

9. 16.

Rom. 10.

Mar. 1.

E KÖNYVETSZKENEC

1. Tess. 4. wy akarat, és az Isteni engedelemre
 valo bándéc, à bent és ártatlan élet-
 tre valo vgyeközet. Mert ez az Is-
 tennec akarattyá és kiuánfaga, Ho-
 gy az ő wyonnan fűletett fiaí min-
 den tífteféségben és fentségben viffel-
 lyéc az ő életeket, Es hogy fentség-
 ben és igallagban folgallyanac ő
 neki mind éltig.

LUC. 1.

TANYIT. Vagyoné mind ez-
 zeknec ió bizonságoc à bent irasban

MEST. Vagyon, Mint rendel-

ROM. 8.

Gal. 3.

ást teneked meg mutatom. Mert í-
 gy ír bent Pal Apastol, az Romabe-
 lieknec írt leuelében: Nem tudiató-
 ké ást, Hogy minnyáian, kie az Ie-
 sus Christusban meg kereftelköt-
 tunc, Hogy az ő halalában kereftel-
 köttunc meg? Tehát ő vele egye-
 tembe eltemetettunc à kereftéség ál-
 tal á Halálba: Hogy miképpen Chri-
 stus fel költetett hallottaiból, az
 Atyának dűczőfége által: Azzon-
 képpen

Col. 2.

1. Pet. 3.

MASODIC RESZE,

képpen kel műnekűnc is wy életben
 élnűnc. Ha kedig mű vele egyetēbe
 egyenlő halálra plātáltattunc, Tehat
 à fel tamadásban is egyenlő c lesűnc:
 Holot tudiac, Hogy à mű ő ember-
 űnc ő vele egyetembe meg feshitō-
 tet, Hogy meg bűnyéc immár à
 bűnes test, Hogy innét touab ne fol-
 gallyunc à Bűnnec: Mert à ki meg
 hólt, Az meg igazult, és meg faba-
 dult à bűntől.

Ez ígeckel meg ielenti műnekűnc
 bent Pál, Műzodat iediezen à ke-
 reftéség à bűneknc, Tudni illic, az
 régi Adamnac bennűnc valo meg
 foytáffat, és halalositálsat, vagy meg
 előfēt, A bűnnec eltemetēfēt, A
 bűntōu ő testnec lerackálsát, minden
 gonof kēuanfagockal: Elmet, az wy
 élettre valo feltamadást.

Eft kedig olyan ockokbol és vē-
 gezēfleckel; Hogy műuel à mű W-
 runc Iesus Christus meg hólt à mū
 bűneűnkert,

E KÖNYVETSZKENEC

Rom. 4.
1. Cor. 15.

bűneinkért, és eltemetköz, Es à
mű igassagunkért hallottaibol fel ta-
madot: Mű kedig az igaz hitnec ál-
tala egyessültűnc ő vele, Es résfel-
tűnc az ő űent halalaban, igassaga-
ban, űentűgében, és minden kazdag-
sagiban: Es abban az ő vele valo kö-
zesűlésben (mellyre hivatattunc az
Istennec nagy kegyelmességeből)
meg bizonyossultunc és meg confir-
maltattunc az igaz Keresztűgnec ál-
tala: Ennec okaért minékűnc is ő é-
rőtte kel meg halnunc à bűnnec, Es
el kel temernűnc à bűnt: Es lélekben
kel az igassagnac élenűnc, Hogy az
ő igaz tagjai lehessűnc.

Col. 2. **S** Vgyan ezent űép vilagoson meg
bizonyitrya azon űent Pal, az ő leue-
lésben, mellyet irt az Colossabeliek
nec, Holot est mondia: Tekéletesec
vattoc ő benne, az az, Az Wű Iesus
Christusban, Melly feye minden
wrasagoknac és Feiedelmeknec: Ki-
ben

MASODIC RESZE.

ben kőrnűl metelkőtetec, Aual à
kőrnűl metelkődessél, melly kezec
nűlkűl leűen, à bűnes testnec letéte-
leuel, Tudni illic, à Christusnac
kőrnűl metelkődesséuel: Ebben,
Hogy eltemetkőstetec ő vele à ke-
restűgnec általa: Ki által fel is ta-
mattatoc az Istennec czelekődeű-
nec hiti által. Ki őtet fel kőltőtte
hallottaibol, Es tűteket is meg eleve-
nyitett, ő vele egyetembe, Midőn
meg holtatoc volna à bűnekben, à tű
testeteknec kőrnűl metelkődetlen
ségében.

Ezec űent Pálnac igéi, auagy be-
űedi, Est mutatryac minékűnc elő-
űer, Műuel hogy à kűlső testi kőrn-
űlmetelkedés, Nem volt iedző pűl-
daia az kűlső kereszűgnec (mint à
papázóc vélekődnec): Hanem pűl-
daia volt à Christusnac kőrnűlme-
telkődesséneuc, Melly nem leűen à te. Rom. 2.
űti bőrnec elmetzesséuel, Hanem à 1er. 4. **S**
űűwnec Deut. 30.

F

Eph. 4. tre, Es a Christus Iesusban öltezze.
 Col. 3. **¶** nec fel. Mert így szól szent Pál, az ő
 Rom. 13. leueleben, mellyet irt a Galaciabe.
 Gal. 3. **¶** liek nec: Minnyaián Istē fiaí vattoc,
 a Iesus Christusban valo hit nec általa:
 Es valamennyin meg kereszteleköt
 terec, A Christusban fel ölteztöttec.

Mineműec
 legyenec
 kic igazán
 akarnac
 meg keresz-
 telkődni.

Acto. 11.
 Honneg a
 hiuec neueß
 tessenec ke-
 resztyének-
 nec. **¶**

Ezeket kedig szent Pál beszédti i-
 gen jól ved ebedben: Mert ezekben
 meg ielenti szent Pál nyiluan, Mi-
 neműec legyenec azzoc, kic igazán
 meg akarnac keresztelekődni, Tudni
 illic, Előser, Hogy Istennec fiaí le-
 gyenec: Mert szent Pál est mondia:
 Minyaián Isten fiaí vattoc, az Iesus
 Christusban valo hit nec általa. An-
 nac vtanna, Hogy a keresztlégben az
 Wr Iesus Christusban fel öltezze-
 nec, Honnét a keresztlég nec vtanna
 az hiuec is minnyaián Keresztyének-
 nec neueßtöt nec, az Wr Christusrol,
 mellyben az igaz hit nec általa fel öl-
 teztenecc.

TA:

TANYIT. Miczoda a Iesus
 Christusban fel öltezni?

MEST. A Christusban fel öltezni nem egyéb, Hanem, igaz hit-
 nec általa a Christussal, es minden miczoda.
 iauaiual és kazdaglagiual réssésé
 lönni, A Christussal közestölni. Es ő
 belébe plántaltatni: Melly közestöl-
 lésben és be plántalásban az hiuec
 kivéte nec az régi Adamnac testi és
 bünes természetiből, Es el plantáltat-
 nac az lelki, mennyei és Isteni termé-
 setbe, és abba változtatnac:

Christusba
 fel öltezni
 miczoda.
 Heb. 3.
 Rom. 11.
 2. Pet. 1.

Ez kedig bűkség hogy legyen min-
 den keresztyéneckel. Mert az ember
 nyauallyássa és igen segénye löt az
 első Adambā, az ő eseti által, és meg
 mezitelenedet, Es ecképpen bűletett
 ő tőle ez világra. Viszontag, Az Ie-
 sus Christus, az masodic Adam, ő
 az igazágnac öltezeti, Mondom ő
 az Istennec ártatlan és főplé nel-
 kül valo Baránya, Mellyben mindē

Gen. 3. **¶**
 1. Cor. 15.
 Exo. 12.
 Ioh. 1. **¶**
 1. Pet. 1.

F 3 hiw

E KÖNYVETSKE NEC

hiw keresztyn fel öltetec, ki lélekbé meg keresztelődic: Miképpen Christus Wrunc ömaga is fol a ssep menyeközéröl valo példában, ahol emléközetet tesen a mennyeközei ruháról, auagy öltetiröl.

Matt. 22.
Apoc. 19.

TANYIT. Öremest hallanám, és meg tanólnám est ez öltetést, Mimodon kellyen a Christus Iesusban fel öltetznanc.

Mi modon MEST. E fel öltetés nec az ö fel öltetmódiát, Az Isten ömaga meg ieleni az Iesus tötte a mñ sñleüknec, Adamnac és Christusbá. Euánac, Elöser, az el esset nec elötte a mñ sñleünc paradiczomba léuén együgyüec, ártatlanoc, és jámboroc valánac: Es mezitelenec léuén, semmi ruhazat nélkül nem sñkelkőd nec vala: Mert czendes es selid erkölczüec valánac, mindē gonosfaytalanság nélkül, nem tuduan semmi gonost: Mert Isten nec képere és hasonlatossagara, és az öröc bodogságra

Gen. 2.

Gen. 1.

MASODIC RESZE,

ságra teremttötenec vala. Az ö öltetec vala az ártatlan jámborság, és az ö tista seligy természetec, Ez vala az ö ékes öltetec, mellyel a kegyelmes Isten fel öltetötte vala őket.

De mihelt annac viánna elhiuéc magokat, és fel fuualkodánac, kéuánuan az Isten nec tisztellegét, Es meg utaluán az ö paranczolattyát, amā gonosf kéuánfagbol lesackastanac a io és gonosfnac meg tudassanac fainac gyümölczéből, és meg ö nec abban: Ottan meg esmeréc az ö mezitelen voltokat, Es meg sēgyelüen magokat, süge fānac leueliből czinālanac gattyakat magoknac, mellyekel befedeznéc az ö sē mérem testeket. De euel nem fedeshetec vala be az ö sēgyeneket az Wr Isten elöt, Hanem meg kele pirulnioc elötte, az ö engedettlenségcc ért, és az Isten nec akarattyānac és paranczolattyānac

F 4

lattyānac

E KÖNYVETSKE NEC

latryanac meg seggesse ért: Es meg kelle hallanioc az ő dorgallását és fenyegetéssét, Es aláia kelle adnioc à büntetés alá ő magokat, mellyet à io Isten az ő igaz ítéletiből vete reaioc.

Gen. 3. **☩** De annac vtánna, miért hogy az
2. Cor. 1. aldot Isten, kegyelmes Isten, és minden irgalmassagoknac Atya, Nem hadia őket vigasztalás nélkül, Hanē kegyelmessen meg solita őket, Es mind belől, s mind kőuül vigasztala őket. Belől elmeiekben és sűuekben, az Christufrol valo ígéretiuel: Kőuül, wy barany kődmeneckel, mellyeckel meg aiándékoza, és mellyekbe fel őltefeteré őket, be fedezuén az ő mezitelenségeket és főmérmeiket. Mert az Isten meg igere nekic à meg szabadito Iesus Christust, Hogy az meg szabaditana őket à Kégyonac hatalmatol: Es ennec bizonyságára, vgy aiándékoza őket az wy ru hazatockal,

MASODIC RESZE,

45
hazatockal, à barany kedmeneckel, Es vgyan őnen maga adta ő reaioc, Aual est ielentuén, Hogy az iőuendő meg szabadito, az Iesus Christus, kit őnekic immár meg ígért vala, Az Istenec egyetlen egy ártatlan baránya, elég tőue leendő volna Adamnac és Euanac büne ért, és az egész ő tőlec farmazando emberi nemzetec büne ért, Es hogy az el veendő volna afit, Es hogy mindē vduőzülendők nec ő bőleie kellene fel őla teftetnioc.

Ennec okaért immaron az Adamrol és Euarol műreanc eredet bűn, senkit kőzzülanc el nem károhoftathat, Miért hogy az Iesus Christus az ő kénfenedésséuel, és vére hullássáual, és az ő sent halaláual elvötte és eltörlötte à Bűnt, Mint ennec vtánna est è sűep és dragalatos dolgot, Istenec io akarattyabol, bőuebben meg hallyuc.

E KÖNYVETSKE NEC

Annac okaért ecképpen kel ennee-
lőnni, Egyéb sem lehet benne: Ho-
gy azzoknac, kic igazan meg akar-
nac keresztelkedni, Először kel az E-
vangeliomot predicallani, Es annac
hinniec kel, Es az igaz hittel ma-
goknac kel foglalnioc és kaptsolnioc
az ő megvaltoiokat az Iesus Chri-
stus, Es attol kel minden volta kép-
pen fűgeniec: Es arrol az igaz hit-
tről nyilván valo vallást is kel ten-
nioc: Annac vtánna arra, az ő ma-
goc vallássara kel őket meg keres-
telni, az ő meg szabaditoicknac és
megvaltoioknac, az Iesus Christus-
nac neuébē, az ő testē nec közenséges
egyességē nec voltára, A szent Lé-
lec ereiē nec és czelekődésē nec álta-
la, Hogy ecképpen meg igazullya-
nac, az ő igazságānac és szentséges
érdemē nec nekic valo tulajdonyitaf-
sanac általa, Az Isten nec tista kegy-
elmességéből és kimondhatlan na-
gy

Mint kelly
en igazan
keresztelni.

1. Cor. 12.

Rom. 3. 11.
Tit. 3.

MASODIC RESZE.

gy irgalmaságabol, Minden embe-
riczelekődēt és érdem nélkül.

Ecképpen fűletet nec az vduözū
lendő wyonnan, Es be plantáltat-
nac az wy életben, Es wyonnan te-
remőd nec és meg wyitattatnac az
élő Isten nec hasonlatosságára, Az
az, az Iesus Christusnac képere. Es
vgy kel a régi test szerént valo go-
nos életet, minden gonos keuanlaga-
gokkal meg tagadnioc, és el buczuz-
ni tőle, Es az wy életben magokat
foglalni, Es az Isten nec akarattyat
követni, minden iamborsagos, artat-
tansagos, szentéges és igazságos é-
letben. Ezt mondiac, szerető Tanyit-
uanyom, az Apostoloc, A Christus
Iesusban felöltözni: Es ecképpen vé-
si magara, mint egy öltözeter, az vdu-
zülő ember, a Iesus Christust.
TANYIT. Draga dolgoc ezec,
és meltóc arra, hogy minden vdu-
zülő keresztien esébe vegye, és
meg

Ioh. 3.

Eph. 4.

Col. 3.

Rom. 6.

Gal. 3.

E KÖNYVETSKE NEC

meg tanolja őket. Bizony nagy lelki vigasztalásunk számazic minékünk belőle. Es igē kívánám, ha többet beszéljenél ezekről, és bővebben meg magyaráznád őket.

MEST. En is azt mondom, hogy drága dolgot, Es méltó arra, hogy minden ember keresztényi forgalmatossággal meg tanolja őket. Öremest is műuelem, hogy többet szóljác az W/r Istenec igéiből felőlec.

A tékozlo
fiarol valo
példa.

Luc. 15.

Ezec. 16.

Miképpen ezokaért legyen ez é fel öltezés az Iesus Christusban, ő maga igen szépen meg magyarázza minékünk a mű Wrunc Iesus Christus amà szép példaban, mellyet a tekozlo fiarol előnkbe adot, Ki mindē örökség részt vndockul v degen földden elköltötte vala. Es annac vtánna nyauallyással, rontzos és mezítelen visssa tere az ő atyahoz, Es alazatosson az ő atyarol kegyelmet kére:

MASODIC RESZE.

kére: Es az ő atya könyörüle rayta, Es keduébe véue esmet atyai kegyes segéből, nagy öremmel: Es ő érötte meg metzetté az hizlalt boriut, Es az leg ielesb öltezetet ada reáia, minden egyéb szép ékeffégöckel etc.

TANYIT. Azt hallottam a predicatoroktól, Hogy est a példat magyarástac a két népeckről, Sidokrol, és poganoockrol, Hogy a poganoc volnanac ez a tékozlo veszet fiu etc, Hogy hogy illyec tehát ez é példa ide?

MEST. Vgy vagyon, Ez é példa főképpen é két népre néz: De miért hogy az W/r Isten, az ő Lelkénec általa meg iratta minékünk tanyitássunkra, intéssunkre és vigasztalássunkra a fent irást, hogy aual fel építettessünk: Ennec okaért est é példat is Christus Wrunc é végre adta előnkbe, Es az ő fent Lelkésuel meg iratta és meg tartotta minékünk,

Rom. 25.
2. Tim. 3.

E KÖNYVETSKE NEC

nekünk, Hogy mi abból tanosagot
vegyünk és nagy vigasztalást.

*Az Isten
minemü em
bereket fel
veszen pœ=
nitenciara.*

Ez kedig a tanóság és nagy vi-
gasztalás: Hogy minden bizonyos
legyen ebben, és erős hittel el hídie,
Hogy az Atya Isten, az ő iouoltá-
bol, és nagy kegyelmességéből őtet
fel vésti, és fiaua fogadia, az ő szerel-
mes fiaban, az Iesus Christusban, Kit
mi erőtünk halálra adot, Es hogy
abban, mint a dragalatos mennyee-
közö ruhabba fel öltetett, és aual
fel ruhazza: A ki meg esmeri sűue
serent az ő nyauallyáiat, veszet és
bűnes voltat, Es igaz teredelmesség-
gel sánnya banya az ő nagy bűneit,
és meg vallya azokat a kegyelmes Is-
ten előtt, Es meg alázza magát az
Istennec hatalmas keze aláia, Es ő-
maga nem méltónac itéli magát az
Istennec kegyelmességéhez, és az ő
fiusagakoz: Annac vtánna, Ki igaz
hittel, és lelki bizodalommal az Istē
höz

2. Pet. 5.

MASODIC RESZE.

höz ter, Es annac véghetetlen irgal-
massagaban veti bizodalmat és lel-
ki reménységét: Abbol kedig az igaz
hitből eltekéli őmagaban, Hogy an-
nac vtánna az Istennec becziatibē,
és ártatlansagban, minden keresi-
tyéni ügyeközettel és fűgyelmetes-
ségel akarja életet visselni, Az ő a-
karattyát sabaúan az Istennec akarat-
tyához, sűnetlen valo imádkozás-
ban etc.

Effelieket igaz penitenciatartokat
az kegyelmes Atya Isten mind fel
veszen, és wyonnan meg ruhazza ő-
ket az ő áldot sient Fianac igazsa-
gáual és érdeméuel, Es kötést tešen
velec, nekic nyuytuán az ő kimond
tathatlan nagy kegyelmességét, Es
nagy őreme vagyon őneki egy pe-
nitenciatarto emberen, Ki el veszet
volt a bűnnec miatra, Es esmet meg
találtatott: Es ő érötte, és az ő ked-
üsért örülne es vigadnac minden
men-

E KÖNYVETSKE NEC

mennyei seregec is mind à fent Angyaloc, Miképpen Christus Wrunc ott à hellyen mondia.

Miért hogy ezokaért minden hitec, és kic igazán meg keresztelköttenec, mennyeköz ruha képpen reaioc vöttéc à Christus Iesust, és fel öltefthenec abban, Ezért azzoc annac vtánna minnyáian Christussé, Es à Christusnac természetit, lelkét, modiat, és mindent, valami Christussé felvertenec, és magokra ruhasztanac. Es azért mondia fent Pál, ki imar effeliek nec egyic vala: Senki közülünec nem él omaganac. Mert ha élünec, Az Wrnac élünec. Vagy élünec, Vagy halunec, Az Wré vagyunc. Esmer: ő holt meg mindenec ért: Hogy annac vtánna, à kic él nec, Nem magoknac élyenec, Hanem annac, A ki meg holt, és fel tamadoe éröttec.

TANYIT. Hogy hogy lehet ez è fel öltezés? Mest.

Rom. 14.

2. Cor. 5.

MASODI C RESZE.

MEST. Mint, auagy mi mondon legyen ez è fel öltezés, azt oda fel meg mondam reuideden, Tudni illic, Az hirben, és hitnec általa: Es ninczen egyéb modia: Mert bukféghogy à fent Lélec à hitnec általa meg mutassa az ő ereiét: Es à ki igazán meg akar keresztelkődni, bukféghogy vgyan ielen képpen meg greze à hitnec ereiét és czelekődéset omagaba: Es ez okbol inditatunc arra, Hogy azt mondiuc az wr Isten igienec értelméből, Hogy senkit nem kel keresztelni, Hanem czac azt, kienec hiti vagyon, Es ki hittel az Iesus Christusban fel öltefhetic. Annac valo à keresztfégh, Es annac hasnos: Nem haragnac, bolondnac, gyermeknec &c.

Mint öltözic à hív keresztényen à Christusbá.

TANYIT. Nem győzem elégé halgatni à dragalátos dolgokat. Kérléc menny touab azoknac magyarázallában. G Mest

E KÖNYVETSKE NEC

Pfal. 113. MEST. Ez az, Mikor valaki az wr Istenec igeiét szeréuel halgat tyá, Ides annac az wr Istenec igéie mint egy lépes méz, Sőt minden nád méz nél idesb. En is iob keduei touáb megyec à tanításban. Ecképpen ir *Eph. 3.* ezokaért sient Pal, az Ephesus varos beliek nec: Hogy à mi wrunc Iesus Christus az ő gyűlekőzetit v̄duőzi tōtte, az ő feredeiē nec általa, az ő i- geiēben. Esmet az Titusnac irt leue lében: Meg ielenéc vgy monda, à m̄ v̄duőzitō Istenünk nec io kedue és kegyessége, Nem az igazság nac czelekōdeti ért, mellyeket m̄ czele kōttūnc, Hanem, Az ő irgalmassa- gából v̄duőzitet m̄nket, Az wyon nan valo s̄ületés nec feredeiē által, és à sient Lélek nec wytálfa által, kit m̄ reanc ōntet bőségesen, à mi v̄- duőziténk nec, az Iesus Christusnac általa: Hogy annac kegyelme által *Tit. 3.* igazzá

MASÖDIC RESZE.

igazzá léuen, az öröc élet nec örök- kelsi legyūnc, Az reménleg szerént. Ezzec sient Palnac besédi mind à két fele keresztségre néz nec, De ki- ualtréppen à belső, az az sient Lélek nec keresztségére, Néznec à külső *Acto. 2. 8. 9* keresztségre is mondám: Mert az wr *16. 19.* Iesus Christusnac ereiēben adatic viz zel az hiuek nec: De ved esedbe mit mond sient Pal, és mit téhen melleie. A s̄t mondia: Az igében: Euēl a s̄t mutattya sient Pal, Hogy à keresz- ség nem sleit viz nec feredeiē czac, Hanem hogy az Isten fia à keresz- séget fűggesztōtte az igéhöz, az az, Az Euangeliomhoz, és à nagy ige- rethöz, mellyet az Euangeliomnac általa predicáltattya az egész emberi nemzet nec: Mert a s̄t mondia: Va. *Mar 16.* laki hisen, és megkeresztelkōdic, Az v̄duezál.

TANYIT. Miért nevesztetic re-
G ij hát à

E KÖNYVETSKE NEC

hát à Keresztég, wyonnan bűletés-
nec feredéienec?

Miért neuc
stetic à ke-
restég wy
onnan valo
bűletésnec
feredeie.

MEST. Ezért neucstetic à ke-
restég, wyonnan bűletésnec ferede-
iéneec, Miért hogy az Isten fianac,
az vduözitő Christusnac bōrzesse
és paranczolattya kerént aual meg
keresztelkōdnec és meg feresitetnec
az Istenec wyonnan bűletet fia-
kic à modon az igaz hitnec általa

wyonnan va-
lo bűletés
miczoda.

wyonnan bűletenec, á mint toua fel-
meg mondottuc. Mert miczoda vol-
na egyéb az wyonnan bűletés, Ha-
nem az igazan valo meg terés és wy-
ulás, mellyet az wr Isten czelekōdi
az ő czelekedő ereie, és bēnt Lelke
által, az emberben, az Iesus Christus
ban valo igaz hirben: Mert eckép-
pen Istenből wyonnan teremteric
az ember, Es az Istenec maguabol
wyonnan bűletetic, Es az Istenec
képéreformáltatic, Es az ő igazan
valo

1. Ioh. 1.
1. Cor. 5.
1. Pet. 1.
2. Pet. 1.
Eph. 4.

MASODIC RESZE,

esmeresire meg wyul, és réfesül az Col. 3. ✠
Istenec termésetiuel, Es az ő bēnt 2. Pet. 1.
Lelkēnec általa meg fogantatic, Az Ioh. 14. 16.
Isteni bōlgalatra, A lélek nec wy éle Luc. 1. ✠
tiben és forgasában, igazságban és
fentéghben. Ahol ezokaért ezec vad
nac, és ahol ez é gyakorlás vagyon, Ioh. 1. 9.
Ott vagyon az wy bűletés, Es ot Col. 6. ✠
vagyon az wy teremtés, és teremtet 2. Cor. 5.
allot, az Iesus Christusban.

Ecképpen bōl à bēnt Euangeli- Ioh. 1. ✠
sta, Ianos, monduan: Valamen =
nyin kedig véuéc à Christust, Azok
nac hatalmot ada, Hogy Istenec fi-
ai lōnnēnec, Mind azoknac, kic hin-
nénec az ő neuében: kic nem bűletet-
nec vértől, Sem testnec indulattya-
bol, Auagy fersunac akarattyabol,
Hanem Istenből,

Esmet. Ha est tudiatoc, Hogy i 1. Iohann. 1.
gaz az Isten: Tehát vallyattoc est is
hogy igazan czelekōsic, az, à ki I-
stenből bűletetic. G 3 Esmet

Esmer: Valaki hiszi, Hogy az Iesus legyen az Christus: Ez Istenből születetett.

1 Joh. 5.

Ezokaért est ved esedbe mind ezekből, Hogy az hiuec legyenec az Istenec vyonnan születet fia: Es hogy a keresztiség legyen az vyonnan születés nec feredie: Az az, Az Istenec vyonnan született fia ott es abban keresztet nec es meg mosogatratnac: De nem az terméset ferént valo viz nec általa, Hanem az Isten fiának, az vduözítő Iesus Christus nac meleg vér nec, es az ő szent Lel ké nec általa, Mert ez az, Ki iő viz zel es vérrel, Tudni illic, az Iesus Christus: Nem czac vizzel kedig: Hanem vizzel es vérrel. Es a Lélec az, Ki tanubizon sagot tesen, Hogy a Lélec igazság: Mert harmon vad nac, kic tanubizon sagot tes nec: A Lélec, A viz, es a vér, Az az, Az Iesus

Titum. 3.

2. Iohan. 7.

Iesus Christus nac vére, mellyel a hiuec, es a meg keresztelköttec lelkekben, es lelki esmeretek en meg hintet nec, Melly hintésről es szerelésről a szent Apostoloc az ő irásokban nyuā valo bizonsagot tes nec.

1. Pet. 3.
Heb. 9.
Heb. 10.
Heb. 12.

Es ennek okaért Christus wrunc a keresztán által gyackata az ő szent oldalat, Es vért s vizet boczáttot kiabol, Hogy est meg mutatnáia es meg bizonytanáia, Hogy ő igaz ember volna: es hogy ő az ő iege sé t, a szent gyűleközetet (melly Eua modra az ő oldalából ki vétetett: Mert mű hiuec az ő test nec tagia, es az ő tetemiből es hufabol valoc vagyunc: Mint Eua az Adam nac oldalabol valo) az ő aldot szent vé réuel meg hintötte, meg szentelte, meg mosta es meg tisztította minden bűneitől, Es hogy a Lelki viz zel meg öntötte, Honnét a kereszt

1. Iohan. 19.
Eph. 5.
Gen. 2.
1. Cor. 6. 12.
Eph. 5.
Heb. 2.

Isa 52.
Ezech. 36.

Iohan. 4. 5. Ség nevet is veszen, Hogy è sok sènt
ségés titkoknac ielè nec mondatic lòn
ni.

TANYIT, No, ezekbòl im-
már mayd ki tetzic, kikre néz à ke-
restség, Es kicket kellyen meg ke-
restelni.

MEST. Vgy vagyon: Ny luán
ki tetzic belòle, Mert néz à hiw ke-
restyéneckre, Kic Istentòl wyon-
nan sùletettrenec, Kic belòl meg wy
ultanac az Istennéc képére és halson
latosságára, Kic meg tagattác az
wy Adamot, és el buczustanac tòl
le, Hogy az wy Adam, az Iesus
Christus, hitnec általa élyen, és vral
kodiéc, és czelekòdiéc ò bennec. E-
zeknec valo à keresztényi keresztég:
Es ezeken wy sùletésnec feredéie,
Es tanubizonfagot teszen az wy te-
remtet állatrol az Iesus Christusbã.

TANYIT., Vgy tetzic, Hogy
olua

uaftam sènt Peter irassaban erròl va i. Pet. 3.
lo dolgot: De az beséd közet emle
közetet teszen az òzòn vizròl: Es
vgy tetzic, Hogy à besédec igen ho-
mallyosoc,

MEST. Vgy vagyon, Ir sènt
Peter vgyan ezen dolgokrol, De à
besédec nem homallyosoc, hanem
igen vilagosoc, igen sèpec, és keres-
tyèni tanosságokkal és vigasztalásoc-
kal rakuác. Igy sòl kedig sènt Pe. i. Petri. 3.
ter: Mikoron egy sèr meg vara az
Istèni tőrőség, Noenac v deiében,
Midòn meg késítéc az Arcát, a-
nagy Bãrkát, mellyben keués lélec,
az az, czac nyoltzan, meg tartatta
nacá viznec általa, Melly mostan is
vduòzit tũteket à keresztégben,
melly amãnac általa iedzetett: Nè
à testi sènynec le mosásã: Hanem,
A io lelkiismeretnec az Istennel va
valo sòuettség tètele, Az Iesus Chri-
stusnac

2. Cor. 3.

Eph. 4.

Colos. 3.

régi

Mat. 16.

2. Cor. 5.

E KÖNYVETSKE NEC

stusnac fel tamadásnac általa.

Ezec sient Peter nec befedi a snt ie
lentic münckinc, Hogy az igaz ke
reftyéni kereséség régenten meg a
braštatot az özön vizzel, mellyel
mind è. sésles világ meg büntetettöt:
De Noe vgyan azon viz nec által
meg tartatott, és meg meneködet.
Sinte mint az Izrael nec fiaj, kic fá-
raz lábbal által menné nec az veres
tangeren, és meg szabadulánac min-
den ellenségektöl: De Pharao, mind
az Egyptusbelieckel, kic öket köue-
tic vala, belé halánac mind à vízben,
az veres tengerben. Ecképpen srokot
kedig az igaz bölcz Isten czelekö-
ni. A mi az Istenes hív emberek-
nec meg maradásfokra és életekre
vayon, Az, az Istentelen hitetle-
nek nec veszedelmekre és halálokra
vayon, Mint sient Pal ir az Co-
rintusbeliek nec, monduan: A Chri-
stusban

Exo. 14.
1. Cor. 10.

2. Cor. 3.

MASODIC RESZE.

stusban io illattuac vagyunc az I-
stennec, Mind azoc közet, kic v-
uözül nec, Mind azoc kezec, kic el
karhoznac: Imezek nec halálos illat-
tya halalra: Amazok nec eleuenitö
illattya az életre:

Ha kedig az özön vizről valo be-
fedeket, és annac abrazattyát igazan
meg akariuc erteni, Sükseg, Hogy
à környül állo dolgok nec ö iedzéffe-
ket iol meg czezüc. Noe ezokaért ie-
diziá mü Wrunc Iesus Christnst: Az
Noe nac czaladia, iedzi minden hi-
ueket: A Bárka, iedzi az Istennec
Gyüleközetit: Az özön viz, iedzi
az igaz kerestyéni kereséséget.
Mert sient mint akkoron volt egy
predicator, ki hirdette az igazságot,
Ki Istentöl tamadot tanyito vala: Es
sient mint Noe meg képsitötte à Bár-
kat, mind ö magánac, mind az ö cza-
ladiánac meg meneködelére és meg-
szabadu

Az özön
viz nec lelki
magyaráza-
tja.

Gen. 6. 7. 8.

Psal. 117.
Acto. 4.
1. Cor. 3.
1. Cor. 4.
Eph. 2.
Gal. 6.
Heb. 2.
IJa. 8.

abadulására, az Istenec paranczo
lattyá berent: Sinte azonképpen ké
sitet az Iesus Christus is egy lelki
Bárkát, Az az, Az ő sient gyűlekő
zetit, Az ő Apastoli által, kic vol
tanac az építő Mesterec és pallero:
Hogy ez é Gyűlekőzet volna az
vduósséges Bárka, mellyben meg
maradhatnának minnyáian az vduó
zülendőc, a híuec, Kic az Iesus
Christusnac czaládiai, és háza népei:
Kicfelől ő maga ecképpen söl: Imé,
Ez ec az en magzatim, kiket enneké
ador az Isten,

Miképpen ezokaért, hogy a Noe
Bárkaia kőuül senki meg nem ment
hette az ő életét: Hanem, minden
lelkes és élő allatoc a Bárkán kőuül
elueštenec az özön viz miat a föld
ről: Sinte azonképpen nem tarthat
tya senki az ő lelkét, és nem vduó
zálhet, hanem ha az Iesus Christus
nac Bár

nac Bárkaíában auagy gyűlekőzet
ben, mellyet más neuel, Annyasent
egyháznac sokranac hini, lelend és
találtatic: Mert az Iesus Christus kő Acto. 4.
uül, és az ő gyűlekőzeti kőuül, nin
czen sem élet, sem bodogság: Mert Ioh. 14.
az Atyához senki nem mehet, hané
czac az Iesus Christus által. ő ben 2. Cor. 1.
ne egyedül mindenec be reckesue Ioh. 1.
vadnac: ő általa lőt mind az kegye
lem, Mind az igazsag: Es az ő tel Ioh. 1.
lyes voltabol vesűnac minnyáian ke
gyelmet és irgalmaságot. A ki ő Iohan. 1. 30
neki és ő benne hisen, és meg marad
ő benne, Az örőc életet vesűnac. A ki Iohan. 3. 6.
kedig ő benne nem hisen, Az nem
láttya soha az életet, Hanem az Istē
nec kemény haragia marad ő rayta,
Igy söl Christus Wrunc ő maga: A Iohan. 15.
ki nem marad én bēnem: Az el vete
tic mint egy sölő vessző, és el sárad.
Touabba: Miképpen az özön
viz

E KÖNYVETSKE NEC

Rom. 6.
Col. 2.

viz meg foytotta és meg ölte minden élő allatokat, kic à Noe Bárká köuül valánac, Es à Bárka vgyan à víz nec általa meg tartatot: Sinte azonképpen kel à keresztségben meg foytódni és meg öletetni minden testi gonosf kúánfagoknac: De à lélec az Iesus Christusnac barkaiaban az öröc vduófségre meg tartatic, az ő bent igeié nec, Lelké nec, és áldot bent vé ré nec ereié nec általa.

1. Pet. 3.

Esmet: Sinte mint keués lelkec meg menekődé nec, az az, czac nyol tzan, à Noe Barkáiaban, az víz nec általa, kic eleuenen maradánac: Azonképpen it is igen keuessen vadnac, Kic mint Noe az Isten nec sōmei elöt kegyelmet talál nac, Hogy igazan hinné nec az Istenbe, Es igazan be adnác magokat à keresztyéni gyülekezetbe, Es az Wr Iesus Christusnac nevében meg keresz telkőd né nec

MASODIC RESZE.

nec: Hogy azokat meg tekeltetné c, mellyeket az igaz keresztség iedzi és abráz. Mert keuessen talátnac, kik ben az igaz hit meg mutatnáia az ő ereiét, Kikben à testi gonosfagoc meg fulattanac és meg holtanac volna, Kikben az fel tamadás, az wy, bent és ártatlan életre követ közet volna: Miképpen Christus Matth. 7. Wrunc ő maga mondia: Hogy igen keuessen vadnac, kic az igaz vtra, melly igen kesken és darabos, talál nac menni. Esmet, Hogy az hiuatal Matth. 20. es 22. losoc igen sokan, De az valasztottac Matth. 13. igen keuessen vadnac: Annac vtán: na: Hogy igen keuessen vadnac, kic his nec, és vduózúl nec.

TANYIT. Lám bent Peter világos beszéddel aht mondia, Hogy à keresztség vduóztit múnket.

MEST. Vgy vagyon, Sent Peter igen szép világos beszédekel söl, Czac

KÖNYVETSKE NEC

Czac hogy az ember iol vegye ebe-
 be. Mert à fellyül meg mondot ér-
 telemre befél: Tudni illic, hogy à
 keréftég, melly nec abrazattya volt
 az őzön viz, vduőzít münket, és
 az által tartatunc meg, finte mint
 amazoc az viz nec általa menekede-
 nec meg: De meg határoza mindia
 rast sent Peter à befédeket, hogy
 senki azokat vdegen értelemre ne
 vonnya, auagy vegye. Hoza tefé
 ezokaért sent Peter: Nem à testi be-
 ny nec letétele műveli est, Hanem à
 ió lelki esmeret nec Istennel valo kö-
 séffe, Az Iesus Christus nac feltama-
 dásánac általa.

TANYIT. Még is ašt kéua-
 nám, hogy meg magyaráznád eze-
 ket az igéket. Mert az en rövid el-
 mémel nem érem el őket, Es
 nem értem, Miczoda kötésről sol-
 lyon sent Peter.

Mest

MÁSODIC RESZE,

MEST. Ved esedbe: Sent Pe. Pte. 3.
 ter elég vilagos befédekel sol, Es Szent Peter
 ašt mondia, Hogy à Keréftégbeli igéienek bő-
 czelekedet, és à vízzel valo testi ^{üben valo}
 meg mosogatás nem műveli, sem ^{magyarázat}
 véghöz nem víbi az vduősség nec ^{tya}
 dolgát, Hanem az ió lelki esmeret-
 nec az Istennel valo kötése, Az
 Wr Iesus Christus nac fel tamadássa-
 nac általa.

Ez kedig az ió lelki esmeret nec ^{A Frigy I-}
 Istennel valo kötése, Az kegyel- ^{Istennel mű-}
 mes Attya Wr Isten, Az ő véghe- ^{nemü.}
 tetlen irgalmaságabol kegyelmes le-
 szen hozzánk, és keret münket, Es ab ^{Eph: 2}
 bol aiánlya magát mñ nekünk, hogy ^{2. Cor: 6.}
 mñ kegyelmes Istenünk, és irgalmas
 atyánk akar lónni, Es hogy minden
 bűneinket meg akaria boczatani, és
 az öröc haláltol meg akar menteni,
 Es az öröc életet és bodogságot a-
 kar minékünk adni: Fiuua fogad ez. ^{Eph: 1.}

H okaért

Col. 1.
Rom. 8.
Gál. 4.

okaért munket az Iesus Christusban,
Es öröckessé tört az ő orfagaban.
TANYIT. Bezeg sáp dolog ez
hogy az Isten ő maga Atyánc léuér,
ecképpen aianlotta magát mün-
kűnc: Mit fogattunc mi visfontac ő
neki?

Arrigy mű
felőlűnc mi
szoda.

MEST. Mű felőlűnc ez a fo-
gadás, Hogy mű az Istenec ez Aty
ai kegyes igeretet és fogadássát i-
gaz hittel fogattuc, Es magunkat tel-
lyességgel ő neki aianlottuc és tulai-
donítottuc, Es aht fogattuc ő neki,
Hogy tellyes életűnkben ő neki aka-
runc engedelmessec lenni, Es ő neki
akarunc igaz hitből és szeretetből föl-
galni, mint mű Istenűnk nec és ke-
gyelmes Atyanknac, Io lelki esme-
retben és tiszra sűben előtte járuan
mind éltic, Ez a köttés nec, mű fel-
lűnc valo rése,

Est e lelki bizodalmost az Isten-
nec ke

hec kegyelmességében, Est a hitec,
mellyel magunknac kapczoltuc az I
stennec igeretit, mellyben magát,
minden atyai kegyelmességéuel és ir-
galmassagáual aianlotta műnekűnc,
és fogadást tört műnekűnc, és köt-
tést tört mű velűnc, Mondom e-
ket meg kel confirmálni, erős ni,
és vgyan meg peczetteni az Isten
Fiának peczetűuel, A keresztséggel,
és az vaczorauat: Es annac vtánna *Minemű és*
keresztűeni áhatatossággal elenűnc *letce legye*
kel mind éltic iamborságban és sient *az wyonnd*
ségben, Es sinitetlen valo keresztűe- *meg kereszt*
ni engedelemmel kel a io lelki esme- *eltetek nec.*
reter meg tartanunc és meg oltal-
maznunc, Mert arra int sient Pal
Apastol, monduán: *Vitézkő = 1. Tim: 6.*
diel io vitésséget az Istenec,
Tarczad a hitec, io lelki esmered-
ben. *Ismet: Vgyekezsetec a sient 1. Tess. 4*
séges életre: Mert annelkül senki
H ű nem

E KÖNYVETSKENEC

nem lattya az Istent. Ezokaért sít
ettlen ayítatos sítuel és lélecket kel
keresnűnc az Istennek kedűt.

TANYIT. Vagyoné erről valo
valami példanc.

MEST. Vagyon. Mert est az
ő atyai nagy kegyelmességét és ir-
galmasságot meg ielentőte műne-
kűnc az ő adot sítent Fiaban, à mű
V/runc Iesus Christusban, Ki meg
holt à mű bűneinkért, Es à mű igal-
sagunkért fel támadot, Mellyel pél-
dát adot műnekűnc, Hogy meg hal-
lyunc mű is à bűnec, és élyűnc az
igasságnac: Es hogy mű is fel tamad-
iunc az álombol, Es meg eleuenűl-
lyűnc à halálbol. Eckerppen adatot
az Isten Fia példaul mű előkbe:
Es azért mondia sítent Peter, à fel-
lyűl elő sítamlált igékben. Hollot az
Istennel valo tött köttűnc felől
sítól, Hogy az io lelki esmeretben ál-
es lé-

Ia. 53.

Rom: 4.

1. Cor. 15.

1. Pet. 2.

Ioh. 13.

1. Ioh. 2.

Eph. 5.

MASODIC RESZE.

és lefen, Az Iesus Christusnac fel-
támadásánac általa. Mert mint à
Christus Iesus meg holt à bűnert, Es
feltamadot à mű igassagunkert: A-
zon képpē műnekűnc is meg kel hal-
nunc à bűnec, hogy ne vraitkodiec à
mű bűnes testűnkben: Es fel kel ta-
madnűc belőle wy életre, sítentsegre,
tűstéségra és iámborságra: Hogy an-
nac vtanna, mint az W/r Iesus Chri-
stus, né magunknac, hanem az Istē-
nec élyűnc, kiűl köttűst töttűnc, es
abbā műnket őneki aiálottuc: Mint
sítent Pal mondia: Akar élyűnc im-
mar, akar meg halllyunc, az wré va-
gyunc: Rom: 14.

TANYIT. A régiec est mon-
dottac, Soc sítentamoc sítűkségesséc
à so tartohoz: En is ast mondom,
Soc dolgoc sítűkségesséc az igaz ke-
restűghöz: Nem olly sleyt dolog à
kerestűg, A mint az emberec ast a-
littyac. H 3 ME

E KÖNYVETSKENEC

MEST. Bezeg nem sleyt dolog:
 Es vgyan soc dolog süktség hoza,
 Tudni illic, Az io lelki esmeretnee
 Istennel valo kötése, az wr Iesus
 Christusban, és az Wr Iesus Christus
 nac általa. Es miért ezac az à köt-
 és az Isten elöt beczületes, és ezac
 annac vgyon helye ó elötte: Es mi-
 ért hogy az io lelki esmeret nem le-
 het az igaz és penitencia tarto hit-
 nélkül: (Mert az atya Istennec ke-
 gyelmessége, melly meg ielent mi-
 nekanc az ó áldot bent Fiaban, az
 Iesus Christusban, nem foghatatic
 meg, Hanem ezac az hitnec általa:
 Ecképpen bizonyossa teszi annac v-
 táanna à lelki esmereter, Es lelki ör-
 ömet nemz à sükben, Es meg bato-
 rittya à sükvet az Isten elöt, Es be-
 keséget főrez benne, hogy annac
 vtáanna nem haborog, sem meg nem
 rötten, és sünetlen lánjol Isteni és at-
 tyafius

Tit. 3.

Rom. 4.

1. Tim. 1.

Rom. 14.

MASODIC RESZE,

fiul szeretettel) Kővetkezie ezokaert
 hogy valaki à keresetséggel igazán
 meg akar keresetelkődni, Annac sük-
 ség elősér, Hogy igaz és penitencia ^{Mar. 16.}
 tarto hite legyen, az selyül meg ^{Acto. 8.}
 mondot modia szerent, Es io lelki es-
 merete, melly io legyen Istenhöz, ^{1. Petri. 1.}
 és felebarattyahoz: Es mind azzoc
 à dolgoc, mellyekről bent Peter te-
 fen emlekőzetet az ó beszediben.
 Mert ha ezec à dolgoc nem lelend-
 nec nála, nyilván nem igaz az ó ke-
 resetsége, Es nem hasznos az ő dőc é-
 letre. Mert az Isten fia ő maga is ol-
 lyan Conclufiot ezinál: Vala ki hi- ^{Mar. 16.}
 end, és meg keresetelkődic, Vduő-
 zül: A ki kedig nem hisen: El kár-
 hozic. Larodé, Hogy az hitnélkül
 valo keresetelkődés, nem ezac haso-
 nalan, hanem igen káros is.

Ez immár, szerető tanyitványō, à ^{Végrezōban}
 könyvetskenec à masodic része, melly ^{séd.}
 bē meg táyitotalac, hány féle kereset

E KÖNYVETSKE NEC

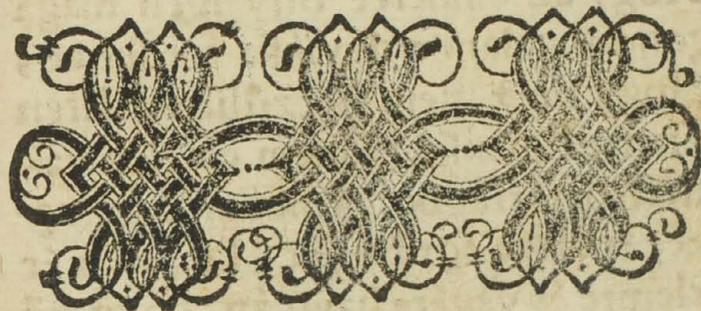
seg legyen, mellyic legyen az igaz keresztényi keresztiség, Mint szerzetes legyen aſt az Iſtennec Fia, a mi Wrunc Iesus Christus, Es mint hatara legyen, hogy aual élyenec az Apastoloc: Miképpen annac vtanna aual éltene az Apastoloc, és tanyitottanac felöle, Es miképpen mosta is igazan kellyen tanyítani arról, és aual élni: Annac felötte mit jegyezzen a keresztiség az hiueknec, Es mint kellyen annac készülni, a ki igazan akar meg keresztelkedni: Melly része ket mind meg tanolni és tudni, keresztény embernecc igen szükséges.

TANYIT. En szerető mester wram, igen keſenem teneked a te hiw tanításodat: Es kérlec, hogy immar kezgy a harmadic részhez, melyben aſt ígéréd, Hogy tanítasz, az Keresztiség felöl valo gonosz értelemről, és aual valo gonosz életiről: Erre is ta

61
MASODIC RESZE.

re is tanits engemet az wr Iſtennec igeiéből, Ha kellé a kisdet gyermek czekeket meg keresztelni, auagy nem? Ha nem kel őket meg keresztelni Miczoda okaért nem kel, és miczoda okaért nem illic ő hozzáioc a keresztiség?

~~KATA~~

HARMA.

HARMADIC

RÉSZ. A KERESZT SÉG

FELŐL VALOGONOSZ ERTÉ-
lemről, Es auual valo gonosz éle-
tről, és az apro Gyermekeknek
meg kereszteléssekről, Miért nem
kellyen őket meg kereszt-
telni.

MEST. Bizony nyaualyás dolog
ez, és könyörületességre méltó,
Hogy az emberek olly igen maga
gondolattlanoc és visssa fordultac,
Hogy meg nem becziúlic az Isten
Fianac szörzést, Hanem estelen vak
merő batorfágbol gonoful élnecc ve-
lec, és visssa fordinyac őket, más ér-
telemre és végére haytuán, hogy né
mint ő szörzette, Auagy mint ille-
néc: Mint czelek őst nec à papázoc, à
gyermek keresztelóc, kic el hagyuan à
Christus Iesusnac szörzést, czufflá-
got szörzenc belöle, az Istenec, és
az ő ál-

HARMADIC RESZE

62
az ő áldot szent Fianac bosszúsagá-
ra és gyalazattyára. Mert az Isten-
nec áldot szent Fia szörzette à kereszt-
séget, az igaz keresztényeni hitnec bi-
zonságára, Kinecc gyümölcsze az i-
gaz penitencia tartás: Holot ez így
legyen, hogy ha tulajdonithattyac te-
hát à Keresztiséget à szegeny gyerme-
keknek, kiknec sem hittecc nincz é,
Penitenciat sem tarthatnac, Mert se
iőt sem gonóft nem tudnac, és min-
den értelem nélkül vadnac, artatlan
tudatlanságban. Szent Pal kedig nyil-
uan mondia, Hogy à hit hallásbol
vagyon, Az hallás kedig az wt Iste-
nec igéiből. Mert ha mit hinned
kel, Aft előst meg kel értened, no
ha annac à dolognac, mellyet hinned
kel, nem mindenkoron érted min-
den ő módiait.

Az Istenec igéie nyiluan vagyon, Kiknec van
és meg mutattya, kiknec valo legyē lo à kereszt-
az igaz keresztényeni keresztiség, tudni il-
ség

Miért ször-
zette legyē
Christus à
keresztiséget.

Deut. 1.

Rom. 10.

Titum. 1.

Kiknec van
és meg mutattya, kiknec valo legyē lo à kereszt-
az igaz keresztényeni keresztiség, tudni il-
ség

E KÖNYVETSKENEC

illic ezeknek, kik felnöttec, és kiknek valaményére meg ért elmeiec és értelmec, Kic hallottác és vöttéc az WR Istenec igeiét: kik az WR Istenec első igeiének à törüenec hallásából meg tanoltác az WR Istenec akarattját, és kemény haragiát à bűn ellen, Es abbol meg rőtenuén, igaz lelki töredelmességből fannyác és bannyác minden bűneket: E mellet, Kic hallottác az WR Istenec második igeiét, az Euangelionnac predicalassát, Es abbol az egy bizony Istent, à mű Wrunc Iesus Christusnac szent Attyat meg esmertéc, Es az ő kegyelmes igeretit, az Iesus Christusban, az ő egyetlen egy Fiaba, minden érdemüel esekbe vöttéc, Es à szent Léleknek világosításánac általa, igaz hittel, és lelki bizodalommal magoknac kapcsoltanac, és fűuekben foglaltanac: Es kik erről az igaz hittről &c nyel

Iohan. 1. 30.

Rom. 10.

HARMADIC RESZE

kel nyilván való vallást téstec: Es 1. Pe. 12. kik magokat aiánlyác és fel offeral- Rom. 12. lyac élő aldozatul az Istenec, sentsé- Luca. 1. ségben és igazságban &c. Ezeknek mondia az WR Istenec igeie, és ezeknek illic à keresztség, Es effélieket kel à keresztségre boczátani, és ezeket kel meg keresztelni, Hogy à keresztséggel meg bizonyítsác, es nyuā meg mutassác, az Istenbe, és az ő áldot Fiában való hiteket, Az ő igaz teredelmességeket, és bűneken való banatokat, Es mind azokat, mellyec à keresztséggel meg abrahtanac,

Est e rendelést és serratást à Christus Iesus ő maga sörzette és rendelte, Es őnnen sents Keresztséguel meg confirmálta és meg erősítöte: Mert ő maga is meg keresztelkedet. Es az ő mennybemenesse vtán az ő sents Apostoli erőssen meg tartottác,

Matt. 3.

Luca. 3.

E KÖNYVETSKE NEC

Acto. 2. 8. 9
io. 16. 19.
tottac, és éltenecc vele mindenűt a keresztényeni gyűlekezetekben, mellyeket az Euangeliomnac predicallással ual mindenűt fel építettéc: Azért senki aſt meg nem mesterkődheti, meg sem olczárolhattya, Hanem ha a mű Wrunc Iesus Christusnac ōmagánac és az ō ſēt Apastolinac ellenec akar na módái, és ellenec akarna tamadni

TANYIT. Igazaknac itelem minden tanításdat, Vay ha olyan bizonyogoc volna a Papázoknac a ſent írásban, Mint hánac magokat.

MEST. Ninczen semmi bizonyogoc a ſegeny vac embereknac a ſent írásban, Mert soholt egy igével is nem teſen emlekőzetet a ſent írás az gyermeköknecc keresztlégecc felől. Az Isten Fia, a mű Wrunc Iesus Christus, mű bölczeségűnc: Mert az Isten ötet műnekűnc tőtte (mint S. Pál mōgya) Bölczeségűnké: Mert ō

HARMADIC RESZE.

64
belé rekeſtőtte a bölczeségnecc és esmeretnecc mindē kénczeit, Es az Iſtē nec, az ō, és mű Atyánknac tellyes akarattyát meg ielentőtte műnekűnc, Es minden űduőſégre való dolgokat meg nyilatkoſtatta műnekűnc, mint ōmaga mondia: De mind^{iohan, 15o} azon által, minden tanításban egy igét sem talalunc soholt a gyermeköknecc keresztlégecc felől,

TANYIT, Lám aſt mondia az i. Origenes régi Doctor Origenes, Hogy az^{Doctor,} Apastoloc adtác az anya ſētegyháznac, a gyermeköknecc keresztélésecc nec modiát.

MEST. Nem alitō, hogy ez ē mondas Origenesé legyē, Hanem papa Antichristus toldásánac kel lenni: Mert hogy hogy harithatna Origenes a gyermeközeknecc keresztlégecc a ſent Apastolokra, holot egy keűſſel tōb ſáz eűtendōnelēt az Apastoloc vrán: Es iol hallotta és lát

E KÖNYVETSKE NEC

és látta az Apostoloknak irásfokból
 hogy sem Christus, sem az Apas-
 taloc semmit nem boltanac, sem tani-
 tottanac à gyermeköknek keresztsé-
 gec felől, Es sem Christus Wrunc,
 sem az Apastaloc soha semmi gyer-
 meket meg nem keresztsenec, Ma-
 ga bent Lukacz nagy lelki forgal-
 matossággal meg irta az Apastalok
 nac írását, és czelekődeteket.

Miképpen kedig meg keresztseltéc
 volna à gyermeköket az ő lelki es-
 meretec ellen? Holot nyilván láttac
 volna, Hogy az à keresztség viasko-
 dic minden tanytáffockal, és semmi
 képpen nem illyic à gyermekekhez?
 Mert mind egybe kericzed, à mit
 eddig hallottál az wr Istennec ig-
 iéből az igaz keresztség felől, Mi-
 czoda legyen à keresztség, Miczoda
 dolgoc iedzettetnec és abraštarnac
 az által, Es miczoda kéuántarie
 mind

HARMADIC RESZE.

mind azoktól, kie igazan akarnac
 meg keresztselkődni &c, Es mind e-
 zeket tarczad à kis gyermekec mel-
 lé, Es meg találod, Hogy nem ille-
 nec semmiképpen ő hozaioc, Es
 mentől külfeb dologban nem alkot-
 matosoc à gyermekczkęc azzokhoz:
 Es noha vakmerő batoisagbol vala-
 ki meg keresztseli öket, Azéit vgyan
 semmit nem használnac vele, Miért
 hogy à keresztségnec az ő veleie nin-
 czen náloc, Tudni illic az igaz pe-
 nitencia tarto hit &c, Es azoc à dol-
 goc nem köuethetic öket, mellyeket
 az igaz keresztség be foglallya ő ma-
 gaban, Mert, mint hallotad, Meg-
 kel az igaz keresztselkőnechalni az
 Iesus Christusban, és el kel temet-
 kőzni: Annac vtánna fel is kel ta-
 madni az wy élettre &c, Mellyec
 felől semmit sem tudnac, sem erthet-
 nec à szegény gyermekczkęc.

I

Miért

E KÖNYVETSKE NEC

Miért hogy kedig ezec, è dolgoe mind meg keuantatnac à meg keresz-
telkedendõktõl, mellyek is mind
iedzettetnec à keresztségõl, Ezoka-
ért, valahol à meg keresztelkedendõ-
nagl ezelekedõ erõben, es keresztyé-
ni gyakorlásban nem talátnac,
Mind à keresztség elõt, mind à ke-
resztségben, s mind à keresztségnek v-
tanna: Ott nyilván vegyed esedben,
hogy igaz keresztség ninczen, Ha sin-
te tiber meg kereszteltec volna is az
ollyan embert, Akar kiczin, akar õ
reg legyen.

TANYIT. A mint esemben ve-
sem, igen illic ide, à mire tanitottal
engemet roua fel, az Christus Iesus-
nac felõltestettése felõl, és az wy-
bületés felõl.

Gal. 3. MBST. Bizony illic. Mert nyil-
ván sicut Pál mondia: Minnyaián
Isten fiai vartoc, à Christus Iesusban
valo

HARMADICRESZE

valo hitnec általa: Mert valamena-
nyin meg keresztelkõttetec, A Chri-
stus Iesusban felõltestetec. Vésédé
esedben, à sicut Palnac besédibõl, mi-
czoda keuantatic azzoktol, kic iga-
zan meg akarnac keresztelkõdni?
Elõfer ez keuantatic tõlec, Hogy I-
stennec fiai legyenec, à hitben, és az
igaz hitnec általa: Annac vtanna,
Hogy à keresztségben à Christus Ie-
susban felõltestenec, melly felõl-
zésért annac vtanna neuestõtnecc *Acto. 18.*
keresztyéneknek is. Meg mondot-
tam kedig teneked roua fel, Miczo-
da legyen ez az Iesus Christusban
valo felõltestés, Tudni illic, Hogy
az ember, igaz hitnec általa, be oltat-
tatsac az Iesus Christusnac, és *Heb. 3.*
rebesüllyen minden igasságáual,
artatlanlagáual és érdemiuel: *Es Rom: 12.*
az vétkes testi Adamnac termeseti *2. Pet. 1.*

I ij bõl, be

E KÖNYVETSKEKENE

2. Pet. 1.
 ſetiből, be plántáltasféc a lelki, men-
 nyei, és Isteni Christusnac termé-
 ribe, és tellyességgel meg váltoftas-
 féc, és legyen vya.

Mert az ember az ő terméſette
 ferént igen nyauallyás, fegény és
 meztelen melly nyauallyában és
 nyomoruságban eset az Adamnac
 vétkeért, Es abban vgyan ſűlettet ez
 vilagra. Viſſfontag vgyon az Je-
 sus Christus, az Istenec tifta és ár-
 tatlan baránnya, Ki az vduességes
 mennyeközői ruha, és az igazság-
 nac öltezeti, mellyel fel kel öltezni
 minden híw keresztényec, ki iga-
 zan meg akar keresztelkedni.

Igy annac vtánna, mikoron fel öl-
 teténe ez vduességes ruhában, min-
 nyáian az Iesus Christushoz tartoz-
 nac, és vgyan ſáiat ővei, Es ővec
 viſſfontac az Iesus Christus, minden
 ő iouaiual és kazdagfagiual. De
 mind

Exo. 12.

Ioh. 1.

2. Pet. 1.

HARMADIC RESZE.

mind ez lefen ezac az igaz hitnec
 általa, Es más modon semmiképpen
 nem lehet, Mert ſűkség, Hogy az
igaz penitentia tartó, és minden ió-
kat czelekedő hit, ielen legyen a-
ual, a ki igazán, hasznoson és vduő
segessen meg akar keresztelkedni.

TANYIT. Tehát az wyonnan
 valo ſűletés ſűkségeket

MEST. Bezeg az is ſűkséges: Eph 5.
 Es azért neueſtetic a keresztiség wy- Titum. 3.
 onnan ſűletésnec feredele, miért
 hogy az hieec, minec vtánna a hit-
 nec általa wyonnan ſűlettenec, viz-
 zel, az Wr Iesus Christusnac neués-
 ben, meg keresztelkednec. Es hogy
 senki aſt ne vélnéie, Hogy a kereszt-
 lés heaba valo mossogatas volna,
 ezac tifta terméſet ferént valo viz-
 zel, Azért téſi ſét Pal hozzáia, Az
 igében: melly igéuel eſt ielenti,
 Hogy a keresztiség dragalatos czele-
 I ſi ködet,

ködet, mellyet az Istenec fia sü-
geftet az ő Euangeliomához, az
vduósségről valo dragalátos igérett
höz: Mert hozza teszi Christus W-
runc est az igéretet: A ki hisen,
és meg kereftelkedendic, Az v-
duózul.

A kerefté- Ezokaért a Kerefté-
ség neucste-
miert az wy- tic az wyonnan sü-
letés nec feredeié-
onnan sü- nec, miért hogy az W/r Iesus Chri-
stusnac paranczolatryából az wyon-
nan sü- tec aual meg kereftelkód-
redie. nec.

2. Cor. 5.
Ephe 4.
Colof. 3.
2. Pe. 1.

Az wyonnan sü-
tec kedig,
A hiues. Mert az wyonnan valo
sü- letés miczoda egyeb, hanem czac
az meg wyulás, melly wyirást cze-
lekedi az Isten, az Iesus Christus-
ban valo hitnec általa, az ő sient Lel-
ké nec czelek d d e s s e által, Melly mo-
don az ember wyonnan teremtetie
az Isteniől, Es sü- letetie wyonnan
az ő maguából, Es az ő képre for-
máltatic.

máltatic. Es meg wyitatic az ő ef-
Ephe. 4.
meretire, Es rébelül az ő Isteni ter-
Col. 3.
méstieuel, Az Isteni folgálatra 2. Pet. 1.
mind éltic, sient ségben és iámborság Ioh. 13. 16.
ban. Ahol ezec vadnac és lesnec, Luca. 2.
Ott lesen és vagyon az igaz wyon-
nan valo sü- letés, Es az wy- terem-
tés, az Iesus Christusban.

Ezec ezokaért, az wyonnan sü-
tec, az Istenec fiai, fereftetnec
meg a kereftéség nec feredeiében,
és meg mossatnac, Nem az termé-
bet sient valo viznec ereie által,
(a mint oda fel is az W/r Istenec
igeiéből meg mondottam) Ha-
nem az W/r Iesus Christusnac sient
vére által.

TANYIT. Bezeg, a mint én
látom, nem illic a gyermekeczeket
meg kereftelni.

MEST. Im hallod, Hogy azokat
kelyen meg kereftelni a kic az W/r

E KÖNYVETSKENEC

Iesus Christusban fel öltetnetec, és ecképpen az Wt Iesus Christusban wy teremtet allatocka, és Isten fia: ua löttenec: Ehöz kedig még nem iuttottanac à kis gyermekkez, Miért hogy szegényec még együgyűec és semic nem értne, és ezokaért hit nélkül vadnac. Kővetközic ezokaért belőle, hogy nem ő nekic való à keresztség, és hogy szegényec nem alkalmasoc hozzáia. Mert (mint meg hallottad) olly emberec alkalmasoc hozzáia, Kiknec penitentia tartó hitec vagyon, Kic meg tagadiác à régi Adamot, és elbuczuznac tőle, Es belől meg változnac, és wy életre az Iesus Christusban fel

2. Cor. 3.

Ephe. 4.

Cl. 3.

szemadnac, melly vy élet, az wy születésnec bizonyos tanu bizonyága.

2Pte. 3.

Vgyan ide valoc à bent Peternec beszédi is, mellyekről toua fel is szól tunc, Az io lelki esmeretnec Istennel

HARMADIC RESZE.

nel való köttéséről. Mert az igazan való keresztségre szükségec é io lelki esmeret, Es az Istennel való kötés téttel, auagy frigy szörzés, az wt Iesus Christusban: Mert czac ennec é köttésnec vagyon helye, és czac ez használ az Isten előtt,

De ez é io lelki esmeret nem lehet az igaz keresztyéni hit nélkül: Mert az Istennec nagy kegyelmésege, melly meg jelent az wt Iesus Christusban, meg nem fokhattatic, Es senki nem kaptsolhattya magánac, ha nem czac lelki bizodalommal, és igaz hitnec általa: Mert vgy teszi anac à lelki esmeretet bizonyossa, Es lelki őremet szerez, Es meg batoritya à Christus Iesusban à szüet, &c. Minec okaért szükség, Hogy valaki igazan és vduólségelsen meg akar kereszteszködni, Annac igaz hitte, és io lelki esmereti legyen, Es azokban

Rom. 5. 8.

Rom. 8.

2. Timot. 1.

Rom. 14.

E KÖNYVETSKENEC

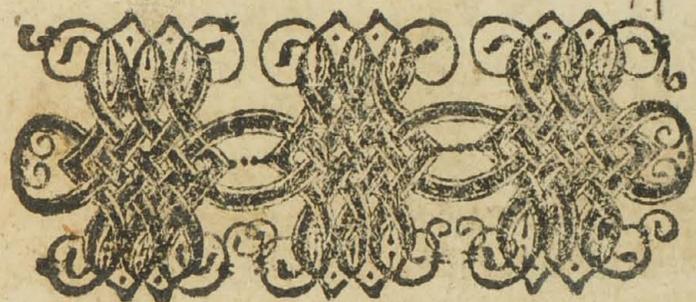
Deut: 1.
Ioan: 4.
Rom: 9.

álhatatoson meg maradion. De
miért hogy a gyermekeknek sem
értelmec, sem hitec, sem io sem
gonos lelki esmeretes ninczen :
Követkőzic, Hogy az Keresztseg
nem önkic valo, Es hogy azzoc
nem alkolmattossoc a keresztseg
höz.

TANYIT. En Istenem,
Melly igen ragaszkodtunc vala az
gyermekes keresztseghez, Nem
külemben mint régentē az átkozot
Papai Misséhez: Lám ez is vgyan
afféle Pápai Antichristus föluya
vólt, mellynec az Wt Istenec i-
geiében semmi fundamentoma nem
volt? De miért hogy még is a Pa-
pázoc kaportyalnac, és valami í-
rást ragadnac, mellyel meg akariác
est az ő Kakukot oltalmazni, E-
zért igen kérlec, immáron e köny-
vetskének negyedic részében azzo-
kat,

HARMADIC RE SZE.

kat a bent irásbeli mondásokkat, mel-
lyekkel ec élne, Hogy az-
zoknac igaz értel-
mekre jut-
hassac.

NEGYE

40

Handwritten notes:
Keresztseg
V. 221
101

NEGYEDIC
RÉSZE, MELLY BEN
 MEG MAGYARASZTANAC
 a fent irasbol vöit mondások, mely-
 lyekkel a papázók vgyeköz-
 nec meg oltalmazni a
 gyermekeknek ke-
 resztiségét.

MEST. Vgy vagyon a papázók
 nac dolgoc, mint a meg agot far-
 kassoknak. Mert azok is, Mikoron
 immaron meg agottanac, és innoc
 meg lankottanac, és fogoc ki hul-
 lot, Nem kergethetnec többet louat
 ökreit auagy disnot, Hanem egeres-
 ni mennec, és a verésében letékü-
 uén, egereket lelnec: Sinte vgy cze-
 lekösnek a papázók is. Mert hogy
 az ö gyermekeknek keresztiségenc
 semmi fundamentomat nem talál-
 nac

fiac a fent irásban: Elmennec, és
 erőssen egeresnek, és külemb küle-
 embféle modassokat bedegötnec a
 fent irasbol, mellyekkel a gyerme-
 keknek keresztiségét meg akarnac bi-
 zonyítani, Es czoda képpen válto-
 tattya az ö tanyitásokat: Mostan
 mind Adam fiainac, igen véikelek-
 nec, és vgyan Isten haragiánac fia-
 nac téflic a gyermekezeket, kiket v-
 gyan meg falotta legyen a gonos-
 szellet: Azokaért minec előtte meg
 keresztelnéc őket, a keresztelő pap ke-
 tzeleiben oda áluan, kénheríteni kez-
 di az ördeget a gyermekben, mond
 uán: Menny kite gonos lélec égyer-
 mekből, és adgy helyt a fent Lelek-
 nec, Es erőssen meg keresztezi, mind
 a mellyét, mind az hatát &c. An-
 nac viánna magokat el feleytuén,
 Minden volta képpen senté téflic a
 gyermekezeket, Es erőssen magya-
 rázzaé

Lásd meg a
 Papa és Lu-
 ther Agens-
 daiát.

E KÖNYVETSKENEC

rázzac nemelly mondásokból
Hogy illic a gyermekeket meg keres-
teltetni, Mert sientec ec, és ouéc a
mennyorság &c.

De noha ügyeköznec a Papá-
zóc ezzeckel, è sient irasbol vöte
mondásokkal, a gyermekek keres-
teltetnek meg óltalmazzására, De
maga semmit nem használnac vele, és
az ő czelekődéseiben nem egye-
siec: Mert sientec így vagyon dol-
goc, mint azzoknac, kik rakiác va-
la a Babiloniai tornyot, Kiknec az
Ur Istenel változtatá nyelueket,
Hogy egymást meg nem érthetie va-
la: Szinte így vagyon è Gyermek
keresteltetőknek is dolga. Mert az
Isten ezeknek is meg változtatá
elmeieket és nyelueket, Hogy e-
gyic a másikat nem érti, Ha-
nem az ő értelmekben és tanítá-
sokban igen külemböznec egy ma-
mástól

Gen. 11.

NEGYEDIC RESZE.

42

egymástól, és külemb külemb fe-
le vélekődéseiben vadnac foglalá-
tosloc.

TANYIT. Bizon kéuanom e-
zeket è vélekődéseket meg hallani,
Mellyic az első vélekődés:

AZ ELSŐ VÉLEKÖ-
désről.

MEST. Legelőser, olyanoc
vadnacközetec, Kic sabadon aht
vallyac, Hogy ninczen a gyermek-
czeknek hitec: De azért tanitassoc-
kal arra mennec, Hogy meg kellye-
en őket keresztelni. Hogy kedig taní-
tásokat meg palástolhasác, és igaz-
nac vala mi sient adhasnac, Euel
boronállyac be dolgokat, Hogy a
gyermekczeket meg kellyen keres-
teltetni, Nem az ő hitekre, Hanem
az Anya sientegyháznac hiti-
re, Es hogy a gyermekczeket
a keresztiség

E KÖNYVETSKE NEC

á keresztségnek általa be kel plantál-
ni az Anya sentségházba, Miért
hogy á ködül ninczen áduósség. Es
Higinius Paezert sörzet á Papa Higinius Ko-
pa sörzet- makat á keresztség mellé, Kic az es-
te á Komá-
kat. gés annya sentséghaznac képcben
ott állyanac, és felellyenec, á gyer-
mekeknek keresztlégekben.

TANYIT. Mellyic á masic vé-
lekedés.

MASODIC VELE-

.. kódés. ::

MEST. Á masodic karbeliec sa-
badó ást vallyac, Hogy á gyermek-
Az Luthé-
recké. czekeknek hitec vagyon, Es arra á hi-
tre meg kellyen őket kereszteni. O-
Rom. 2. kat adiac: Mivel hogy ádegen hit-
Heb. 11. nec általa nem áduózúlhet senki, Es
senki onnen hite és igazsaga nélkül
nem lehet kedues az Istenec.

E mellet ást mondiác, Hogy sen-
ki áduességesen nem élhet az sentsé-
ieleckel

NEGYEDIC RESZE.

ieleckel iulaydon hite nélkül: Mi-
nec okaért szabadon ást tanyittyác, Luther az
Imadkozac
Hogy valaki ást nem hiszi, Hogy a srol valo
gyermekczekeknek hitec legyē, Hogy hónyuet, ké
sokkal iob annac, Hogy scha egyben.
gyermeket se keresztellyen. Mert
valahol, vgymondnac, hit ninczen,
Ott heába vétetic, Mind á keresztlég,
mind az W rnac á áldot sentsé.

TANYIT. Mellyic az harma-
dic vélekedés.

HARMADIC VÉLE-
kódés.

MEST. Á kic az harma-
dic karban vadnac, azzoc ást mon-
gyác, Hogy ninczen hitec á gyer-
mekeknek, Es hogy nem kel őket az
onnen hitekre meg kereszteni, Ha-
nem az á süléieknek hitekre, Mel-
lyec az Istennel köttésben vadnac:
Eszért mondiác, Hogy oda allat-
tyác az Komakat, mellyeket Com-
K patres-

E KÖNYVETSKENEC

patrefeknec és Commatrefeknec azért neueznec, Hogy azzoc kezefec legyenec à gyermekekért: Azért is felelnec õc à gyermek képében, mikoron à gyermeket meg kérdi à pap: Hiszfé az Istenben? Mondnac: Hiszbec. Akarfé meg kerestelkõdni? Mondnac: Akaroc. Bizonyába bép czuffondaros és meuetléges iatéc ez.

TANYIT. Mellyic à negyedic vélekõdés.

NEGYEDIC VÉLEKÕDÉS.

MEST. À negyedic karbeliec est mondíac, Hogy ninczen à gyermekeknek semmi hitec: De hogy az Istennek kegyelmessége és à hit átándékon adatic õ nekic az Istentõl à kerestlégben, mikoron finte meg kerestelternec &c.

TANYIT. Ha ennyi kárban vadnac ezec az õ vélekõdésfeccel,

NEGYEDIC RESZE.

kel, Hogy hogy vehet tehat valaki valami bizonyos dolgot belõle?

MEST. Micsoda bizonyos dolgot vehetne az ember belõle? Sõt inkább euel à külembezéssel nyiluán ast murattyác, Hogy az õ gyermekeknek kerestlégérõl õ nekic az Wt Istennek igéiében semmi fundamentomoc ninczen, Mert az emberi lé-^{1ac: >}leenyeknec így vagyon dolgoc, Hogy mindenkoron ellenkõznec egymással, Es egyic à masikat meg ronttya. Nem olyan kedig az Wt ^{ibidem}Istennec igéie: Mert egyenlõ, és sem miben nem viaskodic õ magauval: Mert egy lélekbõl hármazot ki, és erõs alhatatos fundamentoma vagyõ melly fundamentom az Wt Iesus Christus. 1. Cor. 3.

TANYIT. No à papázoc nem ast tarttyác, hogy fundamentoma nem volna az õ gyermekeknek

K ij kerestlég

E KÖNYVETSKE NEC

kereftsegé nec, Honnan ſoc mondá
ſtokat hortezolnac ki à ſent irásbol,
Mellyeckel meg akariác bizonyíta-
ni és erőſíteni az ő vélekődéſſéket.
Mint hogy az első vélekődéſt, cuel

Matt: 9. akariác meg bizonyítani, Hogy va-
lami emberec egy kolicás embert ho-
ſtanac volt Christus Wrunkhoz.

Es latuán az ő hiteket, mondotta à
Colicásnac: Bizzál, fiam, Meg bo-
czátatnac à te bűneid. Es ottan
meg gyógyította őtet. Es è pelda
mellé több példákat hoznac, Mint az
Sázadosnac, Es az Cananeabeli aſ-
ſonyiallatoknac példait.

Matt: 8.

Luce 7.

Matth. 15.

AZ ELSŐ VÉLEKŐ-
désre valo Felelet.

MEST. Sáp példac ezec, és az
ő igaz értelmekben igen gyönyörű
ſgeſec, Mert lelki vigasztaláſſockal
rellyeſec. De ved eſedben, Vgy va-
gyon, hogy az Wr Iesus ezeket ez

iambo=

NEGYEDIC RESZE.

tokat meg halgatta, mikoron kö-
nyörgettenec à betegek ért, és à nyo-
moruſagban eſtekért, és vigasztalta
őket ſép kegyes beſédeckel. De ez
műnkűnc példánkra is lőt, Hogy
mű is felebaratinkért könyörégiűnc,
mikoron nyauallyákban és nyomo-
ruſagokban eſtenec, Kiuált képpen
kedig könyörülűnc kel ő raytoc ke-
reſtyéni ſereterűnkűnc, és könyörge-
nűnc kel az ő lelkek nec vduőſſége-
ért: Mint Moſes Propheta könyö Deute 9.
rge az Izrael nec ſiaiért, Es az ő at- Numeri 12.
tyafiaért, Aronért, és az ő hugaért,
Mirjamért. Es mint ſent Pal kö- Rom. 10.
nyörge az ő attyafiaiért à Sidokért,
Kéuánuán átocka lönni ő éröttec,
czac hogy őc vduözülhetné nec.

Erre tanit ſent Iacob is, Mond. Iacobi. 5.
uán: Ha valaki meg betegül közzű-
leterec, Az hiya be à vényeket à gyű-
lekőzetbe, Es azzoc imádkozzanac

K 3

éröt=

érőtte, Es meg kenyéc őtet olayal az
W/rnac neuében, Es az hitből valo
imátság meg gyógyítja a beteget, es
az W/r fel támasztja: Es ha bűnbe
léledzet leszen, Meg boczátarnac ne
ki. Mert az W/r ígéretet tőtt, hogy
könyörgésűket meg akarja mű-
velni: Es hogy valamit kerűnc az
Atyától az ő neuében, meg adia
műnkűnc.

Iob. 14.

De noha mind ez ecköppen va-
gyon, Azért az Isten soholt nem
hitta, sem paranczolta műnkűnc,
Soholt példanc sinczen rolla, hogy
valakinec az annya szentegyháznac,
auagy az Komáknac hittire meg
kellene keresztködni: Hanem más
példanc vagyon a szent írásban, Tu-
dni illic, Mint kellyen imádkozni
a gyermekéért, Hozuan őket
az Iesus Christus eleybe: Mint az-
zoc, kic ő hozza hozzánac őket, Es
köny-

Matth. 19.

Könyörgénecc neki, Hogy kezeit re-
aioc vetűen, meg áldana őket: Sin-
te azonképpen kel műnkűnc is cze-
leködnűnc a mű gyermekezeűnkkel.
Imádkoznunc kel, és igaz hitnec álta-
la fel kel őket offerálnunc az Isten-
nec, az W/r Iesus Christusban, Es io-
lelki remenséggel variuc az Isten-
tól az áldomást, mellyet az áldot
magban meg ígért, Mint a szent írás-
ban iruán vagyon: A te maguadban
áldotnac meg minden népec.

Gene. 22.

Vgyan itten is kel esűnkben
vennűnc, Hogy a szent írás vilagos-
son mondia, Hogy az igaz az ő hi-
ténec általa él, Es hogy ki ki mind
az ő igazságaért meg ítéltettic: Es
hogy senki az ő hitűel mást nem ő-
duözűhet. Ha è külemben volna,
Az igaz és jámbor Loth Patriarcha,
meg szabadithatta volna az ő házas-
társát, melly so osloppa változtatéc

Abac. 2.

Rom. 2.

Hebreo. 10.

Gal. 3.

Gen. 19.

E KÖNYVETSKEŇEĀ

Ezech. i4. Adam Caimot: Isaac Esaut: Pal Ā
 pastol à Sidokat &c: De az Isten
 eġt nyiluan mondia Ezechiel Pro-
 pheta által: Hogy minden igaz, az ő
 iámborfagauaľ czac az őnnen lelket,
 nem egyebeket, űabadittya meg:
 El az Isten, vgy mond, Ha Noe,
 Daniel, és Iob leendnec à gonof or-
 űágban, Sem fiakat, sem leanyokat
 nem űabaditnac meg, az ő igazfagoc-
 kal, és iámborfagockal: Hanem
 czac őnnen magokar.

2. Pet. 4.

Matt. 25.

űinte azon modon űól űent Peter
 Apastol is, Hogy az Istenec itéleti-
 ben még az igazult is nehezen áľhat
 tya meg, Mellyet igen iol meg ert-
 hetni à példabol, mellyet Christus
 Wrunc mondot à tiz űűzekről, kik
 nec őtte eġsec, őtte kedig bolon-
 doc valánac. Mert aġt mondác az e-
 űessec: Nem adhatunc à mű olayunk
 ban tűnġtec: Mert nekűnc is űűk-
 űeg. Ká

47
 NEGYEDIC RESZĒ.

Kábafag ezokaért, Hogy nemel-
 lyec à gyermek keresztelőc közzől
 aġt tanyityác, Hogy à gyermeke-
 ket kellyen meg kereszteni az An-
 nya űentegyháznac, auagy à Komá-
 knac hitire. Ezzec bizonyába nem
 vesġic eġekben, Mint űollyon à űent
 irás, A Christus Iesus akarattját és
 végezġt sem tekintic meg, Mint Matt. 2.
 rendelte, és mi okaért paranczolta Mar. 16.
 olyan képpen az kereszteget: Az Aġt. 2.
 Apastolokat sem gondollyác meg, Aġt. 10.
 Mint czelekőtteneć legyenec őc, és Aġt. 16.
 mint élteneć az Wr Istenec űörzġ-
 űeuel: maga ezec minnyáian tanubi-
 zonsagot teġnec erről, Hogy vala-
 ki meg akar keresztelkődni, Aġt Matt. 3.
 meg kel kereszteni az őnnen bűnei- Mar. 1.
 nec, és hitineć vallására, Az Wr Ie Luce 3.
 űus Christusnac Neuére. Eġt az Isten
 fiánac rendelġt űenki meg nem ma-
 űolhattya: Az Apastoloknac űörtar-
 tását is

K 5

rálsát is senki el nem fordithatya :
Hanem mindenec, az sient irásnac
deréc értelme szerént, helyén marad
nac: Mert az wr Iesus aht mondia:

Matth. 5.24

Isa. 40.

1. Pet. 1.

Menny és föld el mulnac: De az
én igém el nem mulic: Mert meg
áll az Wrnac beféde mind öröcké.

TANYIT. No az első vélekő-
dés kéhen porban eset: Kerlec foly
a masic felől.

Á M A S I C V É L E K Ő.
désnec erőttelenyítésse.

MEST. Masodszor aht mondiác
nemellyec a gyermek keresztelező kö-
zet, Hogy hitec vagyon a gyerme-
kők nec, Es hogy azon hitre kel ő-
ket meg kereszteni. Hogy kedig en-
nec è vélekődésnec valami sient ad-
hassanac, Sient irásbeli mondásokat

Mar 16.

Heb. ii. 7.

hoznac rea: Mint hogy Christus wr
runc est mondia: A ki nem hisen,
el kárhozic, Es sient Pál: Lehetetlen,
hogy

hogy valaki keduében lehessen az I-
stennec hit nekül. Ezekből, és effele
egyeb mondásokból aht faczoriác
ki, Hogy a gyermekczéknec hitek-
nec kel lónni, Miért hogy Christus
Wrunc szerette és meg áldotta őket.

De ez è vélekődés tística hamis,
Es nagy tudatlanságból sármazic:
Es nyilván viaskodic az Istennec i-
rársáual, mellyet meg tekeri, és
meg rontya, Mert előfer ezeket è
mondásokat hamissan ki tekeric az
ő igaz értelmekből, hamis értelema-
re: Es az gyermekökre visic è
mondásokat, Holot nem azokrol
sólnac, Hanem az őregekről, Kik-
nec meg ért értelmec vagyon, kik nec
hallásra fülec, és meg értésre esec és
süvec vagyon: Mert azoknac söl
Christus Wrunc, Miképpen ő maga
söl az Euangeliomban è dolog felől
monduán: A kinec hallásra valo söl-
le vagyon, hallyon, An-
Matth. ii
Matth. 13.

E KÖNYVETSKE NEC

Annac vtanna ez nyiluan va-
 gyon, Hogy a kegyelmes es bölcz I-
 sten omaga vgy szorzette est e ren-
 delést, Hogy az ő igeié nec hallás-
 bol, az ő lelké nec czelekődése által,
 Rom. 10. tamadion a hiuekben a hit, Mint
 sent Pal nyiluan valo beszédeckel ta-
 nyit, A Romabeliek nec irt leuelé-
 miczoda le ben. A hit kedig lelki bizodalom,
 gyen a hit. Melly magánac kaptezollya az lát-
 hatatlan dolgokat, remén séggel meg-
 varuan azzokat, az Isten nec igéreti
 berént, mellyeket tött mű nekinc az
 ő áldot sent Fiában, a mű Wrunc
 Iesus Christusban: Es tellyes séggel
 fügyelmez czac a mennyei dolgokra
 Rom. 8. holott tudia, hogy vagyon az Iesus
 Philip. 3. Christus, az Isten nec iobian: Ehöz
 e hithöz semmiképpen nem álkol-
 matossoc a gyermekczec, Mint az
 sent irás, es minnen szómunc arrol
 bizonságot tesz nec. Mert lattuc,
 melly

NEGYEDIC RÉSZE.

melly igen együgyű nec szegény nec,
 Es melly igen értelem nélkül valoc.
 Mind ezekből immár esünkbe
 vehettyűc, Hogy hit ec ninczen a
 kis gyermekczek nec, miért hogy
 sem iot, sem gonost nem ért nec, es Deut. 1.
 fülec ninczen hallásra: Az irás sem Ioh. 4. sz
 bol ö nekic ezokaert, Mert nem ért Rom. 9.
 hetic, semmit sem tanolhatnac belö-
 le: Sent Pal kedig nyiluan valo be-
 széddel ecképpen bol: Hogy hogy hi-
 het nec, Ha semmit nem hallottanac
 felöle: Mű is szabadon ast mondhat
 ryuc, es meg kerdhettyűc: Hogy
 hogy hihet nec a gyermekczec, Ho-
 lot minden értelem nélkül legyenec,
 Es senki nem tanithattya őket, meg
 sem halhattyac az Wr Isten nec igé-
 iert.

TANYIT. De a gyermek ke- Ellen vetés.
 resteloc ast mondiac, Hogy a gyer-
 mekczekkel nem vgy iar a dolog,
 mint

E KÖNYVETSKENEC

mint az öregökkel: Hanem hogy a gyermekczeknek priuilegiomoc vagyjon, melly szerént szokot az Isten o velec czeleködni: Mert mindenható, vgy mondna, az Isten: O meghadhattya nekic az hitet predicao halgatás nélkül, Miért hogy o elöte semmi lehetetlen.

MEST. Az Istennek mindenhatóságát nem ragadhattya senki. Mindent meg művelhet. O meghadhatna a gyermekczeknek, nem czac a hitet, Hanem mind az értelmet és lelki bölcseséget, és az vallást is, Hogy szabadon szólhatnának, és meg vallhatnák az o hitet az emberek elöte, a Christns Iesusnac paranczolatya szerént: De iol láttuoc minnyáian sümünckel, Hogy az Isten azt műveli: Mert nem ad nekic sem értelmet, sem szólást, Művel inkább nem adia nekic az hitet, mely

80
NEGYÉDIC RESZE

mellyet senki nem fokhattya értelm nélkül, vallást sem tehet rolla. Erőtlenne ezért immár, és nem mindenható az Isten, Miért hogy ezeket nem czeleködi az gyermekczekkel: Tauoly legyen ez. Mindenható o, és mindenec az o hatalmában vadna, Es az o akarattya szerént mindeneket czeleködic, mind mennyen, s mind földön: De mind azon által minden czeleködetiben rendet tart, és sőtartással él, az o io és bölcz akarattya szerént. Psal. 113.

Ezokaért, Ha így tetter az Istennek, Hogy a gyermekczec egy vdeig olyan együgyűségben, és minden értelm nélkül maradianac, ne tudianac se iot, se gonoszt, és semmit ne szólhassanac: Ne mesterkődünck Rom: ii.
mű rayta: O bölcz és io Isten: Tud Isa: 40.
ia mit iznál, és mit sőrez. Kiczoda Sap: 9.
akar tanácsot öneki adni: Auagy
az o

E KÖNYVETSKE NEC.

az ő rendelését meg bontani és meg
masolni.

TANYIT. Aft mondiác
à gyermek keresztelec: Hogy à gyer
mekök nec priuilegiomoc vagyon,
Keresztelec melly az egyéb emberök nec ninczē,
Ianosnac példáia. Hogy kedig ez igaz legyē, Ieremias
nac és Keresztelec Ianosnac példáiát
hozzac eld, és aual bizonitnac, mū
uel hogy ezeknél volt à hit, és à bent
Léleckel be tellyessetenec még an
nyoknac méhében.

IEREMIASNAC ES
Keresztelec Ianosnac pél
dáiáról.

MEST. Az Istenec igéie
nem mondia, hogy ezek nec hitec
volt: De ez nyiluan valo dolog,
Hogy Istentől meg aiándékoszatta
nac bent Léleckel még annyoknac
méhében: De ezek nec példáia, mit
folgal à gyermekök nec keresztelec
höz

NEGYEDIC RESZE.

höz: Semmit nem. Mert ez è Pri
uilegiom è kettőnél volt: Es hol va
gyon bent irás rólla, Hogy minden
gyermekeknel legyen ez è Priuilegi
om: Istenec czodálatos czeleked
te ez, à mit czelekőfic à kettőuel,
Nem közenséges regula, auagy fio
kás: Sinte mint hogy terméset Gen: 18.
ellen Isaac fogantatot és született az
vény magtalan Saratol, Melly fo
gantatásnac és születés nec bizonyos
okai voltanac, Miért hogy soc lelki
dolgokban Isaac, az igaz Messias
nac, az Wr Iesus Christusnac pél
dáià és abrazattya volt: Nem hogy
abbol köuetkőznéc valami közen
séges fiokás és regula, Hogy mind
az egyéb gyermekök nec is vgy kel
lene mindenkoron mint Isaac szület
etni ez vilagra.

Sinte azonképpen volt Ieremias
nac az Isten kiualt képpen valo dol
got

E KÖNYVETSKENEC.

got czoda képpen akart ezec által véghöz vinni, Azért rendelte à bölcz Isten czodalatos képpen az ő fogantatáffokat, és ez vilagra való születéseket, Es még annyoc méhében meg aiándékosra őket fent lélekel: De ninczen erről műnekűnc az wr Istennel igeiében bizonságunc, Hogy minden gyermecköckel azonformán akarion az Isten czeleködni.

Ha kedig az gyermek keresztezőc igen visic ezeket à példákat: Tehát mutassanac fent irást, vagy prophetából, vagy Euangelistából, vagy Apostolból, Holot az ő gyermecköc felől olyan dolgoc mondattassanac, Műneműec meg iratannac vagy Ieremias, vagy Samuel, vagy keresztező Ianos felől. Bezec semmi bizonsagot nem adhatnac elő à fent irásból.

Auagy

81
NEGYEDIC RESZE.

Auagy ha afit nem művelhetic, Otan mutassac meg műnekűnc, Hol czeleködi az Isten az ő fent lelkenee általa ezeket az ő gyermeckzeiekben, mellyeket czeleködet fent Ianosban, Mutassac meg, Mikoron örülnec és örüendz nec ezek nec az ő gyermeckzeiec az ő annyoknac méhében. Mert mű vgyan főmeűnc kel iol lattyuc, Hogy még az iambor hiueknec gyermeckzei is nem vígadnac, nem örüendz nec, sem tan tzolnac: Hanem hogy fegényec együgyűec, minden értelem és erő nélkül valoc, Es hogy sem iót, sem gonoszt nem ért nec, mint à fent irás is bizonsagot tesen felőlec. Nagy külemlég vagyon ezokaért Samuel, Ieremias, és Keresztező Ianos közet, és az egyéb gyermeckzecz közet.

Es iol kel est itt e helyen esűnk be vennűnc, Hogy à bölcz Isten-

L 2

nec

Deut. 1.
Ione, 4.
Roma. 9.

E KÖNYVETSKE NEC

nec czodalatos czelekődetit, Nem
kel közenségés főckáfra auagy regu
lára vonnunc: Miképpen à saiat és
kiuáltképpen valo paranczolat is,
Nem ronntya meg à közenséges tör
uenyt, és nem téfi semmiue: Mikép
pen erről é dologrol műnekűnc à
fent írásban nagy fűp példainc vad
nac, és nyiluan valo bizonsagűnc.

Ez köuetközic immár mind e
zekből, Hogy nem egyaranyuac
mind az gyermekczęc az Istenec
meg aiándékozasűual, és fent lélek
nec czelekedő ereieuel, Samuella, le
remiaűsal és kereűtelő Ianosűal, Ha
nem, nagy kűlembűfég vagyon kő
zettec: Mert az Wr Iesus Christus
űmaga tűűen bizonsagot Kereűtelő
Ianos felől, Hogy nagyob legyen
Prophetanal, Es hogy azzoc kőz
űűl, kic aűűonnyállatoktol fűűlet
tenec, ő nalanal nagyob nem tama
dot,

Matth. 11.

NEGYEDIC RESZE.

dot. Nem hasonlíhattatnac ezoka
ért az egyéb gyermekczęc Kereűte
lő Ianoshoz, Es igen nagy kűlemb
űfég vagyon kőűtec.

Annac felőtte, ninczen à gyer
mec kereűtelőkűnc egy bizonsagoc
is à fent írásban, mellyel meg bizo
nithatnac, Hogy à gyermekőkűnc
hitec volna, Auagy hogy à fent Lé
lec ő bennec hitet czelekedűnc: Ha
nem fűűmeűűnckel bizonsagot veűűnc
mű arrol, Hogy ninczen semmi hi
tec: Mert à hit Istenec czelekedű a ^{Heb 11.}
iándéka, mellyet az Isten az ő igeie ^{Eph: 2}
ben, az ő fent lelke által czelekedű.
Es valahol ez Istenec aiándéka va
gyon az emberben, Ott reytekben
nem maradhat, nem nyughattic,
nem hűűolkodhattic, (mint arrol ne
melly nyeluel valo kereűtyűnc veű
kűűnc) Hanem az ő terműűere
ferűnt eleuen, czelekedű, és gyűűmől
czes, L 3 1. Es

1. Először pedig ezt együmmölt
 czet hozza, Hogy lelki bizodalmot
 verti az Istenbe, mint kegyelmes A
 tyában, Aft elhiuén, Hogy kegyel
 mes leßen hozáia, az ő berelmes
 fent Fia ért, Es hogy minden bűne
 it meg boczátya.

2. Annac vtánna hoz igaz lel
 ki reménföget, az Wr Iesus Chri
 stusban, az Istenec igaz voltában,
 reménuén, Hogy az ő fent igéreti
 ben igaz és álhatatos leßen, és meg
 adia mind azzokat, mellyeket meg
 igért múnékünc, az ő áldot fent Fi
 aban, az Wr Iesus Christusban, Es
 hogy az mennyei bodogságnac ő
 rökfögeben felvéßen.

3. Harmadfor. Meg mutattya
 az igaz hit az ő erejét fent Lélek
 nec általa, minden ioságos czelekö
 detök nec gyackorlássában, Mind
 azzokat az ioságokat meg iriác
 mind

mind à fent Prophetac, f mind à ofe. 6,
 fent Apastoloc. Mich. 6.

4. Negyed vttal, meg mutattya Gal. 5.
 magát à kereftényeni beretöt nec, és az Eph. 5.
 igazságnac, és à tisztasságnac, és fent
 ségnac, és à békefösggel valo türef
 nec minden czelekedet nec gyackor
 láföual.

TANYIT. A gyermek kereft Más ellen
 telöc erőffen vzt nec arra, Múuelvetés.
 hogy à gyermekczek nec vgyan hit
 tec vgyon, Mert, vgy mond nac, sen Heb ii.
 ki Istenec keduében nem lehet, hit
 nélkü: De múuel hogy à gyermek = Matif 13.
 czec Istenec keduében vad nac: Kö 19.
 uetközic belöle, Hogy vgyan hit
 tec vgyon.

MEST. Mint legyenec à gyer
 mekcze az Istenec, és az ő Fianac
 az Wr Iesus Christusnac keduében,
 Arról immár eleget hallottál è köny
 uetskenec első réföben. Az Wr Ie
 sus

E KÖNYVETSKE NEC

fusnac vallás tételiről à gyermek-
czec felől, és az ő mondásiról, mel-
yeket meg irtanac à sēt Euangeli-
stác, Matth. 18. 19. mayd eleget hal-
laß, vgyan ezen részben, Mint kel-
lyen azzokat meg erteni, Es mimo-
don, és mi végre mondotta legyen
azokat à mi Wrunc Iesus Christus.

De mit vesédnec à gyermek ke-
restelóc ezen, hogy à gyermekek
sētec, (de ebben sem egyesséc őc
egymással) hogy artatlanoc, Hogy
Istennec keduében vadnac, és hogy
vgyan igaz hitec vgyon? Ha gyer-
meckorokban sētec, és hitec va-
gyon, Houa leßen annac vtánna az
à sētseg, és az à hit, mikoron fel-
kezdnec nőni, és immaron okosoc
lesnec. Lám ackoron ninczen sem-
mi hit bennec: Hanem az Catechis-
musra kel őket fogni, és sētettlen
nagy munkáual kel őket tanyítani,
més

Nota.

85
NEGYEDIC RESZE.

méglen az Isteni dologban valami
keveset tanolhatnac. A sēt mondiác,
Hogy gyermeckorokban hitec vólt,
Houa lótt tehát mostan el? Ha ac-
koron volt, Mostan inkább kellene
lónni.

Touábbá, Ha à gyermekök nec
hitec vgyon, Tehat az Istennec lel-
ke lackic bennec, és őc az Wr Chri-
stus Iesusnac templomi: Mert sēt
Pal mondia: hitnec általa lakic az
Wr Iesus Christus à mŕ sētűnk-
ben, Miért mŕuelic tehát ez bolond
emberec est, Hogy mikoron meg a-
kariác őket keresztelni, nem visic be
az egyházban őket? Mert a sēt tart-
tyác, Hogy fertelmesséc, Es hogy
az ördegec laknac bennec: Minec
okaert oda alá papozlár à ketzelé-
ben, Es igen meg keresztetzi, mind
mellyét, s mind hatát à gyermek-
nec, Es fen sōual kēsperiti az örde-
get à

NOTA.

Mind à pŕo-
pác, mind
Lutheres es

gydránt müget a gyermekben, monduán :
 melic est. Menny ki te gonos selet az gyer-
 mekből: Es ady helyt a bent Lélek-
 nec. Élő Isten, nagy vakfag és vis-
 safordultság ez: Annac előtte erőf-
 sen vesédnec és disputálnac a gyer-
 meczec felől, Hogy bentec, hogy
 duéc a mennyorság, Hogy hitec
 vagyon &c. Mostan immár, aht
 Melly igen mondíac, Hogy ördeg vagyon ben-
 vakoc legye nec, és hogy az gonos seletnec rab-
 nec a gyer- mec kereszte iai: ó vakfagnac vakfága.
 loc.

Mutassanac a vac es bolond em-
 berec a bent irásbeli bizonsagokat,
 Hol paranczolta az Isten, auagy az
 ő áldot bent Fia, Hogy az ördö-
 get kellyen ecképpen kénferiteni a
 gyermekekben, Es ecképpen kel-
 lyen az ördeget ki vzeni belölec: Bi-
 zony nem kellene effele fokást, mo-
 dot es keresztelest be hozni az annya
 bentegyházban, az Istenec igéie
 k euül, és

kouül, es az Istenec rendelése es
 paranczolattya nélkül. Bezeg ez a
 mod nem Istentől, hanem az ördög
 tól vagyon: A találta es hosta be
 az annya bentegyházban, az Antia-
 tichristus Papa által, Es meg confir-
 máltá es erősítötte aht a piléses Pif-
 pekec által, kiket bent Attyáknac
 mondnac: Melly rendeléssel az ál-
 nac ördeg ki lopta az igaz kereszte-
 get az annya bentegyházból, Es a
 Catechismust, minden keresztyéni
 bentartássockal, fenytökeckel vette
 ki a gyermekek közzül, Es effele
 büuelésekbe es babanaskodásokba
 be halóltá őket.

Ninczen ezokaért a gyermeke-
 czeknec semmi hitec: Es nem iga-
 zán czeleködne azzoc, kic meg ke-
 restelic őket: Melly büuelésekkel
 czac meg czuffollyác az igaz ke-
 restelést, melly igaz keresztelest
 senki

E KÖNYVETSKE NEC

Matth. 28.

Mar. 16.

Acto. 2. 8.

16. 19.

senki fel nem vehet, Istenec, és az
ő áldot bent Fianac igaz esmerett
nélkül, Es az igaz hit, és annac val-
lása nélkül. miképpen az Istenec
Lelke az bent írásban múnket ta-
nyit és oktat.

TANYIT. Istenec hála, meg
értöttem immár az W Istenec í-
geiből, az igazságot, Es látom im-
már, Hogy az Antichristus Papá-
nac Keresztése finte olyan igaz,
mint az ő atkozot Misseie. Immár
kérlec tégedet, Ved à bent írásbeli
bizonságokat elő, mellyekkel v-
gyeköz nec à pápázóc az ő
keresztéseket meg ol-
talmazni.

MEST. Aft is eremest
műelem.

FELE.

NEGYEDIC RESZE.

FELELET, À S ENT
írásbeli bizonságokra, mellyekkel v-
gyeköz nec à pápázóc meg olta-
mazni à gyermekek nec
keresztését.

AZ ELSŐ BIZONSÁG.

Előfer elő hozzác à mű W
unc Christus Iesusnac mondását,
Matth. 19. Holot ecképpen söl : *Matth. 19.*
Had iőyenecc à gyermekczec én hoz-
zam: Mert olyanocké à mennyek-
nec orfága. W runknac è mondásá-
bol ilyen okoskodást hoznac : Ha
à mű W runc Iesus Christus meg ad-
ia à gyermekczek nec az nagyobb-
kat, Hogy nem adna tehát nekic à
külsőbiket: Ha à forintoradia nekic:
Hogy nem adna az eršent is hozá-
ia: Ha meg adia nekic az keresztés-
nec velleiét, és az iedzet dolgokat,
Hogy

E KÖNYVETSKE NEC

Hogy nem engedne nekic a ielt és a Keresztléget.

FELELET. Hogy az gyermek czecké az menny ország legyen, Es hogy Istenec kedueden legyene, Igaz ez, és nyiluan valo: Mint az elot is é könyueczkenec első részében meg ielentöttük. Mert a gyermekek örökségül vesic a mennyeknec országát, az Iesus Christusban, Az Istēnec kegyelmességeből; Hogy erős és alhatatos legyen az ígélet, az Abrahamnac maguairol, (kic az mennyei Sáránac fiai, Kic minnyaiá befoglaltattanac az ígéletbe) Az Istenec kegyelmességéből és választásból, A Christus Iesusnac érdemében, Es nem tulaidon czelekődéstől, Auagy emberek nec érdemből &c. De hogy az gyermekczenec vduósségec, a keresztiségben állana, Es hogy a kereszteléshez volna

Rom. 2.

Gene. 22.

A gyerme-
k nec vduóss-
ségec nem a
keresztiség-
ben ál.

NEGYEDIC RESZE.

88
volna kötve, Aft nem kel hinni, sem tartani: Mert mint immár meghallottuc, Christus Wrunc a gyermekczecket fel vötte, és meg ígerte nekic a mennyeknec országát czac kegyelemből és igazságból, Es nem a keresztelés ért: Mert ő nem keresztelte meg a gyermekczecket, Aft sem paranczolta, hogy meg keresztelleye őket: Hanem, az ő áldot kezeit vetette reaioc, Es kegyelmessen meg áldotta őket.

Há kedig az kegyelmes Isten felvötte őket az ő szent Fiaban, az Iesus Christusban: Tehat követközic belőle, Hogy nagy tudatlanság és vaklág ez, Hogy a pápázóc azért keresztelic meg a gyermeköket, Hogy a keresztiség nec általa iussanac az Istenec keduébe, Es vduózúllyenec. E mellet, Hogy öröc kárhozatra itelic a szegény gyermekcze-
ket,

ket, kik kereszteletlen meg halnac. Ez nyilván nagy bűn az Istenec nagy irgalmassága ellen, Es a mi W runc Christus Iesusnac kegyelmessége ellen, Es az ő vére hullásánac hátna ellen, mellyel meg keresztelköttenec az szegény gyermekczec tekeletes képpen, és öröcke vduözültenec.

Rom: 5. 8. Mert bizonyos tanubizonfogoc
Gal. 3. **S** minckanc a fent Apastoloc, kik
1. Tim 2. egy arant est vallyac, Hogy az e-
Tit. 2. gész emberi nemzettől a Christus Ie-
1. Iohan. 2. sus érdeme és igazsága által el vétöt-
tet az átoc, Es hogy ő az egyetlen
Eph. 5. egy io illatu áldozat, mellyel meg
engesztelte az Atya Istent, és jeleget
Ioh. 1. **S** töt mind ez világnac bűneiért.
Heb. 10. 13 Ennec okaért, A Christusnac be-
síedit a gyermekczec felől helyén
és az ő igaz értelmekben hadiuc, Tu
dni illic, Hogy az gyermekek Isten-
nec,

nec, és az ő áldot fent fiánac kedué-
ben vadnac, Es hogy az mennyei
bodogsagnac örökeli: De ez igekbē
nem halluc, Hogy valami emlekő-
zet lönne a gyermeknek keresztsé-
ge felől. A bűlőc el hostác vgyan
az gyermekczeket az W r Iesushoz,
De nem hostác őket ezért oda, hogy
meg keresztelye őket, Hanem, hogy
meg áldana őket: A mi W runc Ie-
sus Christus sem keresztelte meg ő-
ket: Sem nem hatta az ő tanyitua-
nyinac, hogy meg keresztelye ő-
ket: Hanem, nagy szeretettel meg
előlgette őket, és kezeit reáioc vet-
uén, meg áldotta őket. Mar. 10.

Ezokaért hejába hozzác a Papá-
zóc ez igében eld a gyermeköknek
keresztségeknec meg őltalmazásá-
ra, és erősítésére. Ne ragassuc e-
zokaért a W r Iesusnac bebedi-
höz, a mi ott ninczen, Hogy mind
M Isten

3. Isten előtt, mind az ő bűnt gyűlekő-
zeti előtt, hazugoc ne talaltassunc.

AZ II. BIZONSÁG.

TANYIT. Magyarázd meg
ennekem az másodic bizonságot is.
Mert est hozzá annac vtanna elő,
A mit a mű Wrunc Iesus Christus
Nicodemusnac mondott: Hanem ha
valaki Wyonnan születendic vízből
és lélekből, Nem megyen be men-
nyeknec országába. Miért hogy ke-
dig Christus Wrunc a víz nec ígét-
skeiet eleybe veti az ige lélek nec,
Azt kotoriánc belőle, Hogy meg ke-
restelhetni a gyermekczeket, Noha
ninczen semmi hitec is &c.

MEST. Nem tagadhattyc ez
eket, hogy nem volnánac Christus
Wruncé: De est az igazságért meg
kel mondánunc, Hogy nem ez az ő
értelme

értelmec a mint a pápázóc kotoriánc
belőle. Mert nem fol ez igékben a
gyermeknec kereséségéc lelél sem
mit: Hanem fol az wyonnan fűle-
tésről, és az wyitásról, melly lehen
vízből, és lélekből, Ez igéc kedig
nem a gyermeknec valóc, Hanem
az őregek nec, kiknec okolságoc és
értelmec vagyon, Es kic ez igék nec
értelmére iurhatnac.

Hogy kedig ez igéket az wyon-
nan való születésről kellyen érteni,
az elől járo befédéc meg mutatyc
mellyeket Christus Wrunc mondott
Nicodemusnac: Mert est mondia
Nicodemusnac: Bizony bizony mō Iohan. 2.
dom teneked, Hanem ha valaki on-
net fellyül születendic, Nem láthat-
tya meg az Isten nec országát.

Miczoda legyen kedig az wy-
onnan való születés, azt oda fel meg
mondottam, De az Wr Iesus befé-
dinec

M ij

dinec, mellyet mondor Nicodemus-
nac, nyiluébban meg értésére, Eft
iol kel esünkbe vennűnc, Hogy az
wyonnan valo bűletés nem lehet az
Wr Istenec igéie nélkül, A hit nél-
kül, és a fent Lélec nélkül: Hanem
olly modon léssen, mint fent Peter
Apostolból feldőlle, monduán: wy-
onnan bűletettec, nem vesendő mag-
ból, Hanem el vestettlenből, Tud-
ni illic, az Istenec eleuen igéiből.

2. Pet. 1.

Iacobi. 1.

Szinte azonképpenből fent Ia-
cab Apostol is az ő leuelében, mond-
uán: Hogy az vilagsagnac Atya,
A kinél semmi másolás ninczen, sem
változás, mondom hogy az, az ő a-
karattya szerént wyonnan bűlt mūn-
ket, az igazsagnac igéie által, Hogy
mā az ő teremter állatinac fengői le-
gyűnc, Ez wy bűletés mellet, melly
onnét fellyül leßen az Atya Isten-
ből, az ő eleuen igéiében, a fent Lé-
lekne

lekne ereie és czelekődése által, az
Wr Christus Iesus an valo hitben,
Helye vagyon a keresifégne, és a
mellé illic. Mert ez a Christus Je-
susnac akarattya és rendelése, hogy
az Istenec wyonnan bűlt fiaí és le-
nyí, a hiuec, meg keresitelkődiene, c
és az Istenec aiándékát, a fent Lélek-
nec általa vegyéc, Mint fent Peter
mondia. Acto: 2.

Ennec okaért az wyonnan
bűletésről valo igéc, előtte iárnac a
keresifég felől valo igékne, Hogy a
keresifég az wyonnan valo bűletés-
nec feredeie, mellyben feresztőne
az Istentől hitne általa wyonnan
bűletettec, Kic az Istentől immár
vöttéc az fent Lelket, az Iesus Acto. 2.
Christusnac általa, az ő bűuekne 2. Corin. 1.
wyráfára, Es elmeiekne el válto- Rom. 4.
zására, Es a mennyei örökségne
confirmáltattására, és erősítésére.

M 3

Hogy

Hogy è magyarázat, holot à mi
 Wrunc Iesus Christus est mondia,
 Hogy onnet fellyül kel ember nec sű
 letni, melly nélkül senki Istenec
 orszagat nem láthattya, igaz legyen,
 Nem czac az elöt valo beszédec mu
 tattyac és bizonyittyac meg, Ha
 nem megjelentie és meg mutattyac
 ez vtánna valo igék is. Mert midőn
 Christus Wrunc sűlt volna az wy
 onnan valo sűletés felől, melly viz
 ből és lélekből lehen: Ottan hozzá
 tési ez igéket: A mi sűletetic huf
 tól, auagy testből, Czac hus auagy
 test az: A mi sűletetic kedig Lélek
 ből, Lélec az. Ne czodálkozzál e
 zen, Hogy est mondottam teneked,
 Hogy wyonnan kel sűletetnetec.
 A sűl fu, à hol akaria, Hallod vgyā
 az s zugasát: De nem tudod, hon
 net is, Es houa megyen: Ollyan
 minden, Ki Lélekből sűletettet.

Ez

Ez igéckel meg mutattya Chri
 stus Wrunc előfer, miczoda legyen
 az wyonnan sűletet ember, Tudni
 illie Lélektől lelkű: Mert Lélek
 ből wyonnan sűletett: Mint à ter
 mebet ferént valo ember hus husbol,
 auagy testből: Es hasonlittya az lel
 ki vyonnan sűletett embert à sűl
 hőz: Hogy mikeppen à sűl fu, de
 nem zugás nélkül, Es a sűt noha hal
 lani, De nem láthattya senki: Olly
 an à lelki sűletés is, melly sűt Lé
 lek nec ereie által lehen: melly erőt
 meg esmerhetni lelki ertelemmel az
 Istenec wyonnan sűletet fiain: De
 okossággal meg nem fokhatni, és
 testi sűmeckel meg nem láthatni,

Es ezért mondia Christus Wrunc az Euangeliomban: A ki fom-
 iuhozic, Ióien hozzám és igyéc. A
 ki hiszen én bennem, Mint az irás
 sűl, Annac testétől folyynac élő viz
 nec fol.

Ioh 4 6. 7.

Apoc 22.

Isa. 55.

M 4

Acto. 2.
Acto. 19.
Nec folyássi. Eft mondia vala Chri-
stus Wrunc (mond fent Ianos) a
Lélec felől, mellyet veendőc volná
nac, kic hífnec az ő neuében. Eft
kedig főmeckel lattyác sokokā, hogy
mihelt hiuec lőtrenec, és Istenből wy-
onnan főlettec, ottan vőttéc a fent
Lelket, Ki magat meg ielentőtte ő
nekic, és az egyéb embereknek is ő
bennec,

Miért hogy kedig a gyermek-
ezec ez wyonnan valo főletéshöz
nem iuthatnac, sem a több környül-
álló dolgokhoz, mellyec iárnac az
wyonnan főletés mellet, méglen e-
gyügyűec és értetlenec fegényec,
Es miért hogy hitec nem lehet, Ho-
lot sem halhattyác, sem meg nem ta-
nolhattyác az Wr Istenec igéiet:
Kővetközic ezokaért belőle, Hogy
a Christusnac befűdi, az vizből és
Lélekből valo főletésről, nem ma-
gyarab-

gyarabhatatnac a gyermekczec fe-
lől: Miképpen több ieles mondásoc
is vadnac a fent irásban, mellyec ő ^{Matth 23.}
reaioc nem néznec, sem illenec, A
mint toua fel is meg mondottuc.

AZ III. BIZONSAGROL:

TANYIT. Hoznac fent Pál- ^{i. Corin. 10}
bol is egy mondást elő, Holot eft
mondia a Corinthusbelieknek: A-
tyamfiai: Nem titkolom tőletec,
Hogy a mŕ Atyainc minnyáian vol-
tanac a kőd állat, Es minnyáian ál-
tal mentenec a tengeren, Es min-
nyáian meg keresztkőttenc Moses
alat a kődben, és a tengerben: Es ^{Exod 13. 14.}
hogy minnyáian egy fele lelki ele-
delt őttenec: Es minnyáian egy lel ^{Exod. 17.}
ki ittalt ittanac: De sockan kőzzŕ ^{Num. 20}
lec nem voltanac Istenec keduében ^{Num. 14.}
hanem leueretettenc a pusztában.

M 5

Ez

Ez igékből est magyarázác a gyermek kereselóc: hogy az Izrael fiaí nac Egyptusbol valo ki ióuéssec, Es a veres tenger által valo menéssec, Abrazattya volt volna a kereselég nec: Es miképpen ott nem czac az órógec által mentenec a tengeren, hanem a gyermekczeket is által vittéc: Azonképpen mondíac, Hogy nem czac az órógeket kel meg kereselteni, hanem a gyermekczeket is.

MEST. Io tanyitányom, nem kel hent Pálnac igéiét vdegen értelme tekerni, Hanem az ó együgyü értelemben kel óket hadni. Ezecc kedíg a hent Pálnac igéi vgyan hátokon visselic az igaz magyarazatot: Mert aht mondíac hent Pál: Hogy a mi lótt az Izrael fiaíval, az példában és abrazatásban lótt: Hazokaért példa volt ez a dolog, melly

melly felől hent Pálól: Tehat más dolgot példázot és iedzet. Betüt ezokaért betüre nem magyaráshatnit Mert ez a példazo mondásfoknac és solásfoknac módiai ellen vólna, Es ellenkednec az egge hent írásnac az ó rendíuel és follýassáual: Mert a hent írásnac igaz értelme ferént, és tulaydólagá ferént, sükseg, hogy a betü nec az ó értelme, valtoftassac lelki értelemre, Es az abrazot arra mennyen, hogy az abrazattot dolgot meg mutassa, és értelmünkbe adia.

Sínte azonképpen kel lelki értelemmel meg érteni az Izrael fiaí nac Egyptusbol valo ki ióuéssecet, Es a veres tenger által valo menéssecet. Mert nem czac lótt dolog: hanem az Isten más dolgot akart az által abrazoltatni, és iedzetni. Mert az az Egypsusbol valo ki sábadulás,

E KÖNYVETSKENEC

lás, Ahráza az egész emberi nemzet
nec meg szabadulását, mellyet műve
lendő vala az igaz Messias, a mű
Wrunc Iesus Christus. Mert Pha-
rao, az kegyetlen király, Abraz-
za ez világnac Feiedelmet, ki sötét-
ségnek Feiedelme, az ördeget, Ki-
nec hatalma vala mind az egész em-
beri nemzeten: Mert ő foglyai vol-
tunc, és az ő rabságba estűnc vala
minnyáian a bűnnec általa. Az vas
kementze, és az rabságnac háza, ied-
zette aht a bűnbeli rabságot, melly-
be fogva tartot münket a Satan.

Egiprusnac orhága, iedzi a temerdec
sötétsegeket, mellyekben a bűnnec
rabságában vltűnc: Mert okossá-
gunknac értelműnkben el sötütet-
tűnc, hogy az tudatlanságban lő-
uén, semmit nem tudunc és értőt-
tűnc, a mit keller volna tudnunc és
gtenűnc. Moses, Ki Istenec hiva-
tallyá

2. Corin. 4.
Eph: 3

Deute. 4. 5.

Exod 10.

2 Timot. 2.

Iesá. 9.

Rom: 15.

2. Pet. 2

Col. 1.

Ehe. 4.

NEGYEDIC RESZE.

tallyából és paranczolattyából Feie-
delem lön a népnek, Es ki hosta ő-
ket Egyptusból, Abrazza az Wr
Iesus Christust, a mű hűtűnknek kez-
deiét és végezőiét, Ki volt a mű Ka-
lózunc és Herczegűnc, Es ki hozot
münket az ördegnec orhágból és
hatalmabol. A veres tenger, A-
brazza az Wr Iesus Christusnac az
ő dragalatos srent vérét, Kinec álta-
la a műlelkűnc meg mosogatott,
és meg srenteltettet, és meg tisztitat.
tot. Pharaonac és minden folgai-
nac, a vizben valo vesésséc, Abraz
za az ördegnec, és minden folgai-
A bűnnec, Halálnac, pokolnac
meg győzészét, és semmiué töües-
set, az Iesus Christusnac kereft fa-
ián ki ontot vére nec általa. Mert sa-
badon hagyot immár a mű kegyel-
mes Istenűnc münket, meg enged-
uén műnekűnc minden bűneűnket,
Mint srent Pál mondia, Es a mű el-

Heb. 12.

Heb. 12.

1. Pet. 2.

1. Ioh 1.

Tit. 2.

2. Pet. 2.

Apoc. 20.

Col. 2.

Col. 2.

E KÖNYVETSKE NEC

Mtt. 12. enüncirt kez irást ki vonta, és á
 Lub 11. kereft fára fel fegefte, Es meg to-
 Ioh. 14. stotta az Feiedelmeket, és á hatal-
 Ioh: 16. massokat, Es nagy batorfággal meg
 1. Cor: 25. mutattáira hordosta, Es diadalmát
 meg mutatta azzokon, önen maga
 Tit: 3. által. A köd, Abrázza az Istenec
 Afo: 2. böwféges aiándókit, mellyeket ki ön
 Afo: 10. tötte, és ki önti az ő bent Lelkénc
 Ioh: 6. általa á hiuekre, az Wr Iesus Christu
 snac általa. Az Manna kedig, Ab-
 razza az igaz mennyei kenyeret, az
 eleuen kenyeret, melly mennyből
 allá pállot, az Wr Iesus Christust, ki
 minden hiuek nec eledele. A forrás,
 melly á kö szicklabol ki öue, minec
 vtanna Moses meg vttötte volna
 azt az ő palizaiával, Es melly kö-
 ueti vala őket, Mellyet fent Pál á
 lelki ertelemért, lelki italnac mondá
 Abrásta á fent Lelek nec élő wizeit
 mellyec az Lelki kö szicklabol, az Wr
 Iesus Christusból, á felséges Istenec

NEGYEDIC RESZE.

ereie által kifornac, Es meg elégítne
 és meg wyitnac minden lelki fómü-
 hozzokat, Mert azzoc hit nec áltas-
 la meg elégítene azzockal az öröc
 élet nec meg nyeréséuel.

Ez en nec a példának igaz magya-
 rázattya, az egész fét irás nac igaz ertelme
 szerént. Mert ecképpen ke le-
 gyüt jární á betű nec igaz ertelme az
 magyarázattal, Es á magyarázat
 sem ellenközic á betű nec zöngéssé-
 uel. De ha á magyarátot küiem-
 bē akaria vala ki rendelni, hogy á be-
 tű á külső ielre nézzen: Tchat á te b-
 bit is vgy kel magyarázni, és arra
 kel vinni: Maga né ertethni küleb ertel-
 méuel, sē az Egyptust, sem á Pha-
 raot, sē az vas keméczet, sem á rabfá-
 nac házát, sem az Mannát, sem az it-
 talt, sem á kö szicklát, hanem czac lel-
 ki ertelemmel: hogy hogy férhetne
 tchat az egybe az igazfággal: Hogy
 az Israel népé nec kereftelést Mo

E KÖNYVETSKE NEC.

Moses allat, A kődet és a tengere
&c. betű berént kellene meg érteni

Ezec mellet ez is vagyon, Hogy
mí kezdetben nem szabaditattunc
meg a külső keresztségnek által, Ha
nem az Isten fiának dragálatos vére
nek általa, mellynek hintessere iutate-
tunc az ő sentelésnek általa. Mert
az W r Iesus Christusban, és annak
sent halálában kereszttelttunc meg
Melly sentelésnek, és lelki mosoga-
tásnak, a külső keresztség czac abra-
hátatással, és külső iele, és bizonsága.

Es ha hinte az Izrael fiának ke-
resztségét Moses allat, valaki betű
berint akarna meg magyarázni is
Még is egyéb keresztségnek nem ma-
gyarázhatna, hanem czac az őregek
nek keresztelésekre, kiknek meg ért-
elmeiec és értelmec volt, Kic a ten-
geren által mentenec, ki idően E-
giptusnak foglágából, Miképpen az

zoc

97
NEGYEDIC RESZE.

zoc Mosesnek irásában minnyaiat
meg számláltatnac: Kic kezec nem
számláltatnac sem gyermekczec, se
asszonyiallatoc.

TANYIT. Miokaért kellene
ast a példát czac azzokról érteni?

MEST. A sent Páligéi muta-
tyác, hogy egyébekről nem kel ér-
teni. Mert nem czac est mondia,
Hogy minnyaián meg kereszttelköt-
tenec Moses allat a tengerben: Ha
nem minnyaián is egy lelki eledelt őt
tenec, és egy lelki ittalt ittanac, Es
hogy sockokat ő közzülec nem
keduelte, Hanem le veretettec a pu-
stában: Ezeket bizony nem ma-
gyarázhattya senki a gyermekczec-
kről, Hanem az őregekről: Mert
azzoc időttenec ki Egiptusbol, Es
azzoc vérkesztenec és zugolottanac
az Isten ellen, és meg őletötenec a
pustában, Es be nem mehettenec az

N

igerec-

Rom. 8.

et c.

Num. 14.

Heb: 4:

igéretnek földében. A gyermekze-
ket pedig, kiket ki hoſtanac vala Egi-
ptusból, Auagy kic ſűlettenec à Pu-
ſtában, Azzoc be mentenec aſnna-
vianna, és elfoglaltac az igéretnek
földét: Ezokaért követközic ezek-
ből, Hogy ſent Pal nem ſól à gyer-
mekzezekekről, kic nem őttenec ſem it-
tanac à lelki eledelből, és italból, Az
Iſten ellen ſem zugolottanac à puſt-
tában, Hanem ſól az örög népek-
ről.

TANYIT. Vadnaké ezekhez
valo haſonlatos beſédec à ſent irás
ban maſſut:

MEST. Vadnac: Mint hol az
Euangeliftac eſt mondiac: Hogy
Kereſtelő Ianoshoz ki ment az e-
geſ Ierufalemnek Varoſſa, Ez egeſ
Sido orfág, és mind az Iordan víz
mellet valo tartományoc: Maga-
czac az örög népec mentenec ki, és
nem

Matt. 3.
Mar. 1.

nem à gyermekzeze. Mellyet nyi-
uan meg érthetni à követközö igé-
ből: Mert aſt mondiac az Euange-
liſtác, Hogy azzoc, kic ki mentenec
Ianoshoz, meg kereſtelköttenec tő-
le, Es valláſt őttenec az ő bűne-
felől. Es ez igekből lattuc, Hogy
Ianos ſenkit meg nem kereſtelt, ha-
nem czac à hiucket az ő itéleti ſe-
rént, Es kic bűneknek valláſſa vtán
az ő hitec felől is valláſt őttenec,
Követközic ezokaért ezekből, hogy
egy gyermek ſem volt ezec közet:
Mert à gyermekzeze ki nem mehet-
tenec Ianoshoz, predicatioiát ſem hal-
hattac, ſem ſanhattac ſem bánhattac
az ő bűneket, Holot à ſent irás eſt
mondia felőlec, Hogy ſem iot, ſem
gonoſt nem tudnac, Hitec ſem volt
valláſt ſem tehettenec rolla &c.

TANYIT. Mint czelekődet
ſent Ianos az ő kereſtſége meletc

N ij

Mester.

Mar. 2.

Ioh. 1. 3.

Deut. 10.

Mar. 1.

Acto. 19.

E KÖNYVETSKENEC.

Matt: 3.
Mar: 1.
Acto. 19.

MES. Ezt művelte, Hogy először predicállotta à penitenciát à népnek, melly ki iőt hozzáia. Es à kic kéuātác à Keresztléget tőlle, Azoktól kéuānta, Hogy meg bánnyác és meg bánnyác minden bűneket, és meg alázuán magokat az Isten előt, vallást tegyenec felőlec. Annac vtāna predicállotta nekic az el iōuendō Christusra valo hitet, hogy annac hasnāban minnyāiān bizzanac. Ha kedigezeket művelte sēnt Ianos az ő keresztlégēuel: Mivel inkább kel ezeket czelekōdni à Christusnac, auagy az igaz keresztyēni keresztlég mellet, Hogy à meg keresztelkedendōket kel az Wr Isten nec igeiēuel tanyítani az igaz penitenciara, az igaz vallásra mind bűnek nec, mind hit nec.

Matt. 28.
Mar. 1. 16.
Acto: 2.
Acto. 8.

TANYIT. Vagyoné arrol példanc à sēnt irásban valahol:

MEST,

NEGYEDIC RESZE.

MEST. Vagyon: Mert így czelekōdet sēnt Ianos az ő keresztlége mellet: Es azonképpen czelekōt tenec à sēnt Apastoloc is. Így czelekōdet sēnt Peter Pinkest napian Jerusalembē. Mert először egy igen sēp predicaciot tōn. Annac vtāna à halgatōknac kéuānsagāra, meg keresztele őket.

Azonképpen czelekōdēc Philep Apastol is, mikoron meg keresztele à Candaces Kirālne asszonnac Kéncztártōiāt. Acto: 8.

Ecképpen czelekōttenec sēnt Pál és Silás, mikoron Philipis városban meg keresztelnēc à tōmletztartót minden hazanépēuel. Acto: 16.

Azonképpen meg keresztele sēnt Pál egy nyihány férfiat, Kiket az előt meg kereszteltec vala sēnt Ianosnac keresztlégēuel, De nem vōttec vala à sēnt Lelket. Ezekből è példancból

N 3

E KÖNYVETSKE NEC

dákból követközic immár. Hogy
mindent az őnnen hitre, és hitinec
vallasára kel meg keresztelni, Az I-
sten Fianac paranczolatyára és ren-
delésere. Annac vtánna ez is követ
közic, hogy sent Pál beszédi semmit
nem fogálnac á gyermekczeknec
meg erősítésere és meg oltalmazás-
sára. Mert azt mondia: A mi At-
tyainc minnyáian meg keresztelköt-
tenec: Nem azt mondia, Hogy gyer-
mekec léuén, meg keresztelköttenec.
Választás vagyon az Attyác közet,
és á gyermekczek közet. Annac v-
tánna est mondia: Minnyáian által
mentenec á tengeren: Nem azt mon-
dia, Hogy gyermekec léuén, által
vittéc őket á tengeren. Harmadfor
azt mondia: Minnyáian egyenlő lel-
ki eledelt öttene, és lelki itrált itta-
nac: Melly igeket senki nem erheti,
sem nem magyaráshattya á gyer-
mek-

NEGYEDIC RESZE

mekczekről, hanem az öreg embe-
rekről. Miképpen azokat is, á sent
Pál igéit, mellyec követközic, ho-
lot est mondia, Hogy sokakat nem
keduelte ő közzülec, és meg iri,
münemü nagy bünecek ingertöttéc
az Istent haragra, Tudni, Báluány
imadással, paraznasággoeckal, Isten
ellen valo zugodolassockal &c, Eze-
ket senki nem tulaydonyithattya á
gyermekczeknec, Es bünbe nem ke-
uerheti őket, holot semiot, sem go-
nost nem tudnac, mint á sent irás
bizonsagot teszen felölec. Ezokaert
á pápához gyermek keresztelöc sem-
mit nem használnac sent Pálnac ige-
iuel, Mint finte á töb sent irásbeli
mondásokkalis.

zók

A NEGYEDIC BI-
zonsagrol.

TANYIT. Negyedest arrol
N 4 hoznas

Acto. 16.

hoznac bizonyfagot, Hogy az Apas-
toloc meg keresztelec az hiw czalá-
dos embereket minden czaládiokkal,
auagy hazi népeckel. Azzoc közet
mondia, hogy apro gyermekczec
is voltanac, És hogy azzokat is meg
keresztelec az Apastoloc az örögec
közet. Mond meg ennekem, io Me-
sterem, igaz magyarázatté ez, auagy
nem?

MEST. Vgy vagyon, hogy az
Apastoloc erőssen predicáluán az E-
uangeliomot, loc népeket teritöttec
meg az igaz penitenciara, és a Iesus
Christusban valo hittre: És azoc kö-
zet meg keresztelec a czalados em-
bereket is, minden ő czaládiokkal:
De hogy azzoc közet gyermekek is
voltanac volna. Aft nem mondia
soholt a fent irás.

5. Cor. 16. Szent Pál emléközetet tessen a
keresztelegről, Hogy ő keresztelec
meg

101

meg az Ištuannac egész házat, auagy
minden czaládiát: De mellete ot-
tan meg mondia, kic voltanac aza-
zoc, Tudni illic, az elsőc, kic meg
tertenec az Achaia tártományban:
Es vgyan ottan meg mondia, Hogy
az Ištuannac czaládía, kiket meg
keresztelec, ő magokat oda aiánlottac
a Szenteknek szolgálattýára. A gyer-
mekczekhez ez nem illic: Mert
meg nem terhetnec, sem hihernec se-
gényec, Mert nem halhattýac az I-
stennec igéiét, és Euangeliomát:
Annac utánna ninczen meg ért oko-
fságoc, hogy őc hitből, és Isteni, és
keresztyéni szeretetből magokat aiánl-
lanac a Szenteknek, auagy az keresz-
tyén predicatoroknac, és Istennec
szolgainac szolgálattýára. Ezokaért
meg nem áthat ez a papás magya-
rázat.

Meg keresztelec Szent Pál és Silás Acto. 16.
a tem.

E KÖNYVETSKE NEC.

É templóztartót Philippis városban minden haza népéül. De vgyan ottan meg mondia sient Lukats, Mizoda hazinép löt legyen ez. Először aht mondia sient Lukats, Hogy sient Pal és Silas predicalottac nekic az Wrac igeiét. Annac utánna aht mondia, Hogy minnyáfan hiuec voltanác: Mert ott álla a tómlóztartó Es nagy örömmel örüle ennec, Hogy mind ő, mind az ő egész haza népe, hiw löt volna. Ezeket bizony nem érthetni, sem magyarázhatni a gyermekczéc felől: Mert azoknac nem predicálhat senki, nem halhatyác senki predicaciót, Sem nem fogathattyác &c: Ezokaért sient Pal és Silas nem keresteltec gyermekczéket, hanem azzokat, kiknec igaz hitec volt, és kic az ő hitekről igaz vallást tóttene. Mert mit kerestel tóttene volna a segéni gyermekczé-
ken,

NEGYEDIC RESZE.

ken, Ha őcsemmit nem értettenec volna abban, a mit czelekötenec volna vélec? A Ministerium és predicatorfágnac tífú nem őnekic fogál: Mert Christus Wrac eht Mar. 16. mondia: A kihízen, és meg kerestelkődic, az áduözül: A ki nem hí Matth. 23. sen, Ei kárhozic. Ismet, Taniczatoc őket, Hogy azzokat meg tanaczác, mellyeket en paranczoltam. A segény gyermekczéc nem értenec semmit benne, akar mint foly nekic, és akar mint taniczad őket. Nem tudnac semmit benne, Mit czelekötenec az emberec vélec. Akar a borsteréne c foly és intsed, Akar a gyermekczét, Mind egy. Vadnac olyanoc a papázót közet, kic belső scolát czinalnac, Hogy a belső Scolaba tanyittya a gyermekczéket a sicut Lélec &c, De erről mincz kanc az Wrac Istenec igeiében sem
mi hi

E KÖNYVETSKE NEC
mi bizonyagunc ninczen. A mit Ie-
remias felől, keresztelő Ianos felől v-
gyan itten példaznac &c. Annae
semmi helye ninczen, Mert nem
minden gyermek Ieremias, Samuel,
auagy keresztelő Ianos, Mert egyik-
ben sem lattucazzokat a ieleket,
mellyeket ezekben meg láttanac,
mint toua fel is meg mondottuc, Es
ez vran is az vtolsó rézben meg mon-
diuc.

AZ ÖTÖDIC BIZON- sagrol.

TANYIT. Ötödiker sent Pál
bol hoznac esmet bizonyagot, holot
1. Cor. 12. afit mondia: Mű minnyáian egy Le-
lek nec általa, egy testéuē keresztel-
kottunc, Es minnyáian egy lélecket
itattatunc. Ebből est vadásác ki a
pápázóc, Hogy a keresztőség által
minnyáian plantáltattunc egy test-
ben.

105
NEGYEDIC RESZE.

ben, Az az, A keresztényeni sent
Gyülekezetben, mellynec kőutle
semmi vduósség ninczen. Ezokaért
meg kel, vgy mondnac, a gyerme-
keket keresztelni: Mert annelkül
be nem plantáltathatnac a keresztyé-
ni gyülekezetben, és nem vduózul
het nec &c

MEST. Hogy a gyermek-
czec nem a küllő keresztőség nec általa,
hanem a Christusnac érdeme és
nagy kegyelmességé nec általa vdu-
ózul ilyenec, Afit meg bizonyítottuc
a könyuetskenec első részében:
De mind azon által mostan is, Isten
nec segítségéuel, holoc valamit fe-
löle.

Heiába törekősnec a papázóc,
Hogy ezecket, a sent Pálnac befé-
diuel akariác a gyermekek nec kereszt-
ségét meg erősíteni, és bizonyítani.
Mert a befédec semmiben nem néz
nec a

E KÖNYVETSKÉNEC

nec a gyermekczekre: hanem néz
nec az öreg nepekre, kik nec meg ért
okosságoc és értelmec vagyon.

Ved ebedben ennek az ókát: Mert
sant Pál föl itt előser a lelki keresz
1. Cor. 12 től, A keresztyéni gyűleközeta
ben való beplantásáról, melly le
sen a sant Lélek nec czelek ödése és
hit nec általa. Mert így föl sant Pál:
Egy Lélek nec általa egy testé ke
reszthettünk: Es minnyáian egy lé
leket itattatunk. Ezekből könnyen
megérthetni, Hogy sant Pál nem
föl a gyermekök nec keresztségéről,
Hanem arról az keresztségéről, mel
ly lélekben leszen, a sant Lélek nec
általa, Melly keresztség, nem a gyer
mekké, Hanem az öregekké, kik
nec meg ért okosságoc, és értelmec
vagyon, Kic meg tanollyác az Wr
Isten nec Euangeliomát, Es kik nec
igaz hit nec vagyon: Mert ezec al
kolmas

104
NEGYEDIC RÉSZÉ.

kolmassoc ehöz a keresztséghez;
Nem a szegény értelem nélkül való
gyermekczec.

Mert miczoda egyéb a lelki ke. A Lelki ke
resztség, Hanem czac, hogy az I = resztség mi
stentől meg tanítatunk, Es a Iesus ^{czoda ltgyá}
Christus által vesűc a sant Lelket,
melly nec általa igazan meg ismer
iűc az Istent, Es igazan hisűnc az
Iesus Christushan: Mint sant Pál
erről vallást tészen, monduán: Hogy ^{1. Cor. 12}
senki az Iesus Christust Wr nac nem
mondhattya, Hanem czac a sant
Lélek által, Ki mindennec östogata
tya az igaz hit nec aiándékát, és az e
gyéb lelki aiándékokat, az ő io ked
ve és akarattya ferént.

Ezekből immár minden ember e
szében veheti, Hogy az igaz hit, Ia
stennec aiandéka, mellyet östogata
tya az ő lelkének általa, Melly nec
által minden hit nec egybe gyűytet
necés va

E KÖNYVETSKE NEC.

A Hívek mi és vgyan egy testvéreléknec: Es arra ért keresztel meg keresztelkődne, Tudni illic, kődne meg Annac nyiluan valo iedzésére és bizonságára, hogy lelekben egy más fal meg egyessültenec, miképpen a fent Lelekne altala, az igaz hitben az elöt meg egyessültenec az Wr Iesus Christussal, és be plantáltattanac ő beleye, Mint a veszőc egyesséc a hólótóuel, és firt s'életet, auagy gyümölcsözö eröt vesz nec ki abbol, Mint Christus Wrunc ő maga est e példat adia mű elönkben.

Iohan. 15.

Műuel hogy kedig a kis gyermekczeknél ninczen ez a hitnec lelke, Hogy hogy keresztelkődhetnec meg tehát minden híueckel azon Lélec által egy testbeli egyességére: Ha kedig a pápázoc olly igen vallyác, hogy a gyermekczekben a hitnec lelke vagyon, és arra olly igen ügyeközne, hogy meg kel keresztelni a gyer-

NEGYEDIC RESZE.

gyermekczeket: Ha a f. Gyüleköze tnecc egyic fét ieléhez boczátyác őket, Miért nē boczátyác őket a Christus Iesus a stalához is, és miért nem oštogattyac az Wr vaczoraát ő nekic: Mert ha az hitnec lelke által méltoc egyre, Nyiluan vgyan azzon Léleknecc altala méltoc a másikra is. Mert a kic egy testé keresztelöttenecc meg a f. Lélec által, Es itattanac egy léleccel, Es egy kenyérre és teste lötenecc, Méltoc dolog, hogy egy vaczoraual is meg részessüllyenecc, mint fent Pál arrol valo tanusagot adot, nyiluan valo befedekkel.

1. Cor. 10. 12

TANYIT. Nem engedic az Wr Vaczoraát a gyermekczeknec bizonyos okbol, Miért hogy itéletet nem tehetnec a fent titoc felöl.

MEST, Ebben igazan czelekesnec, hogy az Wr Vaczoraát nem oštogattyác a gyermekczeknec

o

E KÖNYVETSKENEC

Deut. 1.
Ione 4.
Rom . 9.
 nec: Mert aual aſt ielentic, Hogy
 à gyermekezec tudatlanoc, és hit-
 nélkül valóc: Miképpen hogy igaz
 is ez: Mert az Iſtennec igéie bizon-
 ſagotteſen rólla, Es vgyan ſőmün
 kel meg láttyuc, hogy vgy vagyon.
 Ezokaért ertetlenül czelekőſ-
 nec à pápázoc, Miért hogy aſt mő
 diác, Hogy à gyermekezeknec hi-
 tec és ſent Lelkec vagyon, De
 mind azon által nem oſtogattyác
 nekic az Wr Vaczoraiát. Holot az
 zoknac valo az Wr Vaczoráia, kic
 hiſnec, és kiket az Wrnac lelke meg
 ſallott, és kiket viſſel és hordoz, és
 à hiw kereſtyéneckel egy teſté té-
 ſen.

TANYIT. Vagyoné arról va-
 lahol valami régi példa, Hogy vala-
 ki eſt mőuelte volna ?

MEST. Vagyon: Mert az A-
 goſton Piſpec, ki ő is gyermek kereſt-
 telő

NEGYEDIC RESZE.

telő volt, Az meg latta eſt az Wr Agoson Be
 Iſtennec igéiében, és meg eſmerete i. r. at és Piſpec
 gaznac lőnni, Hogy valakinec hiti De Peccat.
 és ſent Lelke vagyon, hogy aſt kel ^{mer. & rez}
 meg kereſtelni, és annac kel oſtogat ^{miſſ. lib: 1.}
 ni az Wr Vaczoraiát. Es ezét ad ^{cap: 20. &}
 ta még à czoſtſopoknak is az Wr ^{aliás.}
 nackenyérét, és ſaiokban töltötte
 az Wrnac poharabol à bort, minec v
 tána meg kereſtelte őket: Igazán
 itélt Agoson Piſpec, Hogy à kik-
 nec valo à kereſtſég, Azzoknac va-
 lo az Wr Vaczoráia is, Noha nem
 igazán czelekődet, Hogy meg ke-
 reſtelte à gyermekezeket, és oſto-
 gatta nekic az Wr Vaczoraiát:
 Mert azokat kel meg kereſtelni, kic
 nec az igaz hitnec lelke vagyon,
 melly által be plantáltattanac az wr
 Ieſus Chriſtusban, Es egy teſté lő-
 tenec à kereſtyéni gyűlekőzetnec e-
 gyefſégében: Es azzoknac kel oſto-
 gatni

E KÖNYVETSKE NEC
gathi az Wr Vaczoráiát, Kic igaz
hittel magoknac kaptsolhatyác az
Iesus Christust, és lélekben meg ö-
téc az ő áldot fēt testét, és ittác az ő
áldot fent vérét, és valasztást tudnac
tónni az élő mennyei kenyér felől,
és a mennyei eledel közet, és a tes-
ti kenyér közet. Mert é probára in-
ti fent Pál mind azzokat, kic az wr
Vaczoráiához iarulnac. Eft kedig
nem műuelhetic à gyermekezec, Kic
miképpen hogy sem gonost, sem iót
nem ert nec : Azonképpen itéletet
sem tehet nec az lelki dolgokrol, és
nem probalhattyác magokat . Sem-
mi közec ninczen ezokaért a gyer-
mekkezec nec, sem à keresztséghez,
sem az Wr Vaczoráiához . Mert
miképpen egyic fent ielhöz alkol-
mattlanoc, Sinte azonképpen à ma-
sikhoz is.

TANYIT, A mint esembe ve
sem,

1. Cor. 11.

Deut. 1.

Ioné. 1.

NEGYEDIC RESZE.

sem, Lehet nec à gyermekezec à ke-
resztség nélkül, finte mint az Wr
Vaczoráia nélkül,

MEST. Bezeg lehet nec. Mert
finte hogy nem árt az ő v duósségek
nec, hogy nem iarulnac az Wr Va-
czoráiához, hanem annélkül marad
nac: Sinte azonképpen lehet nec à ke-
reszteség nélkül is, Es nem árt az ő v
duósségek nec, ha meg nem keresztel
kőd nec is. Minden dolognac regzet
v deie vagyon, Ahoz kel magunkat Ecclesi. 3.
tardanunc.

A Z VI. BIZONSAGROL.

TANYIT. Immári utottunc à
fő dologhoz, mellyel tamastyác à
pápázóc à gyermekek nec keresztesé-
get, Mellyeket hoznac à köttésről,
mellyet tót az Wr Isten Abraham-
mal, és confirmálta ast az Környül
Gen. 17.

O 30

valo

valo metelkedéssel. Itt est mondiác:
Nem czac az örögeckel tötte az wy
Isten az ő köttészet, hanem az gyer
mekczekkel is: Mert aſt paranczo
la, Hogy nyoltzad napon mind kör
nyúl metelnéc őket: Sinte azonkép
pen az wy testamentomban kel a
gyermekczeket is meg keresztel
ni, Mert a keresztség állot a
környülmetelkedésnek helyére, és
a ſent ieleket, mind ő, s' mind wy te
stamentomban egy beczületben kel
tartani. Erről immár, io Mester w
ram, ennekem vállast régy: Ha est
a bizonságot meg erőtlennűthet
ted, Tehát tyed annac vtánna a dia
dalom, Es porban essic a pápázók
nac tudománya, Es én el buczu
som tólec.

MEST. Tudom, hogy a pápá
zóc vas bástia gyanánt tarttyác est
a bizonságot: De igen hituan fonda
mentő

mentomra raktác: Mert az gyen
gén ál epitue. Vgy vagyon: Az
W/r Isten köttést töt vala Abra
hammal, és az ő maguauai: Es an
nac bizonságára adta vala neki a kör
nyülmetelkedést: De a környül
metelkedés nem volt a keresztség
nek példaia, mellyet ſörzendő va
la az Isten: Hanem, a környülme
telkedés iedzette az vyonnan valo
ſületést, mellyel vyonnan ſületet
nac az Isten fia, Ez okaért a nem
ző tagban adatattor az Istentől:
mellyel aſt iedzette, Hogy az Istē
nac wy fia, kie az wy frigyben és
köttésben vadnac az Istennel, kör
nyül meteltetnac az wy köttésben
az ő ſűuekben, Es az ő ſűueknek
első bórét környül metelic, az ele
uen köuel, az Iesus Christuffal, melly
környül metelés nem emberi kez
el, hanem a ſent Léleknek sebes czele
ködetiuel leſen, Vgy

Matt. 21
Ioh. 1. 34
Deut: 13. 19.

Deut: 30.
Ier. 49.

Gen: 9. Vgy tött vala az Wr Isten az előt
köttést Noe Patriarchauál is, Es iel
lül adta vala neki a fouáruánt az eg
ben, Melly fouaruánnal iedzette
az Wr Iesus Christust, ki ackoron
iöuendö vala, de mostan immár el
Hebr. 1. 10. iöt, Es minec vtánna el végefte ő
maga által a mi vduótságunk nec
Heb. 7. 9. dolgat, felment mennyekben min
Rom. 8. den egek nec felüben, és v l az At
1. Iohan. 2. tyá Isten nec iobián, esedezuén mű é
röttinc.

Töb példác is vadnac az ő testa
mentomban, és iedző ielec, mellyec
bizonsagot tes nec az Isten nec nagy
kegyelmességéről, az Christusban,
ki által vöttinc az Istentől minden
iokat, és kötres Isteni kegyelmet :
Mert ő az Isten nec Baránya, melly
el véfi ez világnac bünét : ő az e
gyertlen egy Közbejáró az Isten
közé, és az emberec közé, ő az, ki
ki

1. Tim 2.

kiegybe békelteti az embereket az Iob: 17.
Istennel, Ő a békesség főrzé, Ki az Iob. 2.
ő dragalatos vére nec hullásáual, és Col: 1
keserű halaláual meg nyerte münge = Eph: 2
kinc az mennyei bodogságot. 1. Pe: 1.
Heb. 10:

TANYIT. Miért hogy a pá
pazóc olly igen tamaskodnac az
környűmetelkődéshez, és aual a
kariác a gyermekök nec keresztségét
meg erősíteni, és meg őrlalmazni,
Ezert kérlec, Hogy arról bőueb
ben tégy magyarázatot, Hogy iob
ban megérthetem annac dolgat.

MES T. Öremest műuelem. A Környűl
Ved esedben, hogy az Abraham = metelkődés
mal valo köttés nec példáiát lelki er. nec lelki ma
telemmel kel meg érteni, Két képpen gyarázat =
pediglen. tyá.

Előfer, Hogy Abraham példái
ta legyen az Attya Wr Istent. Isaac
kedig az Wr Christus Iesust, és min
den hiueket: Sara kedig példái ta az

O s wy

Gal. 4. **W**y testamentomot, az wy frigyét.
 A testi környül metelkődés példás
 ta a fiúknec környül metelését,
 melly Christus Wrunknac környül
 metélésse lélekben leszen, sient Lé-
 lek nec czelekődésse által. Mert
 ecképpen magyarattott mindenűt
 a sient irásban a környül valo me-
 telkődés, miképpen toua felis meg
 ielentöttűc.

Rom. 2.
 Philip. 3.
 Col. 2.
 Deut. 2.
 Ierem. 4.

Masodszor, Est e dolgot vgy
 kel meg ertenűnc. Az Isten köttést a-
 uagy frigyét tött Abrahammal, és
 az ő maguaiual, Az az, minden hi-
 ueckel, és hogy őtet, azzockal egye-
 rembe örökessé tötte a mennyei bo-
 dogságban, az ő nagy kegyelmessé-
 géből: Melly ki mondhatatlan nagy
 kegyelmességének bizonyos iele ez,
Ioh. 3. **W**y hogy az ő Fiát az Isten mű érő-
 tűnc halálra adta. Mert erről inkább
 meg esmeriűc, műnemű nagy bere-
 tettel le-

tettel legyen hozánc az Attya **Wr Rom. 8.**
 Isten, Hogy az ő áldot sient Fiát
 meg nem kiméllette, Es abban igéra-
 te műnkűnc az örök bodogságot, **Ioh. 3.**
 ingyen, Czac hogy ő benne hidiűnc. **Mar: 16.**

Az Isten köttésének zalagos **2. Cor. 5.**
 peczeti kedig a sient Lélec, kit az I- **Eph: 1. 4.**
 sten, az Iesus Christus által ki őnt **Ioh. 14. 15. 16**
 a hiueknec fiúében, ki bizonságot **Gal. 4.**
 téssen a hiueknec az Istennek köttés- **Tit. 3.**
 se és frigy sörzűsse felől. Es kiuel **Rom. 8.**
 az Isten maganac peczetli a hiue- **Eph. 14**
 ket, mint ő saiát vduözitet népét, **Ioh. 1. 3.**
 Es meg wyittya nekic mind fiúeket
 s mind elnéieket, Hogy műltan wy **Ioh. 1. 3.**
 onnan sűlettet, és wyonnan terem- **2. Corin. 5.**
 ptet állatoknac mondattatnac.

T A N Y T. Ez az Istennek
 köttűsse auagy frigye, Vagyoné köt-
 ue valamikűllő állathöz?

M E S T. Ninczen: Hanem
 kötözue vagyon ez a frigy az **Wr**
 Iesus

E KÖNYVETSKE NEC.

Rom. 5. az Istenec kimondhattlan nagy ke-
 Heb. 5. gyelmességének iele, Kit az igaz hit
 meg fog, és magának kapczol, az I-
 sten Lelkének czelekődése által,
 Rom. 8. Melly Lélec bizonyosá teszi a mű
 lelkünket, Hogy Istēnek fiai vagyūc.

TANYIT. Mitkel tehát itél
 ni a Szentsegekről, Nem Isten-
 nec kegyelmességének ielei azzoc?

MEST. Vgy vagyon vgyan,
 Hogy a Sacramentomoc sēnt ielec:
 Mert meg mutattyac műnekűnc a
 mű meg váltonknac, az Wr Iesus
 Christusnac kegyelmességét, és

Ioh. 15. 17. mű hozzanc való io és kegyelmes
 Matt. 26. akarattyát, Miképpen halál-
 Mar. 14. ra adta magát, és vérét ki ontotta
 Luce 22. mű éröttűnc. Mert ezeket a sēnt ie-
 1. Corin. 11. leknek általa mind előnkbe tamas-
 tya: De noha ez így vagyon, az-
 ért az Wr Iesus Christus czac egye-
 dül az

NEGYEDIC RESZE.

dül az igaz propitiatorium, az Isten
 nec kegyelmességének iele, A töb
 ielec kedig mind czac ez egy ielre
 mutatnac, és ő rolla tesne bizon-
 got, Nem kel ezokaért a sēnt iele-
 ket egybe elégíteni az WR Iesus
 Christussal: Hanem, válastást kel
 tenni ő közte, és a Sacramentomoc
 közet, Es a mi az Wr Iesus Christu-
 sse, a sēnt nem kel a Sacramentomoc-
 nac auagy sēnt ieleknek adni.

TANYIT. A Sacramento-
 moc meg holt állatoc, Hogy hogy
 czelekőthetne valamit ő magok-
 bol, és ő magoktól?

MEST. Őmagokbol, és ő
 őmagoktól semmit nem czeleköt-
 hetne, és semmit nem használhat-
 nac műnekűnc az vduólségnek dol-
 gaban, Hanem czac annéban, men-
 nyeben az Isten Fia, az WR Iesus
 Christus válastotta azzokat maga-
 nac

Exod. 15
 Rom. 5.
 Heb. 5.

E KÖNYVETSKENEC

nac eskezül, és iellül auagy példaul
 Christus Iesusba meg mutatot dol-
 gokra inditatuán tamarította azzo-
 kat elönkbe, Hogy mű azzokat i-
 gaz hittel meg fogiuc, és magunka-
 nac kapczollyuc. Mert czac à Chrűs
 az, ki mindeneket czeleköfic mű
 bennűnc az ő meg fenteléssénecl-
 ke által: Mert czac ő az, ki meg ke-
 restel műnket fent Léleckel és tűz-
 zel, es az ő testébe, à fent Gyűlekö
 közetben be plántál, es az ő dragala-
 ros fent véreuel meg hint és meg mo-
 fogat műnket, hogy meg szabadu-
 lunc minden bűneűnköl: Czac à
 Christus az, Ki az ő vaczoraiában
 legeltet műnket az igaz mennyei ke-
 nnyerrel, Ki önnűnc adia az ő hu-
 sát, Es innunc adia az ő vérét. Egye-
 dűl ő czelekedete, és nagy kegyel-
 messége ez, Hogy igaz hittel, Lé-
 lekben, és az ő, fent igeiénecl erei-
 ben,

Ioh. 1.

Matth. 3.
Acto, 1.

Heb. 9.
1 Pet 1
1. Iohan. 1.
Apoc. 1.

Sap: 16,
Ioh: 6.

NEGYEDIC RESZE.

ben, az ő áldot fent testéből, mel-
 lyet egyfűer meg áldosra à keresztan-
 mű erőtűnc, Es az ő áldot fent vé-
 rében, kít ackoron ki ontot mű erőt
 tűnc, veűűc az ő öröcké meg maradan-
 do igazsagot, az ő öröcke valo bodog-
 saggal egyetembe: Nem kel est sem-
 mi külső ielnecl, auagy valami czele-
 ködetnecl tulaydonyitani: czac egye-
 dűl az Wr Iesus Christusban talal-
 lyucast, mint az Istennecl egyetlen-
 egi tárházában.

Iohan. 19.

Col. 2.

Ecképpen ezokaért meg tékéli
 mű bennűnc az Wr Iesus Christus
 mind azzokat à dolgokat, az ő fent
 Lelkénecl általa, az igaz hitben, mel-
 lyeket meg példáznac à fent ielec-
 külső képpen, mind á kereszt-
 seg, s mind az Wr Vaczoráia. Ezo-
 kaért, Mikoron meg keresztelkő-
 dűnc, auagy az Wr Vaczoraihoz
 iarolunc, Nem kel fő keppen à kül-
 ső

E KÖNYVETSKE NEC

Col. 1.2.
Ioh. 1.3.

fő jelekre néznünk, Hanem ő maga, az WR Iesus Christusra; Mert ő belőle vesztünk mindeneket, mind egy tartóból, és kéncz tarto házból; Mert ő benne lakic az Istennek tellyessége, Mellyből műve stünk minnyáian egy kegyelmet a masikra, és egy Isteni aiándéket a masikra, Mint a sents Lélec erről nyiluan valo vallást teten a sents irásban.

Numeri 28.

Est regenten meg példást az WR Isten, az ertzkegyonac példában, Mert az Isten ada nekic az ertzkegyor, és ő csináltatá azt Moissel; Valakic ezokaért néznec vala az ertzkegyora, Meg gyógyulnac vala, és nemárt vala nekic az halálos méreg. Nem gyógyulnac vala pedig ezec a külső látható példa az ertzkegyonac általa, mellyet látanac vala testi bőmeckel; Hanem az
WRnac

113
NEGYEDIC RESZE.

WRnac általa, Ki mindeneknec meg szabadítóia. Sinte azzon képpen né használ münkünk semmi külső láthatóiel a mű vduótságunkre: Hanem czac az Isten Fia, az WR Iesus Christus ő maga, az ő kegyelmességének általa.

E Regula ferent ezokaért kel mind azt meg erteni, a mit a sents irásból a Sacramentomokrol, auagy a sents ielekrol, Noha betű ferent más képpen nyihol nyihol tetzic. Mert valaki est e Regulát esébe né véti, Az igen hamar meg czalatkozic, és vndoc téuellygéssekben esic, Es a sents ielekben a heiat kapia, hátra hagyuan a belit &c.

TANYIT. Ninczé tehát a keresztégnek semmi hasonlatossága a környül metelkedéssel.

MEST. Semmi ninczen: a menében a sörzésnek az ő vele való élését nézzük. P Mi-

E KÖNYVETSKE NEC
MI OKA ERT NE LE
gyen semmi hasonlatosság a
Keresztiségnek a környül való
metelkődéssel.

1. Először, Az Wr Isten nyil-
ván való és ki feiezet igéckel meg
paranczolta vala ő törvényben, hogy
nyoltzad napon környül kellene me-
relni a gyermekczeket: Az kereszt-
ség felől pedig nem.

2. Annac vtánna, Az wr I-
sten nem paranczolta, hogy a kör-
nyülmételkődés előt predicallani kel-
lene, mint az keresztiség előt:

3. Harmadszor, Az Isten hitet
sem kéuánt a környül metelés előt a
gyermekczektől: Hanem a körny-
ül metelés ő raytoc példa volt, Mel-
ly felől őc ackoron semmi itéletet
nem tehettene, gyermekek léuén,
Miért hogy ertelem nélkül valóc va-
lanac.

114
NEGYEDIC RESZE.

lanac: Az keresztiséget pedig hittel
kel venni, A keresztiséget pedig kü-
lomben vagyon a dolog.

Mert először, Hogy az Wr Ie-
sus bőrzette a keresztiséget, egy igé-
uel sem emlekőzet a gyermekeknek
keresztiségéről: Az Apostoloc is a
Christus mennybe menése vtán egy
igéuel sem emlekőstene rőlla az ő
írásokban.

Masodszor, Christus Wrunc meg
paranczolta, hogy az Euangeliom-
nac hirdettéffe és predicállássa elől
iarion a keresztiségnek. Mert est mō *Mar. 16.*
dia: Mennyetec ki az egész vilagra,
predicálljatoc az Euangeliomot
minden teremtet állatoknac, Tani- *Matt. 28.*
czátoc minden népeket, Hogy meg-
tarzác azzokat, mellyeket én meg
paranczoltam tőnektec.

Harmadszor, Az Wr Iesus Chri *Marc. 16.*
stus a keresztiség mellet a hitet is ke-
uanya

E KÖNYVETSKE NEC.

Mat. 2. 8. 16 uánya azzoktól, kik meg kereftelkődnek: A szent Apostoloc is mindenkoron a hitet kéuántac a kereftelőség előtt azzoktól, kik ő tőlec kéuántanac meg kereftelkődni. Es senki meg nem bizonyithattya a szent irásból, hogy valaha más képpen, a vagy gyermekeket meg kerefteltev volna.

TANYIT. A snt mondiac a Pápázóc, Hogy igy kel czeleködni a Kereftelőséggel, snt mint a környül metelkődéssel, Mert elősér az örögeket meteltac környül: Azokról sballot annac vtanna a gyermekekre &c.

Rom. 4. MEST. A snt irás a snt mondia, Hogy Abraham felvörte a környülmetelkődést az ő igasságának peczetül, mellyet az Isten őneki tulajdonyta az ő igaz hite ért: Es e mellett adta neki az Isten a paranczolatot,

NEGYEDIC RESZE.

tot, Hogy az ő hazában minden férhuinemet környül metelne. Isten nec paranczolatya sferént, nem külemben czeleködet Abraham. De az Isten Fia nyiluan valo paranczolatot adot ki a kereftelőséggrol, Hogy a kik hisnec, Azzoc meg kereftelkődienec. De a gyermekekröl, hogy azokat meg kellene kereftelni, semmi emleközetet nem tesen, czac egy igéuel is.

Ha ezokaért olly igen sükséges a gyermekeknek kereftelőséggel, Es annyira folgál az ő vduósségökre, (mint arról folnac a papázóc) Hogy hogy volna az, hogy az Isten nec fia, az Wrlesus Christus, ki hozzánc iöt a mün vduósségünkért, hogy minden vduósséges dolgokat *loh. 16.* meg hirdetne és meg jelentene mününkün, Hogy egy igét is sem folt volna mününkün ezzec a dolgoc se

E KÖNYVETSKENEC

Ísl: Nem de olly nagy búkség volt volnaé est meg ielenteni bizonyos beşedeckel múnékúnc, mint ielentôt te az ô Testamentomban á környül metęlködésrôl valo ceremoniat bizonyos és nyiluan valo beşedeckel?

Acto. 22. Az Istenec embere Pál Apostol aual kęrkôşic, Hogy az Istenec minden búkséges tanácşát el nę titkolta tólúnc, hanem hogy nyiluan meg ielentôtte múnékúnc, hogy hogy vagyon tehát ez, Hogy á gyermekczęk nec kereştséges felelô egy igét is sem irt, sem ielentett múnékúnc?

Mind ezekbôl immáron bizonyosoc vagyunc errôl, Hogy nem fôrzette az Isten Fia aşt á gyermek nec kereştséget, Es soholt nem parancşolta, hogy meg kellyen á gyermekczęket kereştelni gyermekkorokban, mikor még ęrtelem és hit nél-

116
NEGYEDIC RESZE.

nélkül vадnac, és sem Isten felôl, sem hitec felôl semmi vallást nem tehetnec &c.

TANYIT. Mellyic á masodic ^{2. Octo.} oc, miert nem hasonlíhatic á kereştség á környülmetęlködésfel egybe?

MEST. A masodic oc vétetic az êdôrôl, melly bizontalan. Mert az Isten parancşolta az Izrael fiaşnac bizonyos êdôt és napot az környülmetęlködés nec, tudni illic, á nyoltzadic napot, hogy azzon kellenelônni: De az Isten fia nem á nyoltzadic napot rendelte á kereştséges nec, hanem est az êdôt, Miko- ^{Acto. 2.} ron á meg kereştelendôc híş nec, és ^{Acto. 8.} az ô hitecrôl vallást teş nec, Es á mellet ô magoc kęuányác á kereştséget. Mikęppen ezokaert, hogy nyoltzad napnac elôtte nem mertec á gyermekczęket környülmetęlni: Azonkęppen wy Testamentomban

E KÖNYVETSKE NEC

Mat. 23.
Acto. 8.

Nem kel őket meg keresni, minec
előtte hisz nec, és hitekről vallást tesz-
nec, és ő magoc kéuánnyc à keresit
féret: Mert azokhoz köteleste az I
sten fia à keresitféget, mint à környül
metelkődést à nyolizad naphoz.

3. Occa.

TANYIT. Kéuánom az har-
madic okot hallani.

MEST. A harmadic oc ez,
Hogy ő Téstementomban czac à
ferfiui magzatokat metelic vala kör-
nyül, és nem à leanzokat, Kic noha
nem metelked nec vala környül, Az-
ért vgyan Isten nec frigyében és köt-
tésében valánac: Mellyből è követ
közic, Hogy à környülmetelkődés
nem volt példaia à keresitfégnec, Es
hogy ahoz nem hasonlithatic.
Mert ha azt példásra és mutatta
volna, Tehát mint finte ackoron,
czac à ferfiui magzatokat, A Lean-
zokat pedig nem kellene meg keres-
telnit,

117
NEGYEDIC RESZE.

TANYIT. Mi okaért adtác
est à ielt, à környülmetelkődést
czac à ferfiui magzatokra, es nem à
leanzokra is?

MEST. Ennec az okait nem ad-
tác nyiluan valo befedekkel az fét
írásban előnkbe. Mondhatoc vala-
mit az én értelmē szerent: De az ite-
let az en mondásim felől hagyom
az Isten nec Senteire, kiknél az Iste
nec Lelke vagyon.

Előser, A ferfiu magzatok
nac környülmetelkedesse iedző pél-
da volt, és nézet az iöuendö Melsia
fra, az asz onyállatnac maguára, ki
nec általa leiendö vala amà fíuek
nec környülmetelkődesse, mellyről
fol Moses, és à több prophetac, Es
miképpen magyarázzac à bent Apa-
stoloc, Hogy ő lenne az, ki helye-
re hozna az el veszet emberi nemze-
tet.

P 5

Mafod

2. Cor. 5.

Gen. 3.

Deut 30.

Ezech. 36.

Ierem. 4. 9.

Eph. 2.

Col. 2.

E KÖNYVETSKE NEC

Masodszor, Az a környül metelkődés iedző példa volt, mellyel törttenec az Abrahamnac lelki fia, *Rom. 2.* kik az igaz Izrael népei az Istenec, *Ehe. 4.* kik nec a srent Léleckörnyül metelte *Col. 2.* fűueket, Hogy ferfiui batorfág legyen ő benne, és igaz hitnec ereie és batorfága által viaskodnánac az ördöggel, és annac késérteri ellen: Ne volnánac lagyoc és aszfonyiállati termésetűec, kik hamar meg lankodnac, és minden a proléktol meg iyednec.

TANYIT. Nyilván valo paranczolattal volt a nyoltzad nap ki feiezue, hogy azzon kellene a gyermekczeket meg kereszteni: De ha valamellyec az elöt meg holtanac, Mint löt azoknac dolgoc? Miért hogy a környülmetelkedés nélkül meg holtanac?

MEST, lol volt dolgoc, Es abbol semmi

NEGYEDIC RESZE.

bol semmi fogyatkozásoc nē volt. Sinte azonképpen voltanac Istenec népei a környülmetelkődés elöt mint löttenec volna az vtán, ha életenec volna, Vgyan azon Istenec körtésében auagy frigyében voltanac akkoron is: Es az ő vduólségec nem volt kötözue a külfő testi ielre auagy környülmetelkődésre, Hanem fondálua volt és állot az Istenec nagy kegyelmességében és irgalmaságában, Ki őket az ő öröcke valo feretéből maganac választotta, Es ezért frigyet tött Abrahammal, és az ő maguaual, Mellyben aszt fogatta, Hogy ő Istenec és Atyoc akarna lönni. *Gen. 17.*

Ez kedig igen szépen meg ielentötet münckűnc az Ismaelben, ki test ferént vgyan Abrahamnac fia vala, és környülmetelkedet vala sinte mint Isaac is: De az Isten azért az

E KÖNYVETSKE NEC.

Rom. 9. az ő frigyét nem Ismaellel bõrzed
hanem Iſaackal: Es Iſmael nem volt
Gen. 21. öröckes Abrahamnac hazában, ha-
Gal. 4. nem czac Iſaac, Ki az igéret ſeréne
à ſabadoſtol à Saratol ſületett vala:
melly példa eſt: mutattya mûne-
kûnc, Hogy az Attya Iſten à lelki
Saranac fiait. Azaz, à hiw kereſty-
éneket, az ő nagy kegyelmességé-
ből válaſtotta, Kic immár az igé-
ret nec fiait, és azzoc ſamlálatnac
Rom. 9. az igéret nec maguánac, Kik nec v-
Gal. 3. duõségec fondálua vagyon és ál az
Rom. 3. Iſtennec ki mondhatatlan nagy ke-
Col. 1. gyelmességében és irgalmaſságában,
Col. 1. Es az Iſten Fianac dragalatos vére-
nec hullásában, és az ő ártatlan
halálában.

T A N Y T. Bizony akarnám
ha immár ezeket mind egy ſomma-
ba be hoznád, és be kötöd.

MEST. Ved eſedbe, Ez mind
ezek

NEGYEDIC RESZE.

ezek nec à Sommaia, auagy röüldes
den valo értelme.

1. Elõſor, Miképpen környül me-
teltéc à testi Izrael fiait: Azonkép-
pen meg kel kereſtelni az lelki Iſra-
el fiait, az Wyonnan ſületeket, kie
az hiw kereſtyénece.

2. Annac vtánna, Mint à kör-
nyülmetelkõdés rendeltõttet nyol-
tzadnapra: Azonképpen rendelte
az Iſten Fia, Hogy azzokat meg
kel kereſtelni, kie meg tanoltác az ő
igéiét, és kik nec igaz hitec vagyon,
Es kie arrol vallat tés nec, õ magoc
kéuánuán à kereſtſéget,

3. Harmadſor, Miképpen ő Te-
ſtamentomban az gyermekõk nec v-
duõségec fondálua volt az Iſtennec
kegyelmességében és irgalmaſságá-
ban, Es nem à küllõ testi környül-
metelkõdésben: Sinte azzon kép-
pen wy Teſtamntomban is à gyer-
mekõk

Matt. 28.
Mar. 16.
Acto. 2.8

E KÖNYVETSKE NEC

meköknec v̄duóssége fondalua va-
gyon az Istenec szeretetiben és ki
mondhatatlan nagy irgalmaságá-
ban, és az Isten Fianac, az W/r Ie-
sus Christufnac iouoltában, Es nem
à külső kereszteleben.

4. Negyedjser, miképpen ó Te-
stamentomban nem ártot à gyermek-
czeknec, kic nyoltzad napnac elöt-
te à környűlmetelkődés nélkül meg
hóltanac, és kic negyuen estendeig
à pusztában léuén, annélkül mara-
tanac, az leanzockal egyetembe:
Sinte azonképpen wy testamentom-
ban is, nem árt semmit à keresztyé-
neknec magzattyoknac az ó v̄duóssé-
geknek, ki nem rekesti őket az I-
stenec frigyéből, és az v̄duózúlend-
őknek samából, ha külső képpen
meg nem keresztelezendnec. Mert
à kereszteleg nélkül tisztitua vadnac,
és az Isten fianac dragalatos véreuel
meg

1. Pet. 1.

NEGYEDIC RESZE.

meg keresztele és meg mosogatua, H...
Mellynec általa kéfen v̄duózúlte-
nec.

Heb. 11.

Apocal. 1

TANYIT. Ha így vagyon dol-
goc, Bator soha annac vtánna meg
ne keresztelekődiene.

1. Ioh. 1. 20

MEST. Vay nem vgy erced:
Mert az Istenec az ó főrzéssenece
engedniec kel, és meg kel annac v-
tánna hereztelekőnioc alkalmatos v̄-
döben, mikoron immár fel neueköt-
tenec, és meg ért az ó okosságoce, és
meg tanoltac az W/r Istenec igeiét,
és immar igaz hítec vagyon, és mi-
koron arról vallást téstnec, és óma-
goc kéuányac à kereszteleget: Acko-
ron fel kel venniec à kereszteleget, és
nem kel ást meg vtálnioc, Mert sük
ségec vagyon rea, mint az vtól-
so részében ennec à könyue-
czkenec meg hallod.

A Z

E KÖNYVETSKENEC
AZ VII. BIZONSAGROL.

TANYIT. Aſt mondiác a pápázóc, Hogy az Iſten nem ſömély valagato, Ezokaért az ő kegyelmef sége ſockal bőuebben ki áradot legyē az wy testamentomban, hogy nem mint az őban. Ha ezokaért ő testa mentomban az Iſtennec frigyéből ki nem reckeſtöttec a gyermekeze ket, hanem a frigynec külfő ielét re aioc adiac, es környűlmeteltéc őket: Tehát köuetközic (vgy mondnac) Hogy az wy testamentomban inkább nem kel őket ki reckeſteni, Ha nem meg kel őket kereſtelni &c,

MEST. Miért hogy a gyermek kereſtelőc nem ertic igazan az ő es wy testamentom közet valo külemb ſégét: Sinte azért nem ertic a külembſéget is, melly a Törvény közet es az Euangeliom közet va gyon:

121
NEGYEDIC RESZE.

gyon: Aſt ſem ertic, Miczoda legyen az Iſtennec áldomáſſa es Euan gelioma: Sem aſt, Miczoda legyen az Iſtennec átka: Es ez okokból helyen hadiác az Pápa Antichriſtusnac ſörzėſit es lélemenyt, es Iſtennec áldomáſſa helyében, meg terhőlic magokat Iſteni karomláſſockal, es az ő átkauat.

A törvény, halálra valo ſolgállat volt, melly minden embert Iſtennec átka alla reckeſtet: De a Chriſtus Ieſusban, es a Chriſtus Ieſus által immár meg ſabadítattunc a Tör uentől, es az Euangeliom allat va gyunc, Iſtennec io kedue es áldomáſſa allat, meg menekőduén a tör uénne átkaatol: es a környűl metelkődéſſel ſemmi közűnc ninczen, Eſt ő ſabadſagot nem láttyác ſem ertic a gyermek kereſtelőc, Es nem tudnac valaſtáſt tőnni a töruénne

Q

átka

E KÖNYVETSKENEC.
árka közet, és az Euangeliomnac ál
domássa közet.

Mikoron kedig hallasz, hogy em-
leközet leßen az Istenec nagy ke-
gyelme felől, A kegyelmén ne er-
czed a keresztséget, Hanem erczed
Ioh. 3. **✠** az Isten Fiát, az wr Iesus Christust
őmagát, Kít az Attya wr Isten az
ő kimondhatatlan nagy irgalmassa-
gából aiándokon adot ez vilagnac,
Hogy minnyáian vduözüllyenec ő
bennne és ő általa, A kic benne hi-
2. Cor. 1. **✠** sznec. Mert ő benne minden Isteni
ígéretec épec és igazac. Es mind
ezec é dolgoc nem tulaydonitathat-
nac a keresztségnec, hanem czac czup-
pa őmagánac, az Isten fianac, az wr
Iesus Ckristusnac. Valaki ezoka-
ért est igazan meg esmerheti, és lel-
ki bizodalmat belévethet, Az kap-
czollya magánac est az Istenec
nagy kegyelmességét.

Ezo

122.
NEGYEDIC RESZE.

Ezokaért igen búkség, hogy az
ember iol esébe vegye, mellyic más-
sic: Mert az Papa Antichristus
mind el fordította az Istenec igaz-
ságát, és el ásuánast, az ő vndok-
ságit és hazugságit helyheft őtte hel-
lyében: Vigyáznunc kel ezokaért.
Hogy ne teuelyediűnc, és az igaz-
ság helyében az hamisságot ne kö-
uelűnc.

AZ VIII. BIZONSAGROL.

TANYIT. Nyoltzadkor est
mondiác a pápázóc, Hogy a gyer-
mekczec, minnyáian Isten haragia-
nac fiai: Es miért hogy czac testiec,
hogy az Istenec országát nem bir-
hattyác: Ismet, Miért hogy minnyá-
ian Adamban meg hóltanac, Azért
kellyen őnekiec meg éledni az Iesus
Christusban, Annac vtánna Chri-
stus

Q ij

E KÖNYVETSKE NEC

Ioan. 3.

stus Wrunknac mondását is hozzác
elő, holot est mondia: Valami hus-
bol sűletetic, Czac test az: Ezoka
ért, Ha valaki wyonnan nem sűle-
tendic, Nem lathattya az Istenec
orságát. Ecképpen est hozzác kö-
uetközésbe, Hogy à keresztség sűk-
ség à gyermekczeknec, hogy az ál-
tal meg sűabadullyanac az ő bűnek-
től, és az Istenec haragiatól, Es
wyonnan sűlettesenec, az örök élet
nec meg nyerésére. Mint tetzic
ezokaért teneked ez è köuetkezés?

M E S T. Bizonyába czodala-
tos emberc à pápázóc, à gyermek
keresztelóc, Es miért hogy az ő
dolgoknac és tudományoknac nin-
czen bizonyos fundamentoma à sűent
írásban, Azért olly igen czauargo
besűedűec. Mostan ast mondiác,
Hogy à gyermekec czac testiec és
husac, és azért haragnac fiait &c.
Hogy

128
NEGYEDIC RESZE.

Hogy kedig meg tisztulhassanac, a-
zért kellyen őket meg keresztelni.
Annac vtánna hammarast mind el-
feleytuén, Ast mondiác, Hogy is-
gaz hitec vagyon à gyermekökne-
c, és hogy sűentec, és menyorsűagnac
öröckesi &c. Es abbol mindiarast
est ki tekeric, Hogy meg kellyen ő-
ket keresztelni &c. Ecképpen cza-
uarognac besűedűckel, és őmagoc sű-
tudiác, mint vadnac benne. De ved
esűedbe: Nem ez az Istenec sűanac
sűörzesse és rendelesse, Hogy sűeteket
auagy haragnac fiait, auagy imest a
uagy amaast kellyen meg keresztelni:
Nem: Hanem est rendelte és pa-
ranczolta, Hogy az Euangeliomot
kel hirdetni és predicállani: Valaki
meg tanollya az Euangeliomot, és
hiszen, és az ő hitiről vallást resűen, és
kêuánya à keresztséget, Hogy ast
kel meg keresztelni.

Q iij

A sűent

E KÖNYVE TSKENEC.

A fent írásbeli mondasokra ke-
dig, mellyeket elő hoznac, ez a fá-
raz és rövid felelet, Hogy ezec è bi-
zonsagoc nem néznec à gyermekczé-
kre, és azzoknac keresztségökre, Es
nem à gyermekczékről, sem az ő
keresztségökről nem szólac: Mert
à gyermekczé nem halhattyac az-
zokat à bizonsagokat auagy monda-
sokat, Meg sem fokhattyac igaz hit-
tel azzokat, ingyen sem köuethetic:
Hanem néznec az öreg emberekre,
Kic halhattyac, és igaz hittel meg
fokhattyac őket, Annac vtánna is
kouethetic őket.

Ezokaért ezekben è mondas-
okban meg iratatic az emberek nec
az ő nyauallyas vóltoc és romlásoc,
Hogy aht esünkbe véuén, inditattaf-
sunc à mŕ, Wrunc Christus Iesushoz,
Kinélkül à bűnnec nyauallyából sen-
ki ki nem szabadulhat, Es nem épül-
het

NEGYEDIC RESZE.

het fel lenki à nagy romlásból, és
meg nem meneköthetic senki az ő-
röc halálból. Mert valakic ő ben-
ne hisz nec, Azoc meg meneködnec
à bűntől, az Isten nec haragiatol,
Es az öröc bodogságnac öröckesi le-
s nec, Miképpen igen bépen tanyit
Keresztelő Janos, fent Janosnál har-
madic részében.

Ezek nec ez hiuek nec annac vtán-
na fűklég, nem czac à Keresztség,
Hanem az Wrunc Vaczorala is.
Mert mind è két Sacramentom bi-
zonyos iegyec, és vgy mint bizo-
nyos peczetic à mŕ valczagunknac
és meg szabadulástunknac, Mellyel
meg váltot és meg szabaditot mŕnket
à mŕ Wrunc Christus Iesus. Mert
az Wr Christus Iesus az igaz men-
nyei kenyér, mellyet az Attya Isten
mŕnckűnc adot: Melly nélkül se-
ki az öröc bodogságot nem nyerhe-
heti:

ti: De à kic aſt meg nyerendőc,
Azzoknac kel előſer halgatni és
meg tanolni az Euāgeliumot, hogy
abbol az igaz megvaltót, az Wr Ie-
ſus Chriſtuſt, meg eſmerheſéc, és
aſt magoknac kapczolhaſſác igaz
hittel: Mert az igaz hit nélkül ſen-
ki be nē plantáltathatic à Ieſus Chri-
ſtusban, Es nem veheti ſenki ő belő-
le az örőc életet hit nélkül,

Miért ezokaért à gyermekczec
nem halgathatyác az Euangelio-
mot, ſem hihetnec annac, valláſt ſé-
tehetnec arról, ſem az ő hitekről:
Mert ſenki nem adhat eleykben va-
lamit azzoc közzül, mellyeket az
Wr Ieſus Chriſtuſt paranczolt az ő-
ueinec &c: Hogy volnānac tehát
ſegenyec alkalmatoffoc à kereſtſég-
höz? Bezeg nem alkalmatoffoc,
Es à kereſtſég nem illic ő hozáioc.
Az egēſ Euangelium, és annac
Mini-

Ministeriumia azért rendeltöttet az
Iſten ſiától, Hogy őtet meg tanol-
lyuc eſmerni belőle, és igaz hittel ő-
tet magunknac kapczollyuc és tulay
donyiczuc, és beléie be plātáltaffunc
Es ecképpen tellyeſſéggel wy élet-
ben hágiunc: Ez kedig okoffag és
ertelem nélkül, engedő akarat és
hit nélkül nem lehet: Ezokaért az
egēſ Ministerium, és à ſent ielec,
à hit, à penitencia tartás, és az wy é-
let &c, nem illic à gyermekczek-
höz, Es ezekben ſemmiben nem át-
hattyác magokat: Mert ninczen
meg ért okoffagoc és értelmec, Es
minden itélet nélkül vādnac, és ſem-
iot ſem gonóſt nem tudnac &c,

De à Pápázo gyermek kereſte-
lőc eſt nem veſic eſőkben, Hanem
meg fordittyác à dolgot, Es à mit
ſent Pál, auagy Chriſtus Wrunc
meg mondor az örőgeknek, Aſt őc
à gyer-

E KÖNYVETSKE NEC

gyermekökre harittyác, és azoknac
tulaydonyittyác. Az öregök nec
mondia Christus Wrunc, Hogy w-
yonnan kel sűletetnioc, Es ollyano-
knac kel lönniec mint à gyermekczę
k nec, ártatláságban, alazatoságban
De ást meg fordittyác á bolondoc,
Es à gyermekczęk nec tulaydonit-
tyác, Es eröuel ást akariác velec cze
leködni, Hogy nagyoc, ešessec &c
legyenec. Eucl è zur zauarral épi-
ti az Antichristus az ö Babiloniát,
és semmit nem hagy helyén: Mert
ö à pusztításnac vtálatossága, Mint
Christus Wrunc ötet neuezi: Matt.
24. Cap.

Végező be-
széd. **MS** Több sęnt írásbeli mondásfoc va-
dnac, mellyekkel à Pápázo gyermek
kereštelöc akariác meg óltalmazni
à gyermekök nec kereštsęgét: De
mint hogy ezeckel gonosul él nec,
Azonképpen azzokat is á magya-
azásban

NEGYEDIC RESZE.

zásban višša tekeric, és vdegen erté
lemre forgattyac öket. Mert sem-
miben az ö igaz értelmec sęrönt nem
tamaštyác à gyermekek nec kereštsę-
get, Söt egy igéuel is sem teš nec so-
ha emleközetet felöle. Valaki ke-
dig à fellýül meg mondot bizonfa-
goknac magyarazattyát iol ešébe ve-
šti, Az könyen annac vtánna meg
ertheti à többit is, mellyeket à sęnt
írásbol ki hozuán ellene vet nec az i-
gasságnac. A sęnt írásnac egy bi-
zonyos linniaia vagyon, Melly sę-
rönt kel à sęnt írásbol ki vöt bi-
zonfagokat meg erteni, és
meg magyarázni: Valamel-
ly magyarázat aual el-
lenködic, Az nem
igaz, Hanem
hamis.

A Z

AZ ÖTÉDIC
RÉSZE É KÖNYV
uetskenec.

TANYIT. Azt ígéréd, íó
Mester wram, è Könyetskenec az
elein, hogy ez vtólso részben két
bükséges kérdésekről akarš állani,
Elsőről, Ha bükségesé à keresztség
à keresztyen embernek, auagy nem?
Masodikrol, Ha azokat az embere-
ket, kic gyermekezcé léuén à Pápá-
ságbā és à papaság vtán az Euange-
liom, allat meg keresztelkedtenec, w-
yonnā mostan, az Istēnek, és az ő ál-
dot bent fiānac igaz esmeretiben, és
az igazságnac deréc meg értésében
meg kellyen keresztelni, auagy nem?
Kérlec ezokaért, šerető Mester w-
ram, Meg tekéllyed à te ígérétedet,
Es tégy az Wr Istennec ígeiből rö-
vid és tekéletes válašt èker kérdésre.
Mert

127
ÖTÉDIC RESZE.

Mert soc embernek vадnac, kic mi-
koron hallýac, hogy šorgalmatosson
kerdeskődünnc à keresztségnek igaz
értelme felől, est mondiac münce-
küncc: Minec valo à keresztség? Mi
haszon vagyon à keresztségben: Mit
hasznaltoc vele, hogy meg keresztel-
köttec? Miképpen hogy à mű v-
duótségüncc ninczen kötue semmi cze-
lekedethöz, šinte igy nem kötöšte-
tett meg à keresztléghöz is: Nem v-
duóőségünccnek része à keresztség, Sem
kiuántatic az vduóšsége: Ha meg
keresztelkedüncc, Semmit nem hasz-
nal à mű vduóšségünckhez: Ha nē
keresztelkedüncc, Semmit nem árt à
mű vduóšségüncknek. Az Istennec
írgalmašsagában, és az Iesus Christus
ban, az igaz hitben és šereteiben ál
az vduóšségnek minden dolga, Nē
à keresztségben. A kineš ezec vad-
nac, Azzoknac nem bükség sem ke-
resztség

E KÖNYVETSKE NEC
restség, sē egyéb czelekōdet, Mind
meg lehet annálkül, Lám Moses is
ā pusztában hatra hatta ā környül
metelkōdést &c. Ezeket, és effe-
lyeket vet nec elōnkben, Es lelkünk-
ben meg haboritnac.

MEST. Ezzec igen fen erti em-
berec, és felōtte bölczec, Kic az ō
vakmerō batorlagokat meg mutat-
tyác, effele ertetlen beszēdeckel, és
ast, hogy az Isten igeiēt nem io er-
telembe vōttēc, Es hogy az ō fū-
uec engedetlen az Istenec, és az
ō áldot sēt Fiānac, az Wr Ie-
sus Christusnac. Maga az Wr I-
sten sār az beszēddel est paranczol
Deut. 5. 12. Iya: Az én paranczolatimba jár-
iatoc: Ne háolyatoc, se iōbra
se balra. Es az Isten fia est mor-
Mar. 13. dia: A mit tūngtēc mondoc,
Mindenek nec mondom. Annac
előtte ā Papāzoc igen ki háktanac
balra

ŐTEDIC RESZĒ.

balra az ō gyermekczek nec kere-
stségēuel: Ezzec immár felōtte
ki háolnac iōbra, kic annyira meg
alázác az Isten sōrzēsit, és vgyan
meg vtállýác azzokat.

Eddig ennyit sōltunc az Isten
nec igeiēből, Hogy ha valaki e-
sében akarta vōnni, annac nem i-
gen soc felelet sōkség ezekre ā
kérdéssekre, Mert azokbol ā ra-
noslagokbol iol ešébe veheti, mit
kellyen felelni, és mint legyen ē
kérdéssek nec dolga: De mind ez
által mindenie kérdésse az Wr
Istenec igeiēből felelec

H O G Y H A A H I W**K E R E S Z T Y E N E K N E C**

sōkségessēc legyenec ā

Sacramentomoc vagy

sēt ielec, auagy

nem:

Ved itt

E KÖNYVETSKE NEC

Acto. 15.
Rom. 3.

Ved itt e fedben, Hogy mikép-
pen az ô testamentomban az vduôs
ségnek dolga fondáltattot vala czac
az Wt Istennec kegyelmességében
és irgalmasságában, és nem a körny
ülmetelkődésben, De mind azon ál-
tal nem volt a környülmetelkődés
heaba valo és hasonatlan: Mert I-
stennec szörzesse és rendelasse vala,
nem hasonatlan azzoknac, kic kôue-
tic és örziec vala a törüent: Sinte a-
zonképpen wy Testamentomban is
az vduösségnek dolga fondálua va-
gyon Istennec azon kegyelmességé-
ben és irgalmasságában, és az Isten
Fianac dragalatos vérénec hullássá-
ban és mosafában.

De noha ez így vagyon, Azért
vgyan a keresifég nem heába valo,
és nem hasonatlan azzoknac, kic en-
gednek és hisznek az Euangeliomnac
Mert Istennec rendelasse es szörzesse
Valamit

OETEDIC RESZ E.

Valamit kedig az Isten szörz, Az ^{104. 6.} ~~szörz~~
nem heába valo, sem hasonatlan: Deut. 8.
Azért mondia, Hogy az ô igéi és ^{Matt. 4.}
szörzessi Lélec és élet: Es az em-
ber él az Istennec minden igéiből,
melly az ô fiaiból ki iő.

Ennec okaért nem kel senkinec
meg vtálni a Sacramentomokat a-
uagy szent ieleket, mellyeket szörzet
és rendelt az Isten Fia, az Wt Ie-
sus Christus, és az ô szent Enangeli-
omnac predicalassa mellé szörzet és
helyhesített. Mert valaki meg v-
tállya azzokat, Az Isten Fia ka-
romlya, és bolondnac itéli, Mint ki
maga gondolatlanfagából szörzette
volna azzokat, Es nem tudta volna,
Es mő végre szörzi, Es miczoda ha-
sonra szörzette volna.

Ennec okaért az híw Abraham, ^{Gene. 17.}
az ô igaz hiteből beczülte az Wt I-
stennec rendelését, a környülmetel-
kődést

R

E KÖNYVESKENEC.

Rom. 4.

ködést, és nem vtála aſt, noha
 czac külföldi, és az emberi okosság
 előtt vtálatos és gyalázatos czeleke-
 det vala: hanem engede az Istenec,
 Es noha mayd ſáz eſtendős vala,
 azért környűlmetelközéc, és fel
 vőué az ő ſőmérm testében aſt à
 ielt, mellyet ſent Pál az hitbeli igaz
 ſágnac peczetinec mondia. Ennec
 példaiát kel minden hiueknec köuet-
 ni, Mert Abraham minden hiuek-
 nec atya, Es fel kel venniec à kereſt
 ſéget, és nem kel aſt el vetni mind
 egy heába es haſontalan valo dol-
 got, Kiuáltképpen ezért, hogy nem
 czac Abraham az ő példaioc, hanem
 az Isten Fia, az Wr Iesus Christus
 ő maga.

Heiában kéréſnec ezokaért à
 vakmerő emberec az ő hitec felől, és
 az ő ſeretetec felől, holot nem enge-
 delmeſsec az Wr Iſtencec igeiének
 és paran

ŐTEDIC RESZE.

és paranczolattyánac, Es nem kö-
 uetic az Abraham Patriarchánac pél-
 daiát, Es nem böczűlic az Iſten fia-
 nac, az Wr Iesus Christuſnac czele-
 kedetit. Mert téuellyegnec, és ki
 háktanac az igazſágnac vtából. Es
 had mullyéc czac az vődő, A vége
 annac vtánna meg mutattya, Hogy
 nem igaz hitec volt, Hanem egy em-
 beri vélekődés wralkodot az ő ſű-
 uekben, Mint Christus Wrunc ſól *Matt. 25.*
 az bolond ſűzekekről valo példaiában
 kiknec lámpasloc volt vgyan, de nē
 vólt olaioc azokban, Az okaért ki
 is reckeſtettenec à mennyeközéből.
 Mert valahol az igaz hit vagon,
 Az igaz gyűmölcszeket terempt,
 Tudni illic Iſtenhöz valo ſeretetet,
 és ſűbeli io és engedelmes akaratot,
 melly kéſ engedni az Iſtencec min-
 den igeiének, Es valogatáſt nem té-
 ſen, hogy egyiknec engedne, és à

R ij masikat

E KÖNYVETSKE NEC

masikat megválna, hanem az Wri
Istennec, és az ő áldot fent Fiának
minden paranczolattyc és börzés-
sec dragalátossoc elötte, beczi ő-
ket, és enged azzoknac. Olyan hi-
ti volt az hiw Abraham patriarcha-
nac, Kinec példaiát köuetninc kel,

Mint ezec à megválócz ezoka-
ért felötte igen ki hágnac iobra: sina-
te vgy hágnac felette ki balra az
gyermec keresztelöc. Es noha igen
dúcökednec az ő czelekedetec fe-
löl, De heába valo minden dúcö-
kedéssoc. Es nem hágnál, hogy afit
az Wri Istennec igeiéuel, és à fent í-
rással vgyeköznec meg ékesíteni:
Mert à fent írást eröuel tekeric az
ő börzéssoc melléie, és gonöb erte-
lembe vesic à fent írásbeli mondás-
sokat, és bizonyfogokat, mellyet nyil-
uán meg mutattyá az Isten Fia, az
Wri Iesus Christusnac börzéssoc és
pél-

ÖTEDIC RESZE

példáie, Es az Apostoloknac az ő
czelekedetec: Mert az Isten nem
vgy börzette à keresztiséget, à mint
öc keresztelnec, Es az Apostoloc nē
vgy éltenecc vele, A mint toua fel-
meg hallottuc.

De à kic köuetic az Isten Fiának
az ő rendelésit, és az Apostolok-
nac ő példaiokat, azzoc nem val- Ioan. 14.
nacvétséget, Miért hogy Christus Heb. 9.
Wrunc az igazság és az élet. i. Pet. 2.

Efit is kel vgyan itt è helyen e- Exod. 4.
bünkbe venninc, mit ir à fent Lé-
lec Moses felöl, es az ő gyermeki se-
löl. Mert az Wri eleybe iuta Moset
nac, mikoron Eegyptusba beakar-
na menni, és à fálásson meg fállot
volna, Es meg akara ötet ölni. Zi-
pora ezokaért, Mosesnec felesége
vön egy eles köuet, és környül me-
tele az ő fiát, és vetté az el metelit
böreczket Moses eleybe, monduant

E KÖNYVETSKE NEC

Véres jegyessé vagy te enneké &c;
 Es az WR aſt látván, békét hadiá
 Mofes nec, és meg menekődéc. Ha
 az WR eſt czelekötte Mofessen, ki
 el hallogatta vala az ő fiának kör-
 nyúl metelkődéſſet: Mit művel
 tehat azzokon, kik nem czac el hal-
 logattyác a keresztséget, Hanem va-
 gyan meg vtállyác és meg vetic aſt
 vakmerőlégből, és vgyan meg czu-
 ffollyác az Iſten fiának, az WR Ie-
 ſus nac ſörzéſét?

Ellen vétes **TANYIT.** Hogy vagyon ez?
 Lám Mofes ki hozván Egiptusból
 az Izrael fiait, a puſtában hátra hat-
 ra volt a környűlmetelkődéſt. Mi-
 ért nem hagyhatnoc mű is hátra a
 keresztséget?

Felelet. **MEST.** Vgy vagyon, A papá-
 zóc aſt a példát hozzác elő, és ab-
 bol aſt akariác hozni, hogy ſabadoe
 legyűnc vele, ka akarunc meg keresz-
 telkődni,

ÖTEDIC RESZE.

telkődni, auagy nem: De nem iga-
 zán él nec aual a példáual, és nem iga-
 zan hozzác ki aſt belőle: Mert
 nem köuetközic belőle. Nem kel
 műnekűnc iárnunc az ő testamen-
 tombeli példác vtán, és az iedző ie-
 gyec vtán, kiualt auagy főképpen,
 mellyec tekélettlenec: hanem az
 wy testamentomnac tekéletes lelki
 ertelem vtán. Mert nem a törűen-
 nec példázó jegyei allat vagyunc,
 Hanem az Euangeliomnac igassá-
 ga és kegyelmessége allat. Nem a
 betű nec régéſegében kel magunkat
 viſelnűnc, hanem az wy lelki élet-
 ben. Somma: Nem Mofes nec va-
 gyunc ſolgai: Hanem az Iesus Chri-
 ſtus nac, az élő Iſten Fiának.

Tudiuc pedig eſt, hogy az élő I-
 ſten, a mű menyeyi ſent Atyánc, pa-
 ranczolatot adot műnekűnc, hogy
 az ő áldot ſent fiat, az WR Iesus
 Chri

Heb. 7.

Rom. 6.

Rom. 7.

2. Cor. 3.

Iſa. 42.

Matt. 3.

Matt. 17.

Mar. 19.

Luc. 9. **✠** Christust meg halgassuc, és hogy az
 2. Pet. 1. ő bõrzésinec és paranczolatnac
 engediunc, Es hogy az ő példáiát
 Matt. 3. kőueszuc. Ő kedig előfer meg ke-
 Matth. 28. restelkõdet sient Ianoztól; Annac v
 Mar. 16. táanna meg paranczolta az ő tanyit-
 uányinac, hogy õc is meg keresztele-
 néne minden hiueket,

TANYIT. Meg kellé tehát
 vtálnunc Mosest, és az ő czelekõ-
 detit kellé meg vetnunc?

MEST. Semmiképppen, Nem
 kel az Istenec Prophetáiát az ő tör-
 uenyéuel meg vtálni: Mert az ő tör-
 uenye nem õué, hanem az élő Iste-
 né: De lelki bõmeckelkel az ő tör-
 uenyét meg oluafni, Es lelki erte-
 lemmel kel az ő írásit meg erteni, az
 wy Testamentomnacvellige és liny-
 áta herént.

Hogy pedig Moses à pustaban
 hátra hatta à környül metelkõdést,
 Nem

Nem oknelkül, hanem bizonyos és
 bõkféges okokért műuelte: Mert lát Miért hata-
ta Moses ha-
tra à pustab-
ban à kör-
nyül metel-
kedést.
 tã, hogy az Israel népe volna nagy
 nyughatlanfágban, munkálkodás-
 ban és fáratfágokban az vtnac iarã.
 saért: Annac vtãna nagy bõrgal-
 matoffagockal valãnac az hadakozãt-
 fokban foglaluan, Es minden nap
 külemb külemb fele bõkfégec meg
 nyomyacvala õket. De ezeknec,
 kic meg vtãllyãc és meg vetic az I-
 sten Fiãnac bõrzésit, a kereszteleget,
 semmi okoc ninczen, miért és melly
 ekbõl aßt műuelic, Es ninczen sem-
 mi bõkfégec, melly õket arra vinne.

De ecképpen fokta à pokolbeli
 ördeg kezdettõl fogua mestertetni
 az Wt Istenec bõrzésit és rendelésit,
 az ő áldot sient Fiãnac bõrzésit
 uel egyetembe, Es teuelygésben cya-
 tõtte az embereket, Es az ő igetã-
 nec és bõrzésinec igaz értelmérãl

el vitte, hogy el hagyván az igaz és egyenes vtat, vagy iobra, vagy balra felette igen ki haylottanac. Igy czeleködöt az Istenec szörzészével is, a Keresztéggel, mellynec értelmét a Papa Antichristus alatt tellyeséggel el fordította, és babonafagra és bálványozásra változtatta. Mert az Isten szörzötté a keresztiséget az hiuec ért, kiknec igaz penitentiátartó hittec vagyon, Es az Apostoloc Christus Wrunc paranczolattját követuén, azzokat meg kereszteltéc: De a mű Wrunc Christus Iesusnac az ő módiát meg változtatta az ördeg, és gyermeköknek való Keresztiséget csinált belőle, mellyet meg ékesítötté nagy söt lélemennyekkel, viznec bentelésiuel, sötal, olaiat, nyálal, györtryauat, corosmauat, keresztelkődésseckel, ördögnek kénserítésiuel &c, mellyekkel beborította és el temette

Matt. 28.

Mar. 16.

Acto. 2. 6. 8.

16. 19.

✠

el temette az igaz keresztiséget, és az ő babonafágot és bálványozását helyheftötte helyébe, mint meghallyuc az vtólso kérdésre való feleletiben.

Ennec okaért, Mű hiw keresztényenec haluán, hogy nemellyec czufság beűddel szolnac a Sacramento moc auagyà bent ielec felől, Es hogy semminec itélic azzokat, Es meg veric a keresztiséget, Tehát mű ne köueszic az ő gonos példaiokat, hanem Isteni beczülettel és félelemmel tarczuc, és szöllunc az Istenec, és az ő áldot bent Fianac szörzész felől. Nem lehet egyeb benne, Igy kel ennec járni. A mi igaz és io, és Istenes, Aft meg vtálljac ez 1. Cor. 1. világnac fiait, és bolondságnac itélic. De az Isten viszontac vgyan beczel meg fizeti nekic: Mert mind az, a mi ez világnál szép, dűbes, dragalatos

Luc. 16. ✠

galatos, tekintetes és becztületes, Az semmi becztületben vagyon ő előtte és meg vtállya aſt, és bolondság gyanánt tarttya: Mert az Iſtennec dolgait lelki ſőmeckel kel meg látni, és meg itélni &c:

1. Cor. 2.

Igy ellenközne ezokaért egymással az Iſten, és az világ, Es ez világnac bölczesége, bolondság az Iſten előtt, Annyira, hogy a természet ſerént valo ember, semmit nem ért azzokban a dolgokban, mellyec az Iſtennec Lelkeié: bolondságnac itéli azzokat, Miért hogy a lelki itélet ninczen nála, Azonképpen az Iſten előtt is ez világi bölczeség bolondság.

Ez okbol ezokaért nem czoda, hogy ez világi fiac meg vtállyác a keresztséget, melly az Iſtennec ſőrzéſſe: De őc akar mint vtállyác aſt, semmit nem árt annac, Mert az-
ért v=

ért vgyan az Iſten fiac rendeléſſe, és ő feredéie, mellyet ő maga rendelt az ő Euangeliomában. Ezokaért valaki a keresztséget meg vtállya, Nem emberi rendeléſt vtál meg, hanem az Iſtent őmagát, és annac dra galatos aiaidékat, mellybe meg ke-
reſtelkődne a hiuec: Es az Iſten fiac Euangeliománac engedettlenec, Miért hogy az bizonygot teſen e ſőrzéſiről, Es arra tanít, hogy a hiueket az ő hitekre, és annac val-
láſára kellyen meg keresztelni. Had iárianac ezokaért az vakmerőc kic testi batorſágbol meg czuffolyac és meg vtállyác a keresztséget, mint heiába valo dolgot, melly haſontalan és a keresztyén embernecc ne volna ſükſéges: Mert vakoc ezec, Es vakoknac vezéri: hanem műin-
káb köueſſe az Iſten fiát, ki példa-
ul adatot műnekünc az Iſtentől, a
mű

Rom. 6
Gal. 3.

Acto. 2. 8.

Rom. 8

E KÖNYVETSKE NEC

Luc. 2. **S** mŕi mennyei atyánktól, hogy ő hoz
 1oh. 1. 8. **S** za legyŕnc hasonlóc: Ő az igaz vi-
 1oh. 9. 12. **S** lagosság, melly iőt ez világra: A ki
 őtet követi, Nem jár az sötéttség-
 ben, hanem az életnek világa leszen
 nála.

Heb. 12. **S** Miért hogy ezokaért az Isten
 Fia à mŕi előttŕnc iaro, és mŕi pél-
 danc, és à mŕi hitŕnknek Hertzége,
 Ki ioua hatta mŕnckŕnc à keresztsé-
 get, Es őmaga meg keresztködet
 mŕnckŕnc példánkra, Es aŕt ragas-
 totta az ő Euangeliomához, és à
 mŕi hitŕnkhez. Ennec okaért az ő i-
 gassága, bölcsesége, bizonsága és
 példaia elég legyen mŕnckŕnc, Mi
 képpen az Apostoloknak is elég
 vólt, miképpen az ő czeleködetéc-
 kel aŕt meg mutattác, Es az ő irás-
 sokban bizonságot tesz nec rólla.

Es elég legyen mŕnckŕnc az I-
 sten Fianac példáia, Es az Aposto-
 loknac

ŐTEDIC RES;E.

loknac czeleködetec és bizonságtéte-
 lec, Es azzokon meg állyunc, mint
 az igazságnac erős fundamentomá,
 Es ne tantorogiunc, Hanem álha-
 tatosoc legyŕnc az igazságban min-
 den czuffoloc és meg vtalóc ellen,
 Es tarczuc à keresztséget, mint à
 bölcz Istenec bölcz és fŕkészes
 szörzését, mellyet az ő ŕent Euan- Rom. 6. **S**
 geliomhoz és hitŕnkhez raggaŕtott Gal. 3. **S**
 Mellyet egy keresztyénec is nē kel Eph. 4. **S**
 meg vtalni, Hanem az Isten Fianac
 paranczolattyánac engedni kel, és
 aŕt à ielt fel vönni, az Isten fianac
 rendelésse ŕerént, Es az Apostolok-
 nac tanyitassoc és példaioc ŕerént, i-
 gaz hittel, és igaz penitencia tarto-
 hit nec vallássaual.

TANYIT. De máŕt monda-
 nac őc, mŕuel hogy à híw kereszty-
 én ember ninczen meg kötve semmi
 külső czelekedethöz auagy ielhez:
 hanem

E KÖNYVETSKE NEC.

Hanem minden öneki, és az ő lelki
 & duótségére való dolgot vadnac há
 rason czac az Isten fiaban, az W
 Iesus Christusban, ki az Istennek ke
 gyelmességének bizonyos iele és cé
 gere: Ehöz kedig semmi nem hűk
 lég, hanem czac az igaz hit. A ki
 ezokaért a Sacramentomokat, a
 uagy a bent ieleket hűklégességnek
 mondia és tarattya, pápás az, és nem
 tista keresztýén: Ezt mondiác őc a
 te tanyitáffod ellen.

MEST, Tudom, hogy a felöt
 te való bölczec est mondiác: De mit
 tehetűnc mű rólla? Nincz mit tön
 nűnc. Bent Pál az Istennek igéie fe
 lől est mondia: Hogy illat: Nemel
 lyeknek halálos illat halálokra: Ne
 mellyeknek pedig & duósséges illat,
 az öröc életre.

Mikoron ez okaért mű az Isten
 nek igéiből afit tanyittyuc, Hogy a
 Sacra

2. Cor. 2.

ÖTEDIC RESE.

Sacramentomoc, auagy bent ielec, I
 stennec hűrzéisi és rendeléisi legye
 nec, Es ezokaért a hűw keresztýén
 nec hűklégességnek legyenec: Nem afit
 tanittyuc, hogy a bent ieleekben va
 lamí czelekedő erőben reckestue le
 gyen, Es hogy a bent ielec a külső
 czelekedetből valamit használlya
 nac, az Isten fia köuűl, és ő nala nel
 kül: Nem afit tanittyuc: hanem,
 mind az ő, s mind az wy testamen
 tombeli Sacramentomoknac és ie
 leknek egy bizonyos tzélyec vagon
 mellyre néznec: Mert bent dolgok
 nac meg mutattásra való Istentől
 hűrzet ielec, és néznec az Isten Fiá
 ra, az W Iesus Christusra, ki az Iste
 ni kegyelmességnek bizonyos iele
 és cégere, Kiben minnyáian hitnec Ioh. 1. 3.
 általa találunc Isteni kegyelmét:
 Mert ő az Istennek egyetlen egy ba
 ránya, melly vísseli és elvéfi ez vi
 S lagnac

1. Tim. 2. Iágnac Bűnét: Es ő az egyetlő egy
 Iohan. 17. Közbejáró Isten közet, és mű köze
 1. Ioh. 2. tunc, emberecközet: Ő a meg bé-
 1. Ioh. 1. kéltető, ki az ő dragalatos veréne
 Eph. 2. hullásáual, és draga sient halaláual
 Col. 1. műnekűnc meg engedtelte az Wr
 1. Pet. 1. Istent, és eleget tótt mű érőtűnc,
 és békelséget sörzet műnekűnc, és
 a mennyei bodogfagnac örökséget
 nyerte és kéfitőtte műnekűnc.

Ezokaért az Isteni kegyelemnec
 iele egyedűl czac a Christus Iesus,
 Es arra néznec és mutatnac mind a
 Sacramentomoc es sient ielet: Mert
 czac az Iesus Christusban, és az Ie-
 sus Christus által ismertetic meg az I-
 stennec mű hozzűnc valo sfereteti
 és nagy kegyelmessége, Miért hogy
 Ioh. 3. az ő sferelmes sient Fiát halálra adra
 Mar 16. mű érőtűnc, Hogy minden, ki ő
 benne hisen, el ne vessen, hanem, ő-
 rőc életet vallyon.

Ebben

Ebben az ő egyetlen egy fiában
 tőtte az Wr Isten a kötést és a fri-
 gyet mű velűnc, az ő ki mondhatat-
 tlan nagy irgalmaságából, Mint ő
 maga a Fia mondia: Vgy sferette Iohan. 3.
 az Isten ez vilagot &c, Es ez è frigy
 nem kötettet semmi külső czeleke-
 det auagy ielhöz, Hanem czac az
 Isten fiához, az Wr Iesus Christus = Heb. 5.
 hoz, ki ennec a nagy Isteni kegye = Rom: 5.
 lem nec iele, mellyet senki nem fok-
 hat, magánac sem tulaydonyihat,
 hanem czac igaz hittel, és lelki bi-
 zodalommal, az Istenec lelkénec Rom. 8.
 czelekődése által, Ki bizonyogat tē
 sient a mű lelkűnk nec, és bizonyosa
 tefi, hogy mű Istenec fia i vagyunc.
 Mert az Isten, a mű Wrunc Iesust Acto: 2.
 meg kenuén, őtet Christussa és Ioh. 3.
 Wrra téuén, mértéc nélkül adra ne-
 ki est az ő sient lelkét, Es az Wr Ie-
 sus Christusból, mint az ő kazdag-

S ij ságinac

Col: 1. saginac tarhazabol adia asit az hieuk
 2. Cor. 1.5. nec s̄uében, Es aual az ̄ Lelkéuel
 Eph. 1.4. confirmállya és meg peczétli az ̄
 Rom. 8. frigyét, és à hieuckel valo t̄t köt̄t̄s
 Ioh. 14. 15. set. Es tussul adia asit à hieuknec,
 16 és magánac foglallya ̄ket, bizonyos
 1. Pet. 2. sa t̄uén ̄ket hogy ̄c immár az I-
 Tit. 2. Isteni kegyelemnec saiat népei az Ie-
 1. Pet. 1. sus Christusban, és hogy à mennyei
 Gal: 4. bodogságnac öröckessi.

Nagy tudatlanságban vadnac ez
 okaért nemelylec, és teullegnec,
 kic à Sacramentomokat auagy kül-
 s̄o ieleket, ̄magokban az Isteni ke-
 gyelemnec ieleinec mondiác l̄nni,
 az Isten fianac, az Wr Iesus Chri-
 stusnac k̄uüle. Es à Sacramento-
 moknac tulaydonyittyác asit, à mi
 czac egyedül az Iesus Christusé:
 Est é goromba vakfagot és tudat-
 lantfagot ne tulaydonicza m̄n̄e-
 k̄nc senki; Mert hála legyen à ke-
 gyel-

gyelmes Istenec, iob c̄telemmel a-
 iándékozot m̄nker, az ̄ s̄ent igeie
 b̄ol, Mint oda fel asit meg ielent̄-
 tem.

Vgy vagyon vgyan, à Sacra-
 mentomoc, à Keres̄tség, és az Wr
 nac Vaczoraia, ielec, Mellyec által
 az Isten Fia, az Wr Iesus Christus
 el̄nkbe tamar̄tya az ̄ kegyelmessé-
 get, k̄n s̄enedes̄et, halalat, és min-
 den m̄ vel̄nc valo io t̄teményit:
 Mert ezekr̄ol tes̄nec é s̄ent ielec
 m̄nek̄nc bizonságot: De mind a-
 zon által czac egyedül marad az
 Wr Iesus Christus, ki iele az Isten-
 nec kegyelmesséḡnec: és à t̄b ielec
 auagy Sacramentomoc mutatnac Exod. 15.
 m̄nket ̄ roloc, czac ̄ rea az Iesus Rom. 3.
 Christusra, Es czac ̄ rolla tes̄nec Heb. 5.
 bizonságot.

A Keres̄tségben ezokaért, miko-
 ron meg keres̄telk̄d̄nc, semmi ki-
 uáltképa

uáltképpen valo dolog nem czeleköt
 tetic velűnc à mű vduességűnkre, ha
 nem czac az à dolog, mellyet az I-
 sten fia, à mű Wrunc Iesus Christus
 czeleködi velűnc, és mű bennűnc,
 mellyet mű magunknac foglallyuc
 és kapczollyuc igaz hitben, és hit-
 nec általa. Mert az Isten fia, à mű
 Wrunc Iesus Christus az, ki műn-
 ket meg keresstel belől ſent Lélecker
 és tűzzel: Ki műnket az ő ſent gyű-
 leközerbe be véſen, és tagocka téſen
 az ő ſent testében, Kí meg hinti à
 mű lelki esmeretűnket az ő dragala-
 atos ſent véreuel, aſt meg tiſtittya,
 és le mossa minden bűnűnket. Mō-
 dom, A Christus Iesus az, ki műn-
 ket meg réſeſit az Vaczorában az
 ő testéuel és véreuel, aduán műn-
 kűnc az igaz mennyei kenyeret:
 Mert ő meg aiándékoz műnket az
 ő ſent Lelkéuel, és az czeleködic
 mű

Joh. 1. 3.
Matt. 3.
Acto. 1.
Heb. 9.
1. Pet. 1.
Matt. 26.
Joh. 6.
Joh. 7.

bennűnc igaz hitet, mellyel magunk
 nac foglallyuc az ő testét, mellyet
 mű éröttűnc adta egyſer à kereszta-
 ra, Es az ő dragalatos ſent véret,
 mellyet ki ontott egyſer à keresz-
 tán à mű bűneűnknel törleſſere,
 Mellyekben magunknac kapczol-
 lyuc az mennyei bodogſagot, az ő-
 rōc életben.

Ecképpen meg tekéli mű ben-
 nűnc az Isten Fia, az Wr Iesus Chri-
 stus mind azzokat, mellyeket iedze-
 nec à Sacramentomoc, auagy à ſent
 ielec műnēkűnc. Mikoron ezokaért
 élűnc à keresztséggel, és az Wnac
 Vaczoraíual, Nem nézzűnc elő-
 ſer és kiuáltképpen à küllő ielekre,
 hanem nézzűnc az Istenec fiára, az
 Iesus Christusra, Kinec tellyes volta-
 bol véſűnc mű mindeneket magunk-
 nac, Mint igen ides beféddelel műn-
 ket tanyit Keresztelő ſent Ianos.

Joh. 1. 30

E KÖNYVETSKE NEC

Mind ezekből immár nyilván va-
gyon, hogy minden kegyelem és v-
duósséges dolog czac az Isten fiabā,
à mű Wrunc Iesus Christusban va-
gyon he foglalua: Es noha ez így
vagyon, hogy ő benne talállyuc hit-
nec, és nem czeleködenee általa
az vduósséget, De mind ezen
által nem kel ezért senkinec meg v-
tálni, és mind heába valo dolgokat
meg vetni à Sacramentomokat, a-
uagy sient ieleket, Mert noha czac
Christusban vagyon az vduósség,
Azért à Sacramentomoc nem heia-
ba valóc, sem hasonaltanoc, hanem
bűklégessoc és hasznosoc, az ő ren-
dekben és végekben, mellyekben és
mellyekre Christus Wrunc rendelte
őket: Mert ő, az Attya Istenec
beszéde, és bölczeséges igéie, sem-
mi heába valo dolgot nem bōrzet,
és ninczen őneki hasonaltalan bōrzés
se,

Ioh. 1.
Apoc. 19.
A. 13.
Ioh. 1.

TA-

ÖTE DIC RES; E.

TANYIT. Mire valoc te-
hát à sient ielec? és miczoda hasnoc
vagyon?

MEST. Az Isten fia rendel-
te à sient ieleket, mind à kereftséget,
mind az Wr Vaczoraát, Es bizo-
nyos végekre hatta őket: sient mint
az ő testamentomban is bōrözue va-
lanac, Mert sient Pál az Abraham
körülméletkedéséről foluán, est *Rom. 4.*
mondia: Abraham fel véue à kör-
nyülméletkedésneec Ielét, az hitnec
által valo meg igazulásnac pecze-
tit. Ecképpen mű is foluán à kereft-
ség felől, A sient mondiuc, hogy az I-
sten igéretinec, mellyet az Euangeli-
omban nekűnc predicáltat à Chri-
stus felől, bizonyos peczeti: Mert
így fol Christus Wrunc: Mennye-
tec az egész világra ki, és predicállya. *Matt. 28.*
toc az Euangeliomot minden terem *Mar. 16.*
tet állatoknac: Valaki hiend és meg
kereft-

S 5

kereft-

E KÖNYVETSKE NEC

kereftelkedic, az v̄duözül. Latodé,
Mint helyesteti az Isten fia a ke-
restséget az Euangeliom mellé. A
kic ezokaért meg ternenec az Euange-
liomnac hirdettéssé által, és hišnec
az Isten fiaban, Es annac vtánna
meg kereftelkődne, Azzoknac az
ő hitec, és Istenes vóltoc, meg pecze-
tletettic à kereftséggel, és à külső lát-
hato iellel bizonyosá tétetne az
ő v̄duőségec felől: Mert à külső
láthato Iell, à šent Léleknecc belső
czelekődésére mutat, Es à külső
meg mosogatás, šoműnc eleybe ta-
maštya à lelki feredőt, az Istennecc
fianac vérét, mellyet mű érőttűnc ki-
onttot, és mellyel meg fereštet és
meg tisztított műnkent minden bűne-
minktől, Mint à šent irás erről nyil-
ván valo bizonyosagot tešen.

Ephe. 5.

Hebr. 9. 10.

Ioh. 19.

1 Ioh. 1.

Apoc. 1.

Rom. 3.

Igy šol šent Peter is à kereftség
felől, Es neuzei Isten frigyénecc bi-
zonsaga-

OETEDIC RESZ E.

142

zonsaganac. Mert bizonyosagot te-
šen az híueknec, hogy az Isten
meg békélt ő velec, és frigyert tótt ő
velec, az Wr Iesus Christusnac fel-
tamadáššanac általa, hogy immáron
à híuec bizonyosoc leuén az At-
ya Istennecc meg engešteléssé felől,
nagy lelki indulattal vagyódnac az
Isten vtán, és őneki könyőreguén,
io lelki esmerettel, šiui šeretetből es-
fedeznecc az ő mennyei Atyoknac,
kialtuán, Abba, ides Atyánc. Mert
è šeretetre és lelki bizodalomra vi-
fi őket à šiufogadášnac lelke,

Rom: 8.

Gal. 3.

Azonképpen az Isten Fia šoluán
és šőrezuén az ő Vaczoraiát, ešt
mondia. Ešt tegyētec az én emlekő-
zetemre. A pohar felől kedig šol-
uán, ešt mondia: Ešt valaménye-
šer iššátoc, Az én emlekőzetemre
tegyētec. Šent Pál kedig: Vala-
menyēšer vgy monda, eienditec èkē-
nyeret,

Matt 26.

1. Cor. 11

Matt. 26.

Mar. 14.

Luce 22.

E KÖNYVETSKE NEC.

nyerét, és istoc è poharbol, Az Wr
nac halalát hirdesétec, méglen el iö.
Latodé, Ezekből ez igékből ebed-
be veheted, Mű végre sörzette le-
gyen az Isten fia est à bent ielt, Tu
dni illic, hogy emleköf tetű iel le-
gyen, mellyel meg emleköf tessűnc
az ő io téteiről, hogy mű éröttűnc
meg holt, és az ő draga bent vérét
ki ontotta à mű bűneünkért.

Ecképpen bizonyos tisziben vad-
nac à bent ielec helyhef tő tuén az I
sten Fiától, és bizonyos tzelra néz-
nec, melly végre mikoron à hiw ke-
restyénec él nec azzockal, nyiluan
nem heiaba valóc és hasontalanoc,
hanem igen sükfégessec az ő tistek-
beli nagy hasnókért. Nem hasnos-
sóc pedig őmagokban és őmagoc ál-
tal, miképpen az Ige is őmagában
hasontalan dolog: Hanem az ő tist-
ekben, az Isten Fiának ő sörzésé-
ért, Mi

143
ŐTEDIC RES, E.

ért, Miért hogy az Isten az ő Lela-
kenec általa azzokban, mint ő eške
ziben czelekődic, és meg mutattya
az ő hathatosagat, es czelekedő e-
reiét. Más à dionac az heia, Mas à
béli: A ielec őmagokban czac à
heia: De à bent Lélec az béli: Azért
az Istenec hathato ereie nélkül, v-
refec és hasontalanoc à Sacramento-
moc, auagy lelec.

TANYIT. Hála legyen Isten
nec, Meg czendefült immár az én
Lelkem, De kérlec tégedet, io
Mesterem, Soly immár à
masodic és az vtólso kera-
désről, Az visssa ke-
restelkedésről.

A MASODIC KER-
désről, Az Wisssa keresztelke-
désről.

MES

E KÖNYVETSKE NEC.

MEST. Nem igazán czelekő
 fel, Hogy az igaz keresztiséget, mel-
 lyel mostan az igaz Euangeliom al-
 lat, és az Istenec, és az ő áldot-
 fent fiának igaz esmereti allat, az
 hív keresztényec, igaz hitből, és hit-
 tre, és annac vallására meg kereszt-
 telkődne, vissza keresztelésne mon-
 dod: Mert nem vissza keresztelkőd-
 nec effeliec: hanem, miért hogy à
 Papaságban nem igazán, és nem
 az Isten Fiának rendelése szerint ke-
 restelték meg őket: (Mert meg hal-
 lottad oda fel az Istenec igéiből,
 hogy à pápai gyermek keresztiség,
 nem keresztiség, hanem valami vn-
 doc meg czuffolás, mellyel az Papa
 Antichristus meg czuffolta az igaz
 keresztiséget, és meg bűvelte az em-
 bereket, és az ő átkozot országába be-
 kente és bekorosmálta) Immáron
 az Istenec igazságát meg esmerűen,
 és az

ÓTEDIC RESZE.

és az Isten Fiának szörzését meg-
 erűen, igazan meg keresztelkődne,
 Es az ő mossodásokat igazán mód-
 hatyuc immár igaz keresztiségne.
 Ha annac előtte igaz keresztiséggel
 meg keresztelték volna őket, Es mo-
 stan esmet meg keresztelnék őket,
 Vgy volna vissza keresztelés: De mi-
 ért hogy gyermek korokban meg-
 czuffolták, és nem keresztelték ő-
 ket à Papaságban, Ezokaért mos-
 tan nem vissza keresztelék őket, ha-
 nem igazán meg keresztelkődne,

Miért hogy ezokaért az à gyer-
 meki czuffolás nem volt igaz kereszt-
 ség, Noha à bájos vízzel meg öntet-
 ték őket, (mert semmi épség nē volt
 abban à czelekedésben, az Isten fiá-
 nac szörzése szerint), Tehát követkő-
 zic belőle, hogy minnyáian kereszt-
 letlenec vagyunc: Es miért hogy à
 iámbor hív keresztényec arra köte-
 lesse,

E KÖNYVETSKE NEC :

Gen. 17. Iffec, hogy az Isten Fiának minden
Rom. 4. börtzésinéc és rendelésinéc engedel-
 messéc legyenec : Követkőzic be-
Mar. 1. 6. Iőle, hogy minden híueknéc példaioc
1. Pet. 3. az Abraham Patriarcha szerént cze-
 lekődiñc, és á mŭ igaz hitűnk nec,
 és io lelki esmeretűnk nec peczetit
 fel vegyűc, és meg keresztelkődiñc
 az Isten Fianac rendelése és paran-
Akt. 2. 6. 8. czolattya szerént, és az Apostolok-
16. 19. nac példaioc szerént, Kic az wy és
 hiw keresztyéneket, az ő igaz peni-
 tentiatarto hitekre, és annac vallás-
 fára meg kereszteltec, Az Wr Ie-
 sus Christusnac neuében.

TANYIT. Aft mondiác à mo-
 stani Euangelicus Doctoroc: Hogy
 nem kel azzokat meg keresztelni, kic
 gyermek korokban meg kereszteltec:
 Hanem czac tanyítani kel.

MEST. Had mondion Euan-
 gelicus Doctorod, à mit akar mon-
 dani:

ÖTEDIC RESZE.

145

dani : De te keuessed az Wr Isten
 Fianac rendelését. Ez nyiluan valo
 és igaz dolog, hogy valamelly kere-
 shtyen embert meg nem kereszteltec,
 hogy aft meg kel keresztelni, Ha meg
 keresztelhetic. Mert hogy az hiw
 keresztyén ember nec búklég legyen
 à keresztlég, Aft meg hallottad az e-
 lőt valo kérdésből, és annac felele-
 tiből.

Hogy kedig annac így kellyen
 lőnni, aft sent Pál czelekődeti és
 példaiac meg bizonyítja. Mert
 mint sent Lucás írja: Mikorő vagy *Akt. 19.*
 tizenket tanyítványoc iőttenec vol-
 na Ephesusban Pálhoz, Kic sem-
 mit nem ért nec sem tudnac vala à
 sent Lélecfelől, hanem Keresztelő
 lanostól meg keresztelkőttenec vala,
 Azzokat, miétt hogy tudatlansá-
 gokban meg keresztelkőttenec vala,
 igaz értelem és hit nélkül, sent Pál
 T meg

KÖNYVETSKE NEC

meg tanyitván őket az Istenec Euangeliomára, meg kereftete őket az W r Iesus Christusnac neuére. Ha ſent Pál eſt azzockal czelekörte, kic ſent Janoſtol meg kereftelkörteneccvala: Műuel inkább kel aſt czeleködni, és kel azzokat meg kereftelni, kiket à Papa Antichriſtus allat gyermek korokba meg nem kerefteltéc, hanem czac meg büueltec baioltác, az ő tudatlansagokban, holot ſem iót, ſem gonofit nem ertőttenec ackoron, Nem hogy az I ſtent, es az ő ſent Fiát igazán meg eſmertéc volna, auagy hogy igaz hit ec lőt volna. Minec vtánna ezokaért meg eſmeric az I ſtent, és az ő ſent Fiát, és az I ſten az ő ſent lelkének általa penitencia tarto hitet ad önekic, Es arrol valláſt kezd nec tönni, Ottan ſükſég őket meg kereftelni, Ha lehetséges. Mert ez az I ſten Fiá

Matth. 28.

ÓTEDIC RESZE.

I ſten Fiának ſörzéſſe és rendeléſſe. Mar. 16. Acto. 2. 8.
TANYIT. A Papázo Doctorem meg ellenzic eſt à tanyitáſt, Es aſt mondiác, Hogy ſent Pal nem kereftelte meg wyonnan ezeket à tizenket tanyitványokat: hanem czac tanyította őket. Mondiác ezokaért, hogy à kereftéſgen à tanyitáſt kel erteni &c.

MEST. Tudom, hogy à papázo gyermek kerefteldec eſſeléket ſólnac, és az W r I ſtenec tiſta igei nec paláſtot czinainac. De ha ſent Pálnac czeleködetit így kellene magyarázni, Way ki könnyen meg irhatta volna azonképpen ſent Lucats: De nem vgy irta meg az hiſtoriát, hanem másképpen, és nyiluan valo és világos igéckel mondia, hogy ſent Pál vgyan meg kereftelte azzokat à tanyitványokat, à tanyítás vtán, Az I ſten Fiának rendeléſſe
 T ij és pa

E KÖNYVE SKENEC.

és paranczolattya ferént.

Hogy kedig ez igaz legyen, aſt meg bizonyittya a ſent Lukáts ſoláſának módia is. Mert ecképpen ſol: Es meg paranczola Pál Apaſtol, hogy meg kereſtelnéc őket az Wr Ieſus Chuiſtusnac neuébē. Nem ſent Pal kereſtelte meg őket, hanem előſer ő tanyította őket az Wrnac i gaſſagára és Euangeliomara, Es mikoron meg tanoltác volna tőle az Euangeliomot, és immár hitec volna, Vgy paranczolta az ő tárlainac, hogy meg kereſtelnéc őket. Latodé, hogy más a tanyítás, és más a kereſtelés, Es ſent Lukats kőlemb módon ſol mindenikről, és egyiket nem veſi a maſickért,

E ſoláſnac módia kedig maſut is írva talallyuc vgyan ezen ſent Lukatſnac kőnyuében, holot a kőnyűl álo dolgoc nyilván meg mutatyac, hogy

144
ŐTEDIC RESZE.

hogy a kereſtelést ſemmiképpen nē magyaráſhatni a tanyitáſrol: Mert más a tanyítás, más eſmet a kereſtelés. Mint hogy ſent Peter predicál. ^{Act. 10} lotta vala az Euangeliomot Corneliusnac, és az ő rockonſaginac Corneliusnac hazában, és immár minnyáian hittenec volna, és hertelen mennyből reáioc ſállot volna ſent Lélec, és meg töltötte volna őket: Monda ſent Peter: Kiczoda tilthatnáia meg ezeket, hogy meg ne kereſtelkődnénec vizzel, Kicvöttéc a ſent Lelket, ſinte mint mámagunc: Es paranczola, hogy meg kereſtelnéc őket az Wr Ieſusnac ne uében. Latodé, Vgyan ezen ſoláſnac módia, és vgyan ezen igéc vadnac ittigen is, ſinte mint Acto. 19. De itt ſemmiképpen nem értheted, ſem magyaráſhatod a kereſtelégről valo igeket a tanyitáſról, hanem v-

T 3

gyan a

E KÖNYVETSKE NEC

gyan à keresztségéről kel őket érteni.
Mert sicut Peter ki fejezet igéckel
sol à vizzel valo keresztségéről: Mert
est mondia: Kiczoda tilthatna meg
ezeket, hogy vizzel ne keresztelkő-
dienec? Miért hogy egy solásnac
módia vagyon ezokaért, mint Ac-
to. 19: Tehát követközic, hogy egy
képpen kel az igéket meg érteni
mind à két helyen, Tudnyi illic,
A vizzel valo keresztségéről, és
nem czac à tanyitáshol, mint à papá-
zo Doctoroc mondia.

Ezekből ezokaért ez idő ki, hogy
miképpen sicut Pál meg keresztelte
azzokat à tanyitányokat, kiket sicut
Ianos keresztségével meg kereszteltéc
vala az előt: de tudatlanságban, és
az igaz hit nélkül: Azzonképpen
kel wyonnan mind azzokat meg ke-
restelni (ha lehetséges) kiket gyer-
mec korokban meg büvelt vizzel
mos

OBT EDIC RESZE.

sogattac, és kentéc fentéc, tudatlan-
ságban, hit nélkül, és minden érte-
lem nélkül, Keresztelni kel kedig őket *Mar. 16.*
à Christus Iesusnac rendelése szerint *Acto. 2. 8.*
az igaz penitentiataro hitre, és an-
nac vallására, az Istenec és az ő
sicut Fiának igaz esmeretiben.

TANYIT. A sicut mondia à papá-
zo Doctoroc, hogy nem kel mün-
kőnc aual gondolnunc, mint keresz-
teltenc munket à Papaságban, a-
uagy à Papázo predicatoroc allat:
Mert à külső keresztség semmi, és
nem használ semmit az vduólség nec
dolgában. Lehetűnc annálkül,
Czac hogy à belső keresztség hel-
lyen legyen &c.

MEST. Hogy à keresztség à
hiw keresztienek nec szükséges le-
gyen, Es mi végre szükséges legyen,
a sicut meg tanóltad immár az *Wr I.*
Istenec igéiből, Mert ez előt valo
T 4 kérdés

E KÖNYVETSKE NEC.

kérdésnek bőven szólá arról. Hogy
 kedig azt mondiác, Hogy nem kel
 arról meg kérdéskednanc, Mint ke
 resteltenec múnket à Papasagban,
 auagy az Pápazo Doctoroc állat,
 Azt én ellenzem: Mert sükleg mű-
 nekünec arról szólunec és tudakozá-
 nunc. Mert az Isten Fiának akarat-
 tya ez, hogy à hiw keresztényenec
 meg keresztelkedienec. Ha ezokaért
 ennek végére megyünec, hogy nem
 kereszteltenec meg múnket, (Mikép
 pen hogy nem kereszteltenec, hanem
 à pilésses papoc, és à papázo Docto-
 roc czac meg czuffoltanac, meg bü-
 ueltenec, és effele czelekődettel meg
 fertestettenec, az Antichristusnac or-
 sagaban be iktetuén) Ottan keres-
 nünkel az igaz keresztiséget, az I-
 sten fiának az W/ r Iesus Christusnac
 rendelése és paranczolattya szerént,
 Hogy ecképpen mind belől s. mind
 kőuül

149
 ŐTEDIC RESZE.

kőuül meg szabadulhasunc az Anti-
 christusnac országából, és az ő ielé-
 től és bélegétől meg menekőthet-
 sünec.

Sükleg ezokaért múnkekünec hiw
 keresztényenec, hogy minec vtánna
 az Istenec kegyelmességéből belől
 meg keresztelkedtünec, à sient Lélek-
 nec általa, Es Christus Wrunknac
 beplántáltattunc, és az ő testenec
 tagiai, és az ő országának polgari lőt-
 tünec az igaz hitnec általa: Hogy an-
 nac vtánna külső képpen is engeda-
 iünec őnekí, Es az igaz hitnec pe-
 czetit fel vegyűc, meg keresztelkő-
 diünec, és az W/ r asztalához járolly-
 unc, à mű igaz hitünknek és Istencs
 voltunknac bizonyosságára, és az i-
 gaz vallásnac meg mutattasára, Ha
 à nagy sükleg nem ellenz rólla, Es
 so módon hozza férűnc.

Hogy pedig azt mondiác, hogy
 T s meg

Eph. 2.
 Heb. 12.

E KÖNYVETSKE NEC

meg elégedűnc à belső keresztség-
 uel, Es hogy el lehetűnc à külső ke-
 resztég nélkül, mint annékül, melly
 nem búkség volna à mű vduősse-
 gűnkre: Arra est felelem, Hogy
 én nem akaroc eseb és bölczeb lóni
 ni az Isten Fianál, à mű Wrunc le-
 sus Christusnál, és az ő Apostoli-
 nál. Mert az Wr Iesus Christus ké-
 sen meg keresztelkődet vala belől,
 Mert az ő áldot sent Attya meg
 kente vala őtet sent Leleckel, és
 Wira és Christussa tőtte vala őtet:
 De mind azon által sent Ianoshoz
 méne, és meg keresztelkődéc tőle. A-
 zonképpen à híw Sidoc Pinkest na-
 pián sent Peter predicacioiában ké-
 sen meg keresztelkőtenec vala belől:
 De mind az által sent Peter felele-
 nekiec monduán: Meg keresztelkődie-
 tec az Wr Iesusnac neuében. Es
 meg keresztelkődēnec vagy három e-
 zeren,

Isa 61.
 Luc. 4.
 Acto. 3.10.

Acto. 2.

ÖTEDIC RESZE.

ezeren, Mint sent Lucats iria.
 Azonképpen az Candaces Sere-
 czen Királné aßonnac Kéncz tarto-
 ia, sent Philep nec predicacioiában
 meg keresztelkődet vala belől: Mert
 vallást tőn az ő hite felől, és mon-
 da: Hiszem, Hogy az Iesus legyen
 az Isten fia, és az igaz Messias: De
 mind azon által sent Philep meg ke-
 resztelte őtet à folyo vizben is, Es
 vgy méne annac vtánna nagy öröm-
 mel haza.

Acto. 8.

Sent Pál is à meg terésben meg
 keresztelkődet vala: Mert az Isten
 fia fel raggada őtet à mennyei Osco-
 lába, és ott tanyita őtet: Még is az
 vénny sent Ananiast küldte az Isten
 fia hozzáia, Es az meg keresztele ő-
 tet,

Acto. 9.

Azonképpen czelekedéc sent Pal
 őmaga is Philipisben à temletzar-
 toual, Es az tizenket tanyituanyc
 ckal Es

Acto. 16.

Acto. 19.

E KÖNYVE TSKENEC.

ckal Ephesusban. Eze is a tanyitás
vian képen megkeresztelkötenece va-
la belől: De mind azonaltal fent
Palkülső képpen megkerestele ő-
ket vizzel, Mint fent Lucáts iria,

Ezeket è példákat keresztényeni ba-
torfággal köuethettyűc meg, Es
nem kel többet magunknac tulaydo-
nyitanunc, sem értelmet, sem bölcze-
sége, hogy nem mint ezeknec.

Hogy kedig bűkség képpen kel-
lyen mind a két keresztiséget, belsőt,
és külsőt, egy más mellé czatlani,
ast Christus Wrunc ő maga mondia
és tanyította. Mert fent Ianosnál ec-
képpen szól: Hanem ha valaki bű-
lerettic wyonnan vízből és Lé-
lekből, Nem latya meg az Istennec
országát. Latodé, hogy Wrunc két
keresztiségről szól, Belsőről, melly-
nec elől kel járni: Azért mondia f.
Márknál: A ki hiszen és meg kereszt-
telkedic,

Ioan: 3.

Mar. 16.

ÓTEDIC RESSE.

telkedic az vduözül: Es külsőről,
Mellynec köuetni kel az ellőt.

Miért hogy ezokaért lattyc az
Isten fiának az ő bölczeséges rende-
lését, hogy egy más mellé rendelte a
két keresztiséget, mellynec egyic a ma-
sikból függ, Es lattyc az Isten fia-
nac paranczolattyát és példaiát, az
Apostolockéual egyetembe, Azért
nem köuethettyűc azoknac példai-
kat és tanyításokat, kic vakmerő
batorlagból meg vtiályac és meg ve-
tic a külső keresztiséget, Hanem, mint
az Isten Fiának rendelését, beczülen-
tűnc és köuettűnc kel, mint bűkséges
börzést.

TANYIT. Nem keresztelket-
tűnc minnyáian a Papaságban. En
a Lutherecktől vöttem fel a kereszt-
séget gyermekkoromban: Ackoron
nem volt semmi babonaság a kereszt-
ség mellett: Nem ioé tehát ez is a ke-
restiség? Mester

E KÖNYVETSKE NEC :

MEST. Mind egy, Akar à papaságban, akar à Lutherfégen meg keresztelkörtel legyen: Mert er telem nélkül és hit nélkül való gyermek voltál. Toua fel meg hallottad az Istenec igéiből, hogy nem à gyermekczeknec, sem az ebeleneknec szörzette az Isten Fia à keresztiséget, Hanem azzoknac, kic hallottac az Euangeliomot, és kiknec meg terésnec és penitentia tartásnac hítec vagyon, Es kic az igaz hitnec vallásán ön magoc kéüányac a keresztiséget. Mikoron gyermek korokban meg czuffoltanac az neues kereszteléssel, ackoron semmit nem értöttel az Euangeliom felől, Sem tudtad, ha vagyoné Christus vduözitő auagy nem, Arrol sem tuttál semmit, ha vagyoné Isten auagy nem: Hited sem volt, Vallást sem tehercél semmiről. Rõuideden, Voltál sem voltál &c Hogy

152
ÖTEDIC RESE.

Hogy azt mondod, hogy az Lutherektől keresztelkörtel meg, Mint ha más volna azzoknac keresztiséget, à Papásoknac keresztiségetől: Arra est mondom, Hogy két fele fonnal, De egy fele gyolecz: Kettő à tikmony, De czac egy tyuc toyta. Hogy pedig est mondom, hogy nem volt olay, kenet, corosma, só, nyál, gyortya &c à te keresztiséged mellet, Aual semit nē használj: Mert ha à nyénecc ott nē voltanac: ott voltanac à húgac. Mert ott volt à Kámsa, ott volt az korosma, ott voltanac à komác, ott voltanac az keresztézéssel, ott volt az ördög nec kénseritéssel, sintonc mint az papaságbeli keresztiség mellet. Ha nem hiszed: Lásd meg az Luthernek Agendaiokat, és Luther Martonnac keresztelő könyvet, és vgy találod. Mert à gyermek keresztelő ecképpen solította, most.

E KÖNYVETSKE NEC

mostan is vgy solittyác à keresztelés
ben à gyermekczeket: Menny ki be
löle, te fertelmes Lélec, Es adgy
helyt à bent Léleknek. Itt glossat
czinal egy kereszt mellet Luther
Marton, es est mondia: A pap itt
az hivelkéuel czinállyon keresztet
mind à mellyén, s mind az hátán à
gyermekczeknek, Latodé, hogy tisz
ta pápaság, és Antichristusnac ba
bonassaga ez à keresztelés is.

Annac okaért, Ha tiszta keresztty
én, és Istennek keduében akarj lón
ni, Sükfég hogy el buczuzzál az An
tichristustól, és az ő bélegét el ves
sed homlokodrol, és ellene mondgy
neki, mint az Isten Fiának, à mŕ W
runc Iesus Christusnac fő ellensége
nek, Es az ő országánac el pusztitoiá
nac és el rontojánac, Es sükfég,
hogy az Isten Fia paranczolattyá
nac engedgy, és az ő sörzesse és ren
deléffe al.

Apoc. 14.

2. Tessal. 2.
Matth. 24.

ÖTEDIC RES;E.

deléffe alla adiad magodat, és az igaz
keresztényeni keresztiséggel meg kereszt
telkődied, ha lehetséges. Mert eben e
gyeb nem lehet. Mert vagy hew bu
zgo léf, vagy hideg: Mert ha sem
hew, sem hideg nem léf, Az Isten
Fia nem senued tegedet, hanem ki
vet, és országából ki reckest: Mert
ő maga mondia: Valaki én velem
ninczē, Az én ellenem vagyon. Egy
és ép sŕuet kéuan az Isten Fia az ő
országbeli polgaroktól: Igen gyűlöli
à belet duplās sŕuet, és à két felé san
tikalokat. Aft akaria, hogy az ő ie
gyesse töb vőlegényr ne esmerien se
seressen ő nalanál, Mert ő egyedül
az ő feje, Aft akaria, hogy az ő iuhai
ne halgassanac senkit, hanem czac ő
ert: Azért mondia: Az én Iuhaim
halgattyác az én sŕomat.

Apoc. 3.

Luc. 9. 11.
Deute. 4. 6.

Iac. 1.
2. Reg. 17.
Cant. 1. 2. 3.

Eph. 5.

Ioh. 10.

TANYIT. En szerető Meste
rem, Way ki soc emberec botran
V koznac

E KÖNYVE TSKENEC.

koznac meg ebben, è tudományba.
Es igen meg haborosnac rayta.

MEST. Hallod, io fiam, hogy
ez è tudomány Istenec igelben
fondaltatott, és abbol folly ki: Igaz
ezokaért és vduósséges. Az Isten-
nec igazságának ő vta egyenes: Ha
valaki botrankozic és el essic azon,
Nem à ió és egyenes vtnac bűne,
hanem à bűne, kinec hituán és
erőtlen lábai vадnac, és ki oktalan-
nuliár azon. Mű ebben egyebet nē
tehetűnc, hanem az Istenec igazsá-
gat tisttan kel meg mondanunc: Ha
valaki azon meg botrankozic, Mit
tehetűnc mű arról? A mi igaz, tistta
és Istenes, aht mondiuc, és aht hirdet
tyűc: Valaki tanyitátsunkat akaria
kduetni, Kduesse: Valaki nem akar
ia kduetni, Mű nem tehetűnc arról,
Senkit mű nem haythartyuc erőuel
az Istenec igazsága mellé. A ki
győ

154
ŐTEDIC RES;E.

gyönyörkedic abban, hogy az Isten
Fia ellensége allat, az Antichristus
allat, meg akar maradni, Am ma-
radion: Mű senkit nem akarunc kén
beriteni, De iay őneki. Mű tistac és Aho. 13. 16.
ártatlanoc vagyonc az ő vérétől.

Azonközben bizony bānkodunc
rayta, és panasolkodunc az Wr I-
stennec rolla, Es à prophetaual est Jerem. 31.
mondiuc nagy ohaytássockal: Im Thren. 4.
melly igen el veszet az arannynac az
ő sēp sīne, (Arannynac, Az az,
Mind az Istenec igéie, mind az ő
sōrzéssi meg váltostattanac, és el
forditottattanac) Es mint változot Isa. 1. 34.
meg az ő draga fēnlésse: A somaltz Ezech. 22.
ezűst salacka lōtt: Es à io bor czige
rő és máslásáua lōtt. Mint nyomo Matt. 15.
dostac el à mennyei Atyánknc az
ő plantaiát, Es emberi sōrzést és lé-
lemént vltōttenec helyében:

Mert à Papa Antichristus, az ő
V ű pilés

E KÖNYVET SKENEC.

Matt. 24.
2. Tessal. 2.
 pilésses Doctoriual, az ő vakmerő-
 ségekből, és álnoklagos bűnekből
 meg másoltác, és el fordítottác az
 ő bűnzését, és az ő lélemenyeket hel-
 lyheftettéc annak helyében, hogy
 immár nyilván meg látzic à püstito
 vtálatossag állani à helyen, ahol nē
 kellene állani. Es ez az vndokság i-
 gen tetzic è bolond világnac, igen
 kedueli és igen becziúli, és őruendez
 neki, Sinte mint az elöt valo idők
 ben czelekőšic vala az vndokság-
 gal, à Pápai Missuel, és à töb An-
 tichristusnac alakos tatékiual es cere-
 moniaual, Mennyi munkáual ve-
 hetéc el tőle az iámbor és Istenes pre-
 dicatoroc azzokat à bolondságokat,
 Menni vesédéšec volt vele: Ha-
 lálra essic vala reaioc, és minden te-
 hetsegéuel meg oltalmazá őket még
 lehere,

Ackoron annyira bolondula ez
 világ

ŐTÉDIC RESZE.

világ, hogy loc iámbor keresztényen
 predicatorokat meg őle à Misseeért,
 és à Papánac léleményi ért: Mostan
 is külembet nem czelekőšic, Mert
 az ő természetit és az ő czelekedésé-
 nec bököt módiat el nem hadia: De
 mind azon által heába valo lesen
 minden czelekődéšse, és à mit az
 Wt Isten el végezet az ő bent taná-
 czában, az véghöz megyen, Es az
 Wt Isten meg tanyittyá és meg men-
 ti az ő valasztotit, noha ez világ bo-
 londoskodic és meg botránkozic:
 Vgyan is nem io à dišnonac à gyöm-
 bér, Ném is kel à gyöngyeket eleyk
 behányi.

Had bolondoskodianac ezokaért
 az emberec, és had botránkozzanac
 meg. Ennec így kel lőnni. Vtánna
 sietnec az vac vezereknek, és meg ter-
 hőlíc magokat à nagy bűneckel az
 Isten elöt, Es annac vtánna à regzet

V 3

tzéle

KÖNYVETSKENEC

künc, hogy Eretnekec, Tamadás
 Börzö Anabaptistác, és Isteni ka-
 romloc nem vagyunc, Az Isten Fi-
 a is arról való bizonyagunc mün-
 künc, hogy ez világiac hamis ítelet-
 tet tesz nec felőlünc.

Vallyuc est az Wr Isten előtt,
 hogy nyauallyás, gyarlo búnes em-
 berec vagyunc: De igaz töredelmes
 búuel bányuc és bánýuc búneünc:
 Könyörgünc is az Wr Istenec, a-
 má Wrunec Christus Iesus által,
 hogy legyen kegyelmes hozzánc, és
 meg boczássa minden búneüncet, és
 adion meg iobbitássunkra való Lel-
 ket.

Erről is panaszkodunc napon-
 ként, hogy helyel helyel az embe-
 rec az Istenec dragalatos bent ne-
 uet meg fertesztetic, És az ő álnokfá-
 gos és gonofságos búueket aual palá-
 stozzánc, Es tetemes képmutattással,
 és a

ÖTEDIC RESZE

és a bent írásnac el forditassaua^l be
 mazollyác magokat, De ninczen
 mit rolla tennünc, Es noha ez így
 leßen, Azért vgyan az emberek nec
 az ő hitetlenségec, és visíssa fordult
 ságoc, meg nem erőtlenítheti, az Is-
 tennec el végezet tanaczát, és bent i-
 géretit. Igaz leßen az Isten az ő igé-
 retiben, De az emberec hazugság-
 ban maradnac. Mert be kel tellyes-
 ledni, a mi iruán vagyon, holot a
 Propheta est mondia: Te lesz igaz
 az íteletben a te beszédidben, Es
 győzedelmes lesz mikoron meg ítel-
 tőtel.

Psal. st. 116.

Ezzec mellet est is hiszűc és tart-
 tyuc, Hogy a Keresztűc ő magába
 mindenkoron igaz, mint az Isten Fi-
 ánac bent börzése és rendelése, no-
 ha annyin vadnac, kic el forditýác,
 és gonoful él nec vele, Sockan is vad-
 nac, kic vakmerőségből meg vtál-
 lyác aht,

lyác aŇt, Melly nagy bűneckel ma-
gokra hozzác az IŇtennec rettenetes
haragiát, Ki őket büntettlen nem
hadia. Mű Ňandékunc kedig ez,
hogy engedelmes és tiŇta Ňűuel az I
Ňten Ňőrzésinec, és paranczolatina
engedni akarunc, az ő Lelkéne
c inditaffabol, és czac az ő tiŇta
igéie al-
la vettyűc magunkat, és nem embe-
rektől, hanem attól akarunc halgat
ni. Valaki ezokaért műnket akar ha
milsítani, A tiŇta Ňent irásbol mű-
uellyeaŇt, Mert egyéb irással nem
gondolunc Ňemmit.

Hogy pedig eŇt io Ňűuel, és tiŇ-
ta lelki esmerettel mondiuc, nem tiŇ-
teŇég kéuanásbol, Ňem boŇŇubol &c,
hanem, IŇtennec igassaganac által
meg győzetetuēn, melly à tiŇta Ňēt
írásban be foglalua vagyon, Erre
bizonsagul hiyuc az egy felleges A
tya Wr IŇtent, ki à mű Wrunc Iesus
Christus

Christusnac Ňent Attya, Ki min-
den Ňűueknec titkainac meglathia,
Kielőt Ňenki nem hazuthat, Kinec
ítélő Ňėkielőt nem Ňoc vđő mulua
fogunc allani, Mikoron el külden-
dő az ő áldot Ňent Fiát, à mű W-
runc Iesus Christust itelni mind az
eleueneket, s mind à hóltokat: Ac
koron meg tetzic mind az Angya-
loc előt, s mind az egész emberi nem
zet közet, hogy nem hazugságban
tőrekőttűnc, és foglalatosŇoc vol-
tunc, Hanem az ő Ňent igasságá-
ban: Kinec adasséc mind à tiŇteŇség,
mind à dűczőŇség mostan és mind ő
rőcken őrőcké: A M E N.

TANYIT, En is eŇt mondom,
Amen. Vgyan ezen mennyei Ňent
Atyanc legyen kegyelmes mű hoz-
zanc, és meg boczáŇsa minden vét-
keinket, és meg világosítsa à mű Ňű-
ueűnket és elmeűnket az ő Ňent
Lelké

E KÖNYVETSKE NEC

Lelkénec vilagosságával , hogy
meg láthassuc az ő igeiében az ő b.
igallagat, és vgyan valoba meg erta
hessuc, és hogy annac általa hui en-
gedelemre adhassuc magunkat ő elöt
te, az ő áldot bent Fiában, à mŕ
Wrunc Iesus Chistusban , Az ő ála-
dot bent neuénec tisztességre, és
münekünc öröc vduóssé-
günkre.

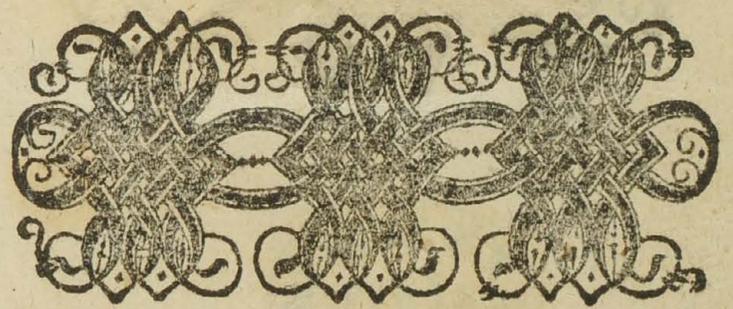
M E S T: En is tista süből ké-
uánom, és mondom, A-
men, AMEN.

F
I N I
S.

COLOSVAROT
Nyomtatott, Heltai Gáspár
által, 1. 5. 7 0. Eß-
tendőben.

AMN MUZEUM
KÖNYV-
TÁRA